

ZAKON O SREDNJEM OBRAZOVANJU I VASPITANJU

"Sl. glasnik RS", br. 41/2018, 35/2020, 92/2020 i 55/2023

GLAVA I

OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Ovim zakonom uređuju se djelatnost srednjeg obrazovanja i vaspitanja (u daljem tekstu: srednje obrazovanje) kao dio jedinstvenog sistema obrazovanja Republike Srpske (u daljem tekstu: Republika) osnivanje i prestanak rada srednje škole (u daljem tekstu: škola), status učenika, nastavnika, stručnih saradnika i ostalih radnika, rukovođenje i upravljanje školom, vrednovanje kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada, razvijanje nastavnih planova i programa, finansiranje i nadzor nad radom škola, priznavanje svjedočanstava, te evidencije i javne isprave, sticanje kvalifikacija, vanredno obrazovanje i druga pitanja u vezi sa srednjim obrazovanjem.

Član 2

- (1) Srednje obrazovanje je djelatnost od opšteg društvenog interesa.
- (2) Djelatnost srednjeg obrazovanja obuhvata različite vrste i oblike obrazovanja kojim se nakon završene osnovne škole stiču različite kompetencije potrebne za rad u struci i za dalje obrazovanje pojedinca.
- (3) Djelatnost srednjeg obrazovanja obavljaju škole kao javne i privatne ustanove.
- (4) Srednje obrazovanje dostupno je svima pod jednakim uslovima, u skladu sa ovim zakonom i sposobnostima pojedinca.
- (5) Srednje obrazovanje nije obavezno.

Član 3

Strani državljani i lica bez državljanstva imaju pravo na sticanje srednjeg obrazovanja u skladu sa ovim zakonom i konvencijama i sporazumima koji su zaključeni sa drugim zemljama ili međunarodnim organizacijama.

Član 4

Pojedini izrazi koji se koriste u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- 1) obrazovanje je proces sticanja znanja, vještina i kompetencija, formiranja pogleda na svijet i psihofizičkog razvoja,
- 2) vaspitanje je proces formiranja ličnosti sa svim fizičkim, intelektualnim, moralnim, estetskim i radnim kvalitetima,
- 3) nastava je složen, planski organizovan i vođen proces u kome učenici usvajaju znanja, stiču vještine i navike, psihofizički se razvijaju i vaspitavaju,
- 4) nastava na daljinu je oblik nastave koji je zasnovan na prenošenju obrazovnih sadržaja i instrukcija za učenje primjenom različitih sredstava elektronske komunikacije,
- 5) nastavnim planom i programom propisuje se spisak nastavnih predmeta, njihov redoslijed po razredima, sedmični i godišnji broj časova po predmetima, razredima i ukupno, i njime se određuju i konkretizuju obim, struktura, dubina i redoslijed sadržaja nastavnih predmeta, odnosno područja zastupljenih u nastavnom planu i daju sažeta didaktičko-metodička uputstva za njihovu obradu,
- 6) modul je logički zaokružena cjelina funkcionalno i tematski povezanih programskih sadržaja i oblika rada, koja sadrži ishode učenja i kriterijume za njihovo ispitivanje i ocjenjivanje, obuhvatajući jedan ili više predmeta, a dio je programa za sticanje kvalifikacije; s tim u vezi modularna nastava ima za cilj razvijanje učeničkih kompetencija za cjeloživotno učenje,
- 7) ishodi učenja opisuju šta učenik treba da zna, razumije i može obavljati na osnovu završenog procesa učenja, definisanog kroz znanje, vještine i kompetencije,
- 8) kompetencije predstavljaju dinamičnu kombinaciju znanja, vještina, sposobnosti, stavova i vrijednosti,
- 9) ključne kompetencije su prenosivi multifunkcionalni sistemi znanja, vještina, sposobnosti, stavova i vrijednosti, koji su potrebni svim pojedincima za njihovo lično ostvarenje i razvoj, uključivanje u društvo i zapošljavanje (jezičko-komunikacione kompetencije na maternjem jeziku, jezičko-komunikacione kompetencije na stranom jeziku, matematička pismenost, informatička pismenost, kompetencije u nauci i tehnologiji, učenje kako se uči, samoinicijativnost i preduzetničke kompetencije, kreativno-produktivne, fizičko-zdravstvene i interpersonalne kompetencije, kulturna osviještenost i kulturološko izražavanje),
- 10) vještine predstavljaju sposobnost primjene znanja i korištenja principa "znati kako" da se izvrši određen zadatak i da se riješi problem; u kontekstu Evropskog kvalifikacionog okvira vještine se definišu kao kognitivne (uključuju korištenje logičkog, intuitivnog i kreativnog razmišljanja), praktične (uključujući fizičku spretnost i korištenje metoda, materijala, sprava i instrumenata) i socijalne vještine (vještine komuniciranja i saradnje, emocionalna inteligencija i druge),

- 11) inkluzivno obrazovanje podrazumijeva pravo na jednake mogućnosti tokom obrazovanja za sva lica, posebno pravo djece sa smetnjama u razvoju i nadarene djece na maksimalni razvoj njihovog potencijala, podrškom koja uključuje fleksibilan program, adekvatno pripremljene nastavnike i stručnu podršku kojoj je cilj razvijanje ključnih kompetencija, tolerancije, prihvatanje različitosti i socijalna inkluzija,
- 12) karijerno vođenje i savjetovanje je podrška učenicima s ciljem jačanja vještina upravljanja karijerom i donošenja odgovornih odluka o profesionalnoj budućnosti učenika,
- 13) prilagođeni nastavni plan i program je akt kojim se utvrđuje nastavni plan i program za učenike sa smetnjama u razvoju, a koji sadrži: nastavne predmete, njihov redoslijed po razredima, sedmični i godišnji broj časova po predmetima, razredima i ukupno,
- 14) obrazovno-vaspitni karton učenika sadrži osnovne podatke o učeniku, podatke o procesu napredovanja u vaspitanju, obrazovanju i socijalizaciji,
- 15) formativno ocjenjivanje je redovno provjeravanje postignuća i praćenje vladanja učenika tokom savladavanja školskog programa, koje sadrži povratnu informaciju i preporuke za dalje napredovanje i, po pravilu, se evidentira u obrazovno-vaspitni karton učenika,
- 16) sumativno ocjenjivanje jeste vrednovanje postignuća učenika na kraju programske cjeline ili za klasifikacioni period iz predmeta i vladanja, koje je po pravilu brojčano i unosi se u dnevnik, te u obrazovno-vaspitni karton učenika,
- 17) mreža škola je broj, struktura i prostorni raspored postojećih škola koje obavljaju djelatnost srednjeg obrazovanja i vaspitanja na području Republike Srpske, sa svim njihovim područnim odjeljenjima,
- 18) ekvivalent podrazumijeva zvanja stečena prema propisima iz oblasti visokog obrazovanja koja su važila do 2006. godine,
- 19) stručni tim škole čine nastavnici škole, stručni saradnici i po potrebi, stručno lice iz druge ustanove koje može doprinijeti radu stručnog tima,
- 20) nadaren učenik je učenik koji se ističe vrlo visokim stepenom opšteg intelektualnog razvoja, odnosno koji ima sveukupnu natprosječnu sposobnost koja omogućava brže, lakše i bolje rješavanje složenih problema, što učenika u odnosu na druge čini naprednijim,
- 21) talentovan učenik je učenik koji ima natprosječnu razvijenu specifičnu sposobnost koja omogućava brzo i lako sticanje neke vještine, kao i visoko postignuće uspjeha u određenom polju,
- 22) klasifikacija zanimanja za srednje stručno obrazovanje i obuku je akt kojim se utvrđuju struke, dužina obrazovanja, nivo i oblik obrazovanja i vrsta škole. Klasifikacija se, prema potrebi, strukturira u skladu sa kretanjima na tržištu rada i usaglašava sa evropskom praksom i evropskim klasifikacijskim okvirom za cjeloživotno učenje,
- 23) kvalifikacijski okvir u Republici je instrument klasifikovanja kvalifikacija kojim se primjenjuje Evropski kvalifikacijski okvir na cjelokupni sistem obrazovanja u Republici, a služi za povezivanje kvalifikacija stečenih završetkom određenog nivoa obrazovanja s kvalifikacijama u drugim evropskim zemljama,

- 24) dualni sistem obrazovanja podrazumijeva naizmjenično učenje kod poslodavaca i u školi,
- 25) standardi osiguranja kvaliteta u obrazovanju i obuci sadrže standarde koji će biti korišteni u internim i eksternim evaluacijama škola putem praćenja indikatora standarda,
- 26) ferijalna praksa je angažman učenika s ciljem primjene stečenih znanja, vještina i iskustava tokom školovanja, te formiranja pozitivnog odnosa prema radu, kao i upoznavanja sa stvarnim poslovnim svijetom.

Član 5

Ciljevi srednjeg obrazovanja su:

- 1) podrška i usmjeravanje učenika pri izboru budućeg zanimanja, u skladu sa potrebama tržišta rada,
- 2) sticanje srednjeg obrazovanja u skladu sa mogućnostima, interesima i potrebama učenika,
- 3) razvijanje svijesti o potrebi cjelovitog pristupa obrazovanju,
- 4) sticanje primjenjivih znanja, razvijanje i jačanje sposobnosti, kompetencija i vještina,
- 5) razvijanje ključnih kompetencija kod učenika,
- 6) razvijanje interesa za teoretska znanja, kao i za njihovu praktičnu primjenljivost,
- 7) obezbjeđivanje uslova za razvoj i promociju tradicionalnih zanata,
- 8) podsticanje sveukupnog potencijala i motivacije učenika za razvijanje kritičkog mišljenja i otvorenosti za nova znanja,
- 9) izgradnja vlastitih standarda obrazovanja koji će biti usklađeni sa standardima obrazovanja u zemljama Evropske unije,
- 10) da stručno obrazovanje i obuka budu usklađeni sa nivoima stručnog obrazovanja zemalja Evropske unije,
- 11) sticanje internacionalno uporedivih nivoa znanja,
- 12) priprema za nastavak školovanja na visokoškolskim ustanovama,
- 13) osposobljavanje učenika za cjeloživotno učenje,
- 14) razvijanje svijesti o značaju potrebe zaštite i očuvanja prirode i životne sredine,
- 15) razumijevanje i njegovanje sistema društvenih i moralnih vrijednosti koji je zasnovan na društvu tolerancije,
- 16) razvijanje kulture komunikacije, konstruktivnog rješavanja problema i djelovanja u timu,

17) razvijanje poštovanja različitosti o pitanju pola, sposobnosti, rasnog, nacionalnog, vjerskog i socijalnog statusa i razvijanje i njegovanje praga tolerancije na različitost,

18) njegovanje i razvijanje potreba za kulturom i očuvanjem kulturnog i duhovnog nasljeđa, uz poštovanje kulturnog identiteta, jezika i tradicije,

19) poštovanje prava i razumijevanje vlastitih obaveza koje proističu iz prava i razumijevanja sebe kao ličnosti koja živi u društvu koje se kontinuirano mijenja,

20) poštovanje prava djece, ljudskih i građanskih prava i osnovnih sloboda, te razvijanje sposobnosti za život u demokratski uređenom društvu.

Član 6

Republika i jedinice lokalne samouprave su zajedno sa školom odgovorne za obezbjeđenje školskog prostora, opreme i prateće infrastrukture za nesmetan pristup i učešće učenika u obrazovno-vaspitnom procesu.

Član 7

(1) U srednjem obrazovanju promoviše se i razvija stalno partnerstvo škole, roditelja, staratelja ili usvojlaca (u daljem tekstu: roditelj) i sredine u kojoj žive u svim pitanjima od značaja za ostvarivanje funkcije škole i interesa i potreba učenika.

(2) Škola, roditelji, učenici, republički organi uprave i jedinice lokalne samouprave promovišu i sprovode programe zajedničkog i organizovanog djelovanja i saradnje u borbi protiv zlostavljanja i zloupotrebe djece i mladih, trgovine ljudima, borbi protiv droge, alkoholizma, pušenja i drugih toksikomanija, maloljetničke delinkvencije, vršnjačkog nasilja, te svih drugih pojava koje ugrožavaju zdravlje i život učenika.

(3) Radi sprovođenja preventivnih mjera za unapređivanje i zaštitu zdravlja učenika od štetnog djelovanja alkohola i alkoholnih pića, škola treba na vidno mjesto da postavi obavještenje da učenicima nije dozvoljena prodaja i konzumiranje alkohola i alkoholnih pića u školi i školskom dvorištu.

(4) Škola je dužna da obezbijedi efikasne mehanizme zaštite protiv nasilja, zlostavljanja, zanemarivanja i diskriminacije i bilo koje vrste uznemiravanja u skladu sa Protokolom o postupanju u slučaju nasilja, zlostavljanja ili zanemarivanja djece.

(5) Protokol o postupanju u slučaju nasilja, zlostavljanja ili zanemarivanja djece potpisuju ministar prosvjete i kulture (u daljem tekstu: ministar), ministar zdravlja i socijalne zaštite, ministar unutrašnjih poslova i ministar porodice, omladine i sporta.

(6) U srednjem obrazovanju i vaspitanju zabranjene su sve vrste nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja, kao i sve aktivnosti kojima se ugrožavaju, diskriminišu ili izdvajaju učenici, odnosno grupa učenika, po bilo kojem osnovu, u skladu sa važećim zakonima i međunarodnim konvencijama.

(7) Škola je dužna da sprovodi mjere i propiše način, postupak i smjernice zaštite i bezbjednosti učenika tokom boravka u školi, kao i svih aktivnosti koje organizuje škola, u saradnji sa nadležnim organom

jedinice lokalne samouprave, te da propiše periodičnu procjenu rizika od opasnosti u školskom objektu, u saradnji sa nadležnim organima iz određene oblasti.

(8) Učenici imaju pravo na zaštitu i bezbjednost u školskoj zgradi, na prilazu školi i van školskog objekta i školskog dvorišta za vrijeme ostvarivanja obrazovno-vaspitnog rada ili drugih aktivnosti koje organizuje škola.

Član 8

(1) Rad škole je javan.

(2) U školi nije dozvoljeno političko organizovanje, djelovanje i korištenje školskog prostora u te svrhe u vrijeme održavanja obrazovno-vaspitnih aktivnosti.

Član 9

(1) Nastava u srednjem obrazovanju i vaspitanju izvodi se na službenim jezicima konstitutivnih naroda, uz korištenje oba pisma ćirilice i latinice.

(2) U školama nije dozvoljena diskriminacija zaposlenog pri prijemu, imenovanju, uslovima zaposlenja, napredovanju ili u bilo kojoj odluci u vezi sa tim licem, na osnovu toga što u školi, u usmenom i pismenom izražavanju koristi bilo koji od jezika konstitutivnih naroda.

(3) U školama nije dozvoljena diskriminacija učenika pri upisu, učešću u aktivnostima škole ili u bilo kojoj odluci u vezi sa tim učenikom, na osnovu toga što u školi, u usmenom i pismenom izražavanju koristi bilo koji od jezika konstitutivnih naroda.

(4) Jezik i kultura nacionalnih manjina u Republici poštovaće se i koristiti u školi u najvećoj mogućoj mjeri, a u skladu sa Okvirnom konvencijom o zaštiti prava nacionalnih manjina i zakonom kojim se propisuje zaštita prava pripadnika nacionalnih manjina.

(5) Jezik i kultura nacionalnih manjina izučavaju se u okviru fakultativne nastave.

(6) U srednjem obrazovanju i vaspitanju štite se vjerske slobode, razvija tolerancija i kultura dijaloga.

Član 10

(1) U nastavnim i drugim aktivnostima u školi se ne mogu koristiti ili izučavati didaktički i drugi materijali uvredljivog sadržaja.

(2) Nastavnicima i ostalim zaposlenim nije dozvoljeno da daju izjave koje bi se mogle smatrati uvredljivim za jezik, kulturu i religiju učenika koji pripadaju bilo kojoj nacionalnoj, etničkoj ili religijskoj grupi.

Član 11

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu za označavanje ženskog ili muškog roda podrazumijevaju oba pola.

GLAVA II

SAVJETODAVNO TIJELO U OBLASTI OBRAZOVANJA I VASPITANJA

Član 12

- (1) Vlada Republike Srpske (u daljem tekstu: Vlada) osniva Savjet za razvoj predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja i vaspitanja (u daljem tekstu: Savjet) kao posebno savjetodavno tijelo.
- (2) Sredstva za rad Savjeta obezbjeđuju se u budžetu Republike.
- (3) Administrativno-tehničke poslove za Savjet obavlja Ministarstvo prosvjete i kulture (u daljem tekstu: Ministarstvo).
- (4) Rad i funkcionisanje Savjeta reguliše se poslovníkom o radu Savjeta.
- (5) Poslovnik iz stava 4. ovog člana donosi Savjet natpolovičnom većinom glasova od ukupnog broja članova.

Član 13

- (1) Savjet ima ukupno 15 članova koji se imenuju iz reda akademika, univerzitetskih nastavnika i saradnika, nastavnika, učitelja, vaspitača i stručnih saradnika iz oblasti predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja i vaspitanja.
- (2) Struktura članova Savjeta, po pravilu, odražava nacionalni sastav konstitutivnih naroda i ostalih.
- (3) Prilikom imenovanja članova Savjeta obezbjeđuje se ravnopravna zastupljenost polova, u skladu sa zakonom.
- (4) Članove Savjeta imenuje Vlada iz reda kandidata koje predloži Ministarstvo, a u skladu sa ovim zakonom i propisima kojima se reguliše predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje i vaspitanje.
- (5) Mandat članova Savjeta traje četiri godine.
- (6) Isto lice može biti izabrano za člana Savjeta najviše dva puta.
- (7) Savjet bira predsjednika iz reda svojih članova.
- (8) Najmanje jednom godišnje Savjet, posredstvom Ministarstva, Vladi podnosi izvještaj o radu i o stanju u oblasti obrazovanja i vaspitanja.

Član 14

Savjet, u okviru svojih nadležnosti, obavlja sljedeće poslove:

- 1) razmatra programe obrazovanja i vaspitanja i daje preporuke Vladi i Ministarstvu,
- 2) učestvuje u izradi pedagoških standarda i normativa za oblast obrazovanja i vaspitanja,

- 3) prati usaglašenost sistema obrazovanja i vaspitanja sa evropskim standardima za obrazovanje i vaspitanje,
- 4) predlaže pravce razvoja i unapređivanja kvaliteta obrazovanja i vaspitanja,
- 5) podržava aktivnosti Ministarstva, Republičkog pedagoškog zavoda (u daljem tekstu: RPZ) i drugih institucija od značaja za obrazovanje i vaspitanje,
- 6) razmatra rezultate primjene obrazovno-vaspitnih programa i daje preporuke ministru,
- 7) predlaže programe za stručno usavršavanje obrazovno-vaspitnih radnika,
- 8) razvija tehnike za praćenje i vrednovanje kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada,
- 9) predlaže inovacije u skladu sa savremenom pedagoškom teorijom i praksom,
- 10) daje mišljenje Vladi i Ministarstvu o potrebi izmjena propisa u oblasti obrazovanja i vaspitanja,
- 11) razmatra i druga pitanja od značaja za obrazovanje i vaspitanje.

GLAVA III

OSNIVANJE I PRESTANAK RADA ŠKOLE

Član 15

- (1) Škola može biti osnovana kao javna ili kao privatna ustanova.
- (2) Vlada, u ime Republike, osniva javnu školu radi ostvarivanja i obezbjeđivanja prava građana na obrazovanje i vaspitanje, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje sistem javnih službi.
- (3) Privatnu školu može osnovati pravno ili fizičko lice, pod uslovima utvrđenim ovim zakonom.

Član 16

- (1) Materijalni, kadrovski i drugi uslovi za ostvarivanje djelatnosti i ravnomjeran razvoj srednjeg obrazovanja i vaspitanja u određenom periodu utvrđuju se pedagoškim standardima i normativima.
- (2) Vlada, na prijedlog Ministarstva, donosi Uredbu o pedagoškim standardima za srednje obrazovanje i vaspitanje i Uredbu o pedagoškim normativima za srednje obrazovanje i vaspitanje.

Član 17

- (1) Javna ili privatna škola osniva se i počinje da radi ako:
 - 1) postoji potreba školovanja za određenim smjerovima, strukama i zanimanjima,

- 2) su obezbijedena sredstva za osnivanje i rad škole, prostor, oprema i nastavna sredstva u skladu sa pedagoškim standardima i normativima za odgovarajući smjer, struku i zanimanje,
 - 3) je obezbijeden potreban broj nastavnika i stručnih saradnika,
 - 4) su obezbijedeni uslovi za obavljanje praktične nastave u srednjim stručnim i tehničkim školama,
 - 5) je planirano izvođenje nastave u skladu sa važećim nastavnim planom i programom,
 - 6) ima fiskulturnu salu i najmanje jedno igralište na otvorenom prostoru, u vlasništvu ili pod zakupom.
- (2) Osnivač privatne škole prilikom utvrđivanja ispunjenosti uslova plaća taksu, u skladu sa zakonom kojim se utvrđuju administrativne takse.

Član 18

- (1) Inicijativu za osnivanje škole čiji je osnivač Republika pokreće jedinica lokalne samouprave na čijem području se planira otvaranje škole i dostavlja je Ministarstvu na razmatranje i dalje postupanje najkasnije do kraja decembra tekuće godine za narednu školsku godinu.
- (2) Inicijativu za osnivanje škole čiji je osnivač Republika može pokrenuti i Ministarstvo.
- (3) Uz inicijativu iz stava 1. ovog člana prilaže se elaborat o opravdanosti osnivanja škole.
- (4) Elaborat o opravdanosti osnivanja škole sadrži:
- 1) dokaz o opravdanosti osnivanja, odnosno o postojanju društvene potrebe osnivanja škole na tom području, imajući u vidu postojeću mrežu škola,
 - 2) detaljan opis i status škole,
 - 3) podatke o načinu ispunjavanja propisanih uslova za rad škole,
 - 4) dokaz o obezbijedenosti sredstava za rad,
 - 5) ostale podatke značajne za osnivanje i rad škole.

Član 19

- (1) Privatna škola se osniva na osnovu odluke osnivača, u skladu sa ovim zakonom.
- (2) Osnivač privatne škole ne može biti fizičko lice protiv koga se vodi krivični postupak, niti lice koje je pravosnažno osuđeno na kaznu propisanu zakonom kojim se reguliše oblast krivičnog prava, a koje ga čini nedostojnim za rad u školi.
- (3) Osnivač iz stava 1. ovog člana dostavlja inicijativu za osnivanje privatne škole Ministarstvu na razmatranje i dalje postupanje najkasnije do kraja decembra tekuće godine za narednu školsku godinu.
- (4) Uz inicijativu iz stava 3. ovog člana prilaže se:

1) elaborat o opravdanosti osnivanja škole, koji sadrži:

1. dokaz o opravdanosti osnivanja, odnosno o postojanju društvene potrebe osnivanja škole na tom području, imajući u vidu postojeću mrežu škola,

2. detaljan opis i status škole,

3. podatke o načinu ispunjavanja propisanih uslova za rad škole,

4. dokaz o obezbijeđenosti sredstava za rad za najmanje četiri naredne školske godine,

2) akt o osnivanju,

3) prijedlog statuta,

4) odluku o imenovanju lica ovlaštenog za zastupanje,

5) dokaz o uplaćenju taksi na ime osnivanja škole, u skladu sa zakonom kojim se uređuju administrativne takse.

(5) Ministarstvo može zatražiti mišljenje od ministarstva nadležnog za oblast za koju se osniva privatna škola.

(6) Ministar rješenjem utvrđuje potrebu za osnivanje privatne škole.

Član 20

(1) Ukoliko je utvrđena opravdanost osnivanja škole, ministar rješenjem imenuje komisiju koja utvrđuje ispunjenost uslova za osnivanje javne ili privatne škole.

(2) Komisija iz stava 1. ovog člana dužna je da sačini zapisnik u kojem provjerava ispunjenost uslova za osnivanje škole.

(3) Na osnovu zapisnika komisije iz stava 2. ovog člana, ministar donosi rješenje o ispunjenosti uslova za osnivanje javne ili privatne škole.

(4) Rješenje ministra iz stava 3. ovog člana je konačno i protiv njega nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti sudski postupak pred nadležnim sudom.

Član 21

(1) Ukoliko komisija iz člana 20. stav 1. ovog zakona utvrdi da nisu ispunjeni uslovi iz člana 18. stav 4. ovog zakona i uslovi propisani uredbama iz člana 16. stav 2. ovog zakona odrediće rok u kojem je osnivač dužan da otkloni utvrđene nedostatke.

(2) Ministar donosi rješenje kojim se odbija zahtjev osnivača za osnivanje škole, ako osnivač u roku iz stava 1. ovog člana ne otkloni utvrđene nedostatke.

(3) Rješenje iz stava 2. ovog člana je konačno i protiv njega nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti sudski postupak pred nadležnim sudom.

Član 22

(1) Ministarstvo dostavlja Vladi na razmatranje i usvajanje prijedlog za osnivanje javne škole sa elaboratom i rješenjem iz člana 20. stav 3. ovog zakona i mišljenja iz člana 19. stav 5. ovog zakona.

(2) Na osnovu priložene dokumentacije iz stava 1. ovog člana, Vlada donosi odluku o osnivanju javne škole, najkasnije do 31. januara.

Član 23

(1) Na osnovu odluke iz člana 22. stav 2. ovog zakona, ministar donosi rješenje o odobrenju za početak rada javne škole.

(2) Škola se upisuje u registar kod nadležnog suda na osnovu rješenja iz stava 1. ovog člana, čime stiče svojstvo pravnog lica.

(3) Na osnovu rješenja iz stava 1. ovog člana, rješenja iz člana 20. stav 3. ovog zakona i dokaza o upisu u registar kod nadležnog suda, škola se upisuje u Registar srednjih škola, koji vodi Ministarstvo.

(4) Ministar donosi Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja Registra srednjih škola.

(5) Spisak škola koje su dobile rješenje o odobrenju za početak rada objavljuje se na kraju tekuće godine na internet stranici Ministarstva.

Član 24

(1) Škola može da vrši statusne promjene, promjene naziva ili sjedišta.

(2) Odluku o nazivu i sjedištu škole donosi osnivač, na prijedlog školskog odbora.

(3) Škola ne može mijenjati naziv i sjedište dok traje nastava u školskoj godini.

(4) Škole mogu da sarađuju i da se udružuju u ostvarivanju zajedničkih interesa, pod uslovom da svaka škola zadrži svoj pravni subjektivitet.

(5) Škola može da obavlja djelatnost i van sjedišta, uz saglasnost Ministarstva.

Član 25

(1) Statut je osnovni opšti akt škole kojim se uređuje organizacija, način rada, upravljanje i rukovođenje školom, kućni red i druga pitanja u skladu sa zakonom.

(2) Školski odbor donosi statut škole uz mišljenje savjeta učenika, savjeta roditelja i zaposlenih radnika škole, a uz prethodnu saglasnost Ministarstva.

Član 26

- (1) Škola može da obavlja i drugu djelatnost koja je u funkciji obrazovanja i vaspitanja (u daljem tekstu: proširena djelatnost), pod uslovom da se učenici angažuju u okviru praktične nastave i da se ovim radom ne ometa ostvarivanje obrazovno-vaspitnog procesa.
- (2) Proširena djelatnost škole može da bude davanje usluga, proizvodnja, prodaja i druga djelatnost kojom se unapređuje ili doprinosi kvalitetnijem procesu obrazovanja i vaspitanja.
- (3) Školski odbor, uz saglasnost Ministarstva, donosi odluku o proširenoj djelatnosti, na osnovu koje se vrši upis u sudski registar.
- (4) Odluka o proširenoj djelatnosti škole sadrži plan prihoda koji će se ostvariti i plan rashoda za obavljanje te djelatnosti, kao i način i plan korištenja ostvarenih sredstava.
- (5) Škola može osnovati učeničku zadrugu radi razvijanja vannastavnih aktivnosti i društveno-korisnog rada učenika.
- (6) Rad učeničke zadruge utvrđuje se statutom škole.
- (7) Škola može, u skladu sa aktom o organizovanju učeničke zadruge, pružati usluge i prodavati proizvode nastale kao rezultat rada učenika u učeničkoj zadrugi.
- (8) Sredstva ostvarena u obavljanju proširene djelatnosti škole i radom učeničke zadruge evidentiraju se na Jedinствeni račun trezora jedinice lokalne samouprave kojoj određena škola pripada.
- (9) Jedinica lokalne samouprave dužna je da obezbijedi račun posebnih namjena sa organizacionim kodom škole, te da školi osigura nesmetano raspolaganje punog iznosa uplaćenih sredstava koja se nalaze na ovom računu.
- (10) Sredstva ostvarena prometom proizvoda i usluga učeničke zadruge i sredstva ostvarena u obavljanju proširene djelatnosti škole koriste se za proširenje materijalne osnove rada učeničke zadruge, ekskurzije, ishranu učenika, unapređivanje obrazovno-vaspitnog rada u školi i u druge svrhe, u skladu sa aktima kojima se uređuje rad učeničke zadruge.
- (11) Sredstva iz stava 10. ovog člana ne mogu se koristiti za izmirenje obaveza koje su u nadležnosti jedinice lokalne samouprave, u skladu sa članom 158. stav 3. ovog zakona.

Član 27

- (1) U srednjem obrazovanju može se sprovesti program ogleda radi provjere vrijednosti novih obrazovnih sadržaja, oblika, metoda i organizacije rada, novih nastavnih sredstava i opreme, s ciljem unapređivanja kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada.
- (2) Programom ogleda definišu se:
 - 1) cilj ogleda,
 - 2) sadržaj, ishodi učenja, zadaci, uslovi, mjesto i način izvođenja i vrijeme njegovog ostvarivanja,
 - 3) prostorni, kadrovski i drugi uslovi,

- 4) finansijska sredstva potrebna za realizaciju programa,
- 5) način stručnog praćenja i vrijeme za podnošenje izvještaja o postignutom rezultatu.
- (3) Ministarstvo utvrđuje program ogleda i školu koja će ga sprovoditi.
- (4) Radi ostvarivanja programa ogleda, mogu se osnovati posebne škole.
- (5) *(brisano)*

Član 28

(1) Vlada, na prijedlog Ministarstva, donosi Odluku o broju, strukturi i prostornom rasporedu škola u Republici (u daljem tekstu: mreža škola), najmanje svake četiri godine, a najkasnije do kraja maja u godini u kojoj se predlaže.

(2) Kriterijumi za utvrđivanje mreže škola su:

- 1) broj i uzrast učenika koji završavaju osnovnu školu na određenom području,
- 2) dostupnost i jednaki uslovi za sticanje obrazovanja i vaspitanja,
- 3) specifičnost područja (brdsko-planinsko, pogranično, nedovoljno razvijeno),
- 4) razvojne specifičnosti područja na osnovu utvrđenih potreba za zapošljavanje,
- 5) razvijenost saobraćajne komunikacije,
- 6) ekonomičnost i racionalnost u korištenju kadra, sredstava, prostora i opreme,
- 7) finansijske mogućnosti osnivača,
- 8) interes i potrebe jedinice lokalne samouprave, tržišta rada i društvenih partnera.

Član 29

(1) Ispunjenost uslova za nastavak rada i obavljanje djelatnosti škole utvrđuje se obavezno svake četiri godine, a po potrebi i ranije.

(2) Ministarstvo određuje rok za otklanjanje nepravilnosti i nedostataka, koji ne može biti duži od godinu dana, ako se redovnom kontrolom utvrdi da škola ne obavlja djelatnost na propisan način ili se vanrednim pregledom utvrdi da škola nema potrebne uslove za rad propisane ovim zakonom.

(3) Ministarstvo zabranjuje rad školi koja ne ispuni propisane uslove u roku iz stava 2. ovog člana.

(4) Osnivač je obavezan da donese odluku o prestanku rada škole u roku od tri mjeseca od dana zabrane rada školi.

- (5) U slučaju prestanka rada škole, osnivač je dužan da zatečenim učenicima osigura završetak obrazovanja u drugoj školi, pod uslovima koji su važili prilikom njihovog upisa.
- (6) Osnivač privatne škole dostavlja Ministarstvu odluku o prestanku rada škole.
- (7) Ukoliko osnivač privatne škole ne donese odluku o prestanku rada škole u roku iz stava 4. ovog člana, ministar rješenjem odlučuje o prestanku rada škole i nalaže brisanje te škole iz Registra srednjih škola.
- (8) Rješenje iz stava 7. ovog člana je konačno i protiv tog rješenja nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.
- (9) Škola koja je prestala da radi briše se iz Registra srednjih škola.
- (10) Škola može prestati da radi samo na kraju školske godine.
- (11) Javne isprave izdate nakon prestanka rada škole i njenog brisanja iz Registra, pravno su ništavne.
- (12) Odluka o prestanku rada škole i brisanju iz Registra srednjih škola objavljuje se u "Službenom glasniku Republike Srpske".

Član 30

Na osnivanje, rukovođenje, prava i obaveze zaposlenih, nadzor nad zakonitošću rada i na prestanak rada škole primjenjuju se zakoni kojima se reguliše sistem javnih službi i radni odnosi, ako ovim zakonom nije drugačije utvrđeno.

GLAVA IV

VRSTE ŠKOLA

Član 31

(1) Zavisno od vrste nastavnog plana i programa škola može biti osnovana i registrovana kao:

- 1) gimnazija,
- 2) umjetnička - muzička, baletska, likovna škola,
- 3) stručna tehnička škola u četvorogodišnjem trajanju,
- 4) stručna škola u trogodišnjem trajanju,
- 5) stručna škola u dvogodišnjem trajanju,
- 6) vjerska škola u četvorogodišnjem trajanju,
- 7) vjerska škola u petogodišnjem trajanju,

8) škola za učenike sa posebnim potrebama.

(2) Škola iz stava 1. ovog člana, može biti organizovana i kao srednjoškolski centar, u čijem sastavu se nalazi najviše četiri struke, izuzev škola koje obrazuju djecu sa posebnim potrebama, a koje mogu imati najviše pet struka.

(3) Srednjoškolski centar iz stava 2. ovog člana, u svom sastavu može da ima gimnaziju i najviše tri struke, a ako nema u svom sastavu gimnaziju, može imati najviše četiri struke.

(4) Škola može biti osnovana kao Srednja škola unutrašnjih poslova, u sastavu Ministarstva unutrašnjih poslova (u daljem tekstu: MUP), kao stručna tehnička škola u dvogodišnjem ili u četvorogodišnjem trajanju.

(5) Rad Srednje škole unutrašnjih poslova organizuje se u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast policije i unutrašnjih poslova

(6) Nastavni planovi i programi za sve škole treba da budu uporedivi sa programima zemalja Evropske unije i da promovisu ideju cjeloživotnog učenja.

(7) Ministar, na prijedlog RPZ, donosi pravilnike o nastavnom planu i programu za sve vrste škola.

(8) Nastavni program za nastavni predmet vjeronauka donosi ministar na prijedlog nadležnog organa odgovarajuće crkve ili vjerske zajednice.

(9) Pravilnik o Nastavnom planu i programu za Srednju školu unutrašnjih poslova, na prijedlog RPZ-a, donosi ministar uz saglasnost ministra unutrašnjih poslova.

Član 32

(1) U gimnaziji se stiče opšte obrazovanje u četvorogodišnjem trajanju kojim se obezbjeđuje priprema za nastavak obrazovanja na visokoškolskim ustanovama.

(2) Nastavnim planom i programom za gimnaziju utvrđuju se smjerovi i nastavni predmeti.

(3) Nastavnim planom i programom iz stava 2. ovog člana utvrđuju se: nastavni predmeti u skladu sa nastavnim planom za svaki smjer, predmet i razred, sedmični broj časova po predmetima i ukupan sedmični i godišnji broj časova nastave, opšti i posebni ciljevi nastavnih programa kojima se određuje obim i dubina nastavnih sadržaja u pojedinim nastavnim predmetima, te ishodi učenja usklađeni sa uzrastom učenika, kao i korelacija sa drugim nastavnim predmetima, te didaktički i drugi uslovi za izvođenje nastavnog plana i programa.

(4) Unapređivanje kvaliteta nastavnog plana i programa za gimnaziju vrši se na osnovu utvrđivanja standarda znanja u skladu sa ishodima učenja.

(5) Ministar, na prijedlog RPZ, donosi standarde profesionalnih kompetencija za nastavnike i stručne saradnike, radi unapređivanja kvaliteta rada nastavnika i stručnih saradnika u gimnaziji.

(6) Smjerovi u gimnaziji su:

- 1) opšti smjer,
- 2) društveno-jezički smjer,
- 3) prirodno-matematički smjer,
- 4) računarsko-informatički smjer,
- 5) drugi smjer koji odobri ministar.

(7) Obrazovno-vaspitni rad u gimnaziji ostvaruje se:

- 1) u I, II i III razredu u 36 petodnevnih nastavnih sedmica,
- 2) u IV razredu u 32 petodnevne nastavne sedmice.

(8) Nastavničko vijeće, na prijedlog stručnih aktiva nastavnika, može da utvrdi do 20% nastavnih programa za gimnazije, u okviru postojećih tema u nastavnom planu i programu s ciljem razvoja opštih učeničkih kompetencija, na osnovu mišljenja RPZ-a i uz saglasnost ministra.

Član 33

(1) U školama za opšte obrazovanje koje ispunjavaju uslove u skladu sa ovim zakonom mogu se realizovati međunarodni programi uz saglasnost Ministarstva.

(2) Lice koje je steklo diplomu o završenoj školi po međunarodnom programu iz stava 1. ovog člana ima pravo na nastavak obrazovanja, kao i zapošljavanja pod istim uslovima kao i lice koje je završilo školu po nastavnom planu i programu odgovarajuće škole u Republici.

(3) Diplome iz stava 2. koje nisu izdate na jednom od jezika konstitutivnih naroda u Bosni i Hercegovini za nastavak obrazovanja, obavezno se prevode i ovjeravaju kod ovlaštenog prevodioca.

(4) Evaluacija odobrenih međunarodnih programa iz stava 1. ovog člana vrši se svake četiri godine ili prema potrebi.

(5) Međunarodni programi mogu se finansirati iz budžeta Republike, sredstava roditelja ili donatora.

(6) Ministar, u skladu sa raspoloživim sredstvima u Budžetu, donosi rješenje o finansiranju međunarodnih programa iz stava 5. ovog člana, za narednu školsku godinu.

Član 34

(1) U muzičkoj školi se stiče muzičko obrazovanje u četvorogodišnjem trajanju, kojim se obezbjeđuje priprema za nastavak obrazovanja na visokoškolskim ustanovama.

(2) Nastavnim planom i programom za muzičko obrazovanje i vaspitanje utvrđuje se: cilj obrazovanja, zadaci obrazovanja, sadržaj obrazovanja, trajanje obrazovanja, ishodi učenja, uzrast učenika, uslovi za početak sticanja obrazovanja, sadržaj prijemnog ispita, sadržaj godišnjeg ispita, sadržaj kontrolnog ispita, uslovi za upis u narednu godinu, sadržaj, oblici i način izvođenja obrazovno-vaspitnog rada, trajanje časa,

sedmični i godišnji broj časova nastave i drugih oblika obrazovno-vaspitnog rada i broj učenika u odjeljenju, odnosno grupi.

(3) Muzičke škole mogu istovremeno obavljati djelatnost osnovnog i srednjeg muzičkog obrazovanja i vaspitanja.

(4) Obrazovno-vaspitni rad u muzičkim školama ostvaruje se:

- 1) u I, II i III razredu u 35 petodnevnih nastavnih sedmica,
- 2) u IV razredu u 33 petodnevnih nastavne sedmice.

Član 35

(1) U muzičku školu može da se upiše lice koje je završilo osnovnu školu, odnosno osnovnu muzičku školu, ako prethodno položi ispit na nivou programa tog obrazovanja.

(2) Muzička škola dužna je da na organizovan način uvodi učenike u javni i kulturni život sredine u kojoj se nalazi, i to:

- 1) organizovanjem koncerata učenika, ansambala, orkestara i hora u školi i van škole,
- 2) učešćem na takmičenjima, festivalima, smotrama i ostalim manifestacijama,
- 3) učešćem učenika u programima prigodnih proslava u jedinici lokalne samouprave i Republici,
- 4) nastupima u sredstvima javnog informisanja,
- 5) razmjenom koncerata sa drugim školama u zemlji i inostranstvu,
- 6) organizovanjem susreta, tribina, savjetovanja sa tematikom muzičkog obrazovanja.

(3) Ministar donosi Pravilnik o načinu organizacije rada, normativima i standardima za finansiranje srednjih umjetničkih, muzičkih, baletskih i likovnih škola.

Član 36

Obrazovno-vaspitni rad u stručnim tehničkim školama u četvorogodišnjem trajanju i u stručnim školama u trogodišnjem trajanju ostvaruje se:

- 1) u I, II i III razredu četvorogodišnjeg i I i II razredu trogodišnjeg obrazovanja u 36 petodnevnih nastavnih sedmica,
- 2) u IV razredu četvorogodišnjeg i III razredu trogodišnjeg obrazovanja u 32 petodnevnih nastavne sedmice.

Član 37

(1) U stručnoj tehničkoj školi u četvorogodišnjem trajanju ostvaruje se odgovarajući opšteobrazovni program, stručno-teoretski i praktični program, čijim završavanjem učenik stiče kvalifikaciju srednje spreme odgovarajuće struke i zanimanja, kojim se omogućava zapošljavanje i nastavak obrazovanja na visokoškolskim ustanovama.

(2) U stručnoj školi u trogodišnjem trajanju ostvaruje se opšteobrazovni, stručno-teoretski i praktični program, čijim završavanjem učenik stiče srednju spremu odgovarajuće struke i zanimanja, potrebnih za obavljanje poslova određenog stepena složenosti.

(3) U stručnoj školi u dvogodišnjem trajanju ostvaruje se opšteobrazovni, stručno-teoretski i praktični program, čijim završavanjem učenik stiče srednju spremu odgovarajuće struke i zanimanja, potrebnu za obavljanje manje složenih poslova.

(4) U vjerskoj školi u četvorogodišnjem ili petogodišnjem trajanju ostvaruje se odgovarajući opšteobrazovni program i poseban program za obrazovanje vjerskih službenika, čijim završavanjem učenik stiče srednju spremu kojom se omogućava zapošljavanje i nastavak obrazovanja na visokoškolskim ustanovama.

(5) U školi za učenike sa smetnjama u razvoju u dvogodišnjem ili trogodišnjem trajanju ostvaruju se stručni, posebno prilagođeni programi, čijim završavanjem učenik stiče srednju spremu odgovarajuće struke i zanimanja, potrebnu za obavljanje manje složenih poslova.

Član 38

(1) Nastavni plan i program iz člana 31. stav 1. t. 3), 4) i 5) donosi se u skladu sa utvrđenim principima, ciljevima i standardima postignuća, odnosno standardima kvalifikacija, te iskazanim potrebama socijalnih partnera.

(2) Nastavnim planom i programom iz stava 1. ovog člana definišu se odnosi opšteobrazovnih, stručno-teoretskih predmeta i praktične nastave.

Član 39

(1) U stručnoj tehničkoj školi u četvorogodišnjem trajanju i stručnoj školi u trogodišnjem trajanju nastavni planovi i programi za stručne predmete podrazumijevaju primjenu modularne metodologije koja omogućava brzo reagovanje na promjene u društvu i tehnologiji.

(2) Osnov za donošenje nastavnog plana i programa za sve vrste škola je zanimanje.

(3) Zanimanje, u smislu ovog zakona, obuhvata opšte i stručne sadržaje zasnovane na dostignućima nauke i tehnologije neophodne za obavljanje poslova određenog stepena složenosti u okviru područja rada, odnosno za dalje školovanje.

(4) Nastavnim planom i programom iz stava 1. ovog člana utvrđuje se svrha programa, cilj programa, nastavni predmeti i ishodi učenja, trajanje i osnovni oblici izvođenja programa, sedmični i godišnji broj časova za svaki predmet i njihov raspored po razredima i ukupno, didaktičko-metodička uputstva za njihovu obradu i ishodi učenja.

(5) Nastavničko vijeće, na prijedlog stručnih aktiva nastavnika ili poslodavaca, može da utvrdi do 30% nastavnih programa za stručne predmete, u okviru postojećih tema u nastavnom planu i programu, u skladu sa potrebama tržišta rada jedinice lokalne samouprave, na osnovu mišljenja RPZ-a i uz saglasnost ministra.

Član 40

(1) Standard zanimanja je popis svih poslova koje pojedinac obavlja u određenom zanimanju i popis kompetencija potrebnih za njihovo uspješno obavljanje.

(2) Vlada, na prijedlog Ministarstva, donosi uredbu o standardima zanimanja, u skladu sa potrebama tržišta rada uz prethodno pribavljeno mišljenje Privredne komore Republike Srpske (u daljem tekstu: Privredna komora) i Zanatsko-preduzetničke komore Republike Srpske (u daljem tekstu: Zanatsko-preduzetnička komora).

(3) Standardima zanimanja određuju se zanimanja, nivoi potreba rada i poslovi u okviru pojedinih zanimanja.

(4) Obrazovni programi stručnog obrazovanja formiraju se u skladu sa standardima zanimanja i standardima kvalifikacija.

Član 41

(1) Kroz obrazovne programe omogućava se sticanje kvalifikacije odgovarajućeg nivoa obrazovanja, sa mogućnošću sticanja više stručnih kvalifikacija različitog ili istog nivoa.

(2) Kvalifikacija označava formalni naziv za rezultat procesa procjene i validacije, koji je dobijen kada stručno tijelo odredi da je pojedinac ostvario ishode učenja prema predviđenim standardima.

(3) Standard kvalifikacija je standard koji određuje uslove za sticanje javne isprave o određenoj kvalifikaciji, koja uključuje sve podatke koji su potrebni za određivanje nivoa, obima i profila kvalifikacije, te podatke koji su potrebni za osiguranje i unapređivanje kvaliteta standarda kvalifikacija.

(4) Standard kvalifikacija se priprema na osnovu standarda zanimanja, koji proizlazi iz potreba za konkretnom kvalifikacijom s ciljem zapošljavanja ili nastavka obrazovanja.

(5) Standardima kvalifikacija određuju se sadržaj i struktura određenih kvalifikacija, odnosno popis ishoda učenja.

(6) Kvalifikacioni okvir u Republici je instrument klasifikovanja kvalifikacija kojim se primjenjuje Evropski kvalifikacijski okvir na cjelokupni sistem obrazovanja u Republici, a služi za povezivanje kvalifikacija stečenih završetkom određenog nivoa obrazovanja s kvalifikacijama u drugim zemljama.

Član 42

(1) Klasifikacija zanimanja srednjeg stručnog obrazovanja, u svrhu obrazovnog planiranja, statističke obrade i identifikovanja ekonomskih sektora u cilju povezivanja srednjeg obrazovanja i tržišta rada i zapošljavanja, sadrži spisak kvalifikacija razvrstanih prema strukama i nivoima.

(2) Zanimanja srednjeg stručnog obrazovanja razvrstavaju se u 14 struka, i to:

- 1) poljoprivreda i prerada hrane,
- 2) šumarstvo i obrada drveta,
- 3) geologija, rudarstvo i metalurgija,
- 4) mašinstvo i obrada metala,
- 5) elektrotehnika,
- 6) hemija, nemetali i grafičarstvo,
- 7) tekstilstvo i kožarstvo,
- 8) geodezija i građevinarstvo,
- 9) saobraćaj,
- 10) ugostiteljstvo i turizam,
- 11) ekonomija, pravo i trgovina,
- 12) zdravstvo,
- 13) kultura i umjetnost,
- 14) ostale djelatnosti.

(3) Nivoi zanimanja i pripadajućih kvalifikacija definisani su kvalifikacionim okvirom, a klasifikacija zanimanja sadrži kvalifikacije nivoa od dva do pet.

Član 43

(1) Vlada, na prijedlog Ministarstva, donosi Uredbu o klasifikaciji zanimanja.

(2) Izmjene i dopune uredbe iz stava 1. ovog člana podrazumijevaju upisivanje novih zanimanja za koje postoje odobreni nastavni planovi i programi - moduli ili javno važeći programi obrazovanja odraslih koji vode do kvalifikacije, kao i brisanje zanimanja koja su prestala da budu relevantna za tržište rada.

(3) Inicijativu za ažuriranje klasifikacije zanimanja može pokrenuti Ministarstvo, ili drugo nadležno ministarstvo, Privredna komora, Unija poslodavaca i Zanatsko-preduzetnička komora, srednja stručna škola, poslodavac, jedinica lokalne samouprave, kao i drugi subjekti relevantni za srednje obrazovanje.

(4) Ažuriranje se sprovodi, po pravilu, jednom godišnje, prije raspisivanja javnog konkursa za upis učenika u prvi razred, u skladu sa st. 1. i 2. ovog člana.

Član 44

- (1) Praktična nastava u srednjim stručnim i stručnim tehničkim školama organizuje se radi primjene stečenih znanja i sticanja i razvijanja novih vještina kroz praktični rad.
- (2) Praktična nastava izvodi se u skladu sa nastavnim planovima i programima u objektima škole (u kabinetima praktične nastave, školskim radionicama, te drugim objektima opremljenim za nastavu u skladu sa odgovarajućim normativima) i u objektima van škole kod poslodavca.
- (3) Praktična nastava iz stava 2. ovog člana može se realizovati kod poslodavca najmanje u obimu od 25% od ukupnog obima časova praktične nastave.
- (4) Praktična nastava kod poslodavca izvodi se pod stručnim nadzorom škole i poslodavca, koji imaju odgovarajuću opremu, sredstva i druge uslove u skladu sa nastavnim planom i programom.
- (5) Za učenika sa smetnjama u razvoju u okviru praktične nastave obezbjeđuje se prilagođavanje radnog mjesta u odnosu na njegove mogućnosti i vrstu smetnje.

Član 45

- (1) U srednjim stručnim i stručnim tehničkim školama nastava se može izvoditi i u dualnom sistemu obrazovanja, u skladu sa nastavnim planovima i programima određene struke i zanimanja.
- (2) Praktična nastava u dualnom sistemu obrazovanja odvija se u cijelosti kod poslodavca, uz obezbijeđenu naknadu i mentorstvo.
- (3) Izvođenje dualnog sistema obrazovanja i praktične nastave kod poslodavaca zasniva se na sljedećim principima:
 - 1) partnerstvo škole i poslodavca - saradnja, ali i jasna podjela obaveza i odgovornosti u obezbjeđivanju kvalitetne praktične nastave,
 - 2) uspostavljanje socijalnog partnerstva na lokalnom nivou - uključenost svih zainteresovanih strana u proces planiranja, realizacije i praćenja efekata dualnog obrazovanja i praktične nastave kod poslodavca,
 - 3) profesionalnost - uspostavljanje formalnopravnog odnosa između učenika, poslodavca i škole u procesu obrazovanja,
 - 4) etičnost - poštovanje ličnosti i dostojanstva učenika i ostvarivanje ciljeva obrazovanja,
 - 5) osiguranje kvaliteta - koordinacija i uspostavljanje standarda na svim nivoima i praćenje efikasnosti dualnog sistema obrazovanja i praktične nastave kod poslodavca,
 - 6) karijerno vođenje i zapošljivost - razvoj vještina upravljanja karijerom i obezbjeđivanje većih šansi za zapošljavanje,
 - 7) dostupnost - jednaki uslovi za sve za kvalitetan pristup dualnom sistemu obrazovanja i praktičnoj nastavi kod poslodavca,

- 8) relevantnost - usklađenost s potrebama poslodavaca i tržišta rada,
 - 9) prohodnost - pristup različitim područjima rada u okviru istog nivoa obrazovanja i ka višim nivoima obrazovanja,
 - 10) cjeloživotno učenje - omogućavanje obrazovanja i razvoja tokom cijelog života u svim oblastima života i rada,
 - 11) pravo izbora - sloboda izbora zanimanja,
 - 12) jednake mogućnosti - obezbjeđivanje jednakih uslova za sticanje obrazovanja, bez diskriminacije.
- (4) Ministarstvo, RPZ, Privredna komora, Unija poslodavaca i Zanatsko-preduzetnička komora uspostavljaju institucionalno partnerstvo i saradnju s ciljem sprovođenja dualnog sistema obrazovanja i praktične nastave kod poslodavca.
- (5) Oblici, postupci, uslovi, period trajanja i prava i obaveze učenika i poslodavca za izvođenje dualnog sistema obrazovanja i praktične nastave kod poslodavca reguliše se ugovorima o dualnom sistemu obrazovanja i o obavljanju praktične nastave kod poslodavca.
- (6) Ugovori iz stava 5. ovog člana su:
- 1) ugovor između škole i poslodavca,
 - 2) ugovor između poslodavca, roditelja učenika i škole.
- (7) Škola vodi evidenciju o zaključenim ugovorima iz stava 5. ovog člana.
- (8) Provjeru ispunjenosti uslova za obavljanje praktične nastave kod poslodavca vrši Privredna komora.
- (9) Uslove i način provjere ispunjenosti uslova propisuje Privredna komora.
- (10) Registar ugovora o dualnom sistemu obrazovanja i o obavljanju praktične nastave kod poslodavca vodi Privredna komora.
- (11) Poslodavac je dužan da Privrednoj komori dostavi ugovor o dualnom sistemu obrazovanja i o obavljanju praktične nastave kod poslodavca, u roku od osam dana od dana zaključivanja ugovora, radi upisa u registar ugovora.
- (12) Učenik koji obavlja praktičnu nastavu kod poslodavca ili dio praktične nastave kod poslodavca ima mentora, kojeg je poslodavac odredio da realizuje praktičnu nastavu.
- (13) Mentor je lice koje je u radnom odnosu kod poslodavca i ima položen ispit za mentora, koji se polaže u Privrednoj komori.
- (14) Obuku mentora sprovodi Privredna komora po programima koje propisuje RPZ uz saglasnost ministra.

(1) Poslodavac je dužan da obezbijedi uslove učeniku da redovno pohađa praktičnu nastavu i ispunjava obaveze u skladu sa nastavnim planom i programom.

(2) Učenik je dužan da redovno pohađa praktičnu nastavu i ispunjava obaveze u skladu sa nastavnim planom i programom.

(3) Škola i poslodavac dužni su da obuče učenika osnovnim mjerama zaštite na radu pri izvođenju praktične nastave.

(4) Zaštitu na radu iz stava 3. ovog člana obezbjeđuju škola i poslodavac.

(5) Ministar donosi Pravilnik o načinu obrazovanja učenika u dualnom sistemu obrazovanja i praktičnoj nastavi kod poslodavca.

Član 46a

(1) Škola može da organizuje ferijalnu praksu koja se izvodi nakon završetka nastavne godine, kod poslodavca (u privrednim društvima, ustanovama i kod samostalnih preduzetnika), na školskim poljoprivrednim ekonomijama, u školskim restoranima i u okviru ostalih proširenih djelatnosti škole pod uslovom da imaju obezbjeđenu odgovarajuću opremu, sredstva i druge uslove, uz mogućnost naknade.

(2) Ferijalna praksa iz stava 1. ovog člana se organizuje pod stručnim nadzorom škole i poslodavca, s ciljem proširivanja i primjene znanja, vještina, iskustava i stavova stečenih na praktičnoj nastavi, te formiranja odnosa prema radu, kao i upoznavanja sa stvarnim poslovnim svijetom.

(3) Uslovi, način organizacije, prava i obaveze ugovornih strana, iznos naknade i obaveze po osnovu osiguranja za izvođenje ferijalne prakse utvrđuju se ugovorom između škole, roditelja učenika i poslodavca.

(4) Ugovor iz stava 3. ovog člana obavezno sadrži odredbe o zaštiti na radu učenika tokom obavljanja ferijalne prakse.

(5) Ministar donosi Pravilnik o izvođenju ferijalne prakse.

Član 47

(1) U cilju obezbjeđenja veze između srednjeg stručnog obrazovanja, obuke i tržišta rada, osniva se tripartitno savjetodavno vijeće (u daljem tekstu: Vijeće), na nivou Republike, koje ima savjetodavnu ulogu, a u čiji sastav su uključeni predstavnici poslodavaca, sindikata, jedinica lokalne samouprave i Ministarstva.

(2) Vijeće u okviru svoje nadležnosti:

1) predlaže načine i oblike saradnje srednjih stručnih škola sa društvenim partnerima,

2) učestvuje u kreiranju upisne politike u srednjim stručnim školama prema potrebama tržišta rada,

3) prikuplja i obezbjeđuje redovne informacije o potrebama i promjenama na tržištu rada,

- 4) predlaže poboljšanja u izvođenju praktične nastave u srednjim stručnim školama,
- 5) predlaže Ministarstvu program i načine edukacije nastavnika u srednjim stručnim školama,
- 6) obavlja druge zadatke i aktivnosti koji doprinose uspostavljanju veće saradnje između srednjeg stručnog obrazovanja, obuke i tržišta rada.

(3) Vijeće ima devet članova, i to:

1) četiri člana, koji predstavljaju tržište rada, od kojih po jednog člana predlažu:

- 1. Privredna komora,
- 2. Udruženje poslodavaca Republike Srpske,
- 3. Zavod za zapošljavanje Republike Srpske,
- 4. Zanatsko-preduzetnička komora,

2) dva člana koje predlaže Ministarstvo,

3) jednog člana kojeg predlaže Sindikat obrazovanja, nauke i kulture Republike Srpske.

4) dva člana koja predlaže Savez opština i gradova, od kojih je jedan član iz reda izrazito nerazvijenih ili nerazvijenih jedinica lokalne samouprave, a drugi član iz reda srednje razvijenih ili razvijenih jedinica lokalne samouprave.

(4) Rad člana Vijeća je dobrovoljan i ne plaća se.

(5) Ministar rješenjem imenuje članove Vijeća.

(6) Vijeće se imenuje na period od četiri godine.

GLAVA V

OBRAZOVNO-VASPIITNI RAD

Član 48

(1) Školska godina traje od 1. septembra do 31. avgusta naredne kalendarske godine.

(2) Nastava i drugi oblici obrazovno-vaspitnog rada ostvaruju se u dva polugodišta.

(3) Nastava u prvom polugodištu počinje prvog radnog dana u septembru.

(4) U školskoj godini učenici imaju: zimski raspust, koji traje tri sedmice, prolječni raspust, koji traje jednu sedmicu i ljetni raspust, koji traje od završetka nastave u drugom polugodištu do početka nastave u narednoj školskoj godini.

(5) Ministar donosi pravilnik o školskom kalendaru za svaku školsku godinu, najkasnije 60 dana prije početka školske godine.

(6) Škola može odstupiti od donesenog školskog kalendara samo iz opravdanih razloga i uz saglasnost Ministarstva.

(7) U slučaju proglašenja vanredne situacije za Republiku ili dio teritorije Republike (u daljem tekstu: vanredna situacija) ili u slučaju proglašenja vanrednog stanja za Republiku ili dio Republike (u daljem tekstu: vanredno stanje) i u drugim opravdanim slučajevima, škola može odstupiti od donesenog školskog kalendara, o čemu ministar, uz saglasnost Vlade, donosi naredbu.

(8) RPZ, uz prethodnu saglasnost ministra, donosi plan i kalendar takmičenja za srednje škole najkasnije do 15. avgusta tekuće godine za narednu školsku godinu.

Član 49

(1) Nastavni plan i program sadrži obavezne, izborne i fakultativne oblike obrazovno-vaspitnog rada.

(2) Obavezni oblici obrazovno-vaspitnog rada su:

- 1) teoretska nastava,
- 2) stručno-teoretska nastava,
- 3) vježbe,
- 4) izborna nastava,
- 5) čas odjeljenske zajednice,
- 6) dodatna nastava,
- 7) dopunska nastava,
- 8) praktična nastava,
- 9) projektna nastava.

(3) Obavezni oblici obrazovno-vaspitnog rada za redovnog učenika koji se upućuje na polaganje popravnog i razrednog ispita su:

- 1) pripremna nastava,
- 2) praktična nastava,
- 3) konsultativno-instruktivni rad.

(4) Pripremna nastava organizuje se za učenike upućene na popravni ispit, prije polaganja ispita, u trajanju od najmanje pet radnih dana po dva časa dnevno za svaki predmet.

- (5) Dodatna nastava ostvaruje se za učenike koji postižu izuzetne rezultate i pokazuju otvorenost za sticanje novih znanja.
- (6) Dopunsku nastavu škola ostvaruje sa učenicima koji zaostaju u savladavanju programa iz pojedinih nastavnih oblasti.
- (7) Nastavnik ne može predložiti, a odjeljensko vijeće utvrditi ocjenu nedovoljan (1) učeniku kojem nije bilo omogućeno pohađanje dopunske nastave.
- (8) Fakultativna nastava je:
- 1) nastava jezika narodnosti sa elementima nacionalne kulture,
 - 2) nastava drugog stranog jezika u školama u kojima učenici izučavaju jedan strani jezik u stručnim školama i trećeg stranog jezika u gimnazijama i u školama u kojima učenici izučavaju dva strana jezika,
 - 3) nastava iz predmeta potrebnih za dalje školovanje, stručno osposobljavanje ili razvoj učenika.
- (9) Fakultativna nastava je obavezna za učenike koji se za nju opredijele.
- (10) Izbornu nastavu biraju učenici na kraju trećeg razreda tekuće školske godine sa spiska predmeta za izbornu nastavu.
- (11) Spisak predmeta za izbornu nastavu definisan je nastavnim planom i programom.
- (12) Projektna nastava je iskustveno i kooperativno učenje usmjereno na razvijanje viših kognitivnih sposobnosti i vještina, socijalnih vještina i vrijednosti, pri čemu se akcenat stavlja na planiranje i izradu projekta, nastavni proces se organizuje s ciljem realizacije projekta, a proizvod se javno prezentuje.
- (13) Ministar daje saglasnost na nastavni plan i program koji se u cijelosti ili jednim dijelom izvodi na stranom jeziku.

Član 50

- (1) U školi se učenicima omogućavaju vannastavne aktivnosti koje se zasnivaju na dobrovoljnom izjašnjavanju učenika, u skladu sa mogućnostima i potrebama škole, s ciljem razvijanja njihovih kreativnih potencijala, sticanja znanja, vještina i sposobnosti kojima će se koristiti u životu.
- (2) Vannastavne aktivnosti su: izleti, ekskurzije, stručne posjete, društveno koristan rad, sportske i druge aktivnosti koje doprinose razvoju učenika, koje su predviđene godišnjim programom rada škole.
- (3) Izlet je jednodnevni ili poludnevni zajednički odlazak učenika u pratnji nastavnika, izvan prostorija škole, koji organizuje i realizuje škola samostalno ili u saradnji sa turističkom agencijom radi rekreacije ili ispunjavanja nastavnih sadržaja u prirodnom okruženju i koja je kao takva unaprijed pripremljena kombinacija dviju ili više turističkih usluga u trajanju kraćem od 24 sata.
- (4) Ekskurzija predstavlja oblik obrazovno-vaspitnog rada koji se ostvaruje kroz višednevno putovanje i boravak učenika u pratnji nastavnika, koji organizuje i realizuje škola u saradnji sa turističkom agencijom i koja kao takva obavezno uključuje turistički paket-aranžman koji obuhvata kombinaciju od najmanje

dvije pojedinačne usluge koje se sastoje od usluge prevoza, smještaja ili drugih turističkih i ugostiteljskih usluga, koje čine jednu cjelinu, a pružaju se u vremenu dužem od 24 sata.

(5) Stručne posjete su jednodnevno ili višednevno putovanje i boravak učenika, u pratnji nastavnika, na unaprijed određenoj destinaciji radi posjete obrazovnim, privrednim i drugim subjektima, koje organizuje i realizuje škola samostalno ili u saradnji sa turističkom agencijom i kao takva obavezno uključuje posebne oblike obrazovno-vaspitnog rada učenika i nastavnika izvan sjedišta škole, radi ostvarivanja pojedinih dijelova nastavnog plana i programa.

(6) Društveno koristan rad u zajednici predstavlja poseban oblik obrazovno-vaspitnog rada, planiran godišnjim programom rada škole, koji podrazumijeva uključivanje učenika i nastavnika u humanitarni rad i aktivnosti, usmjerene ka jačanju svijesti i pozitivnog odnosa učenika prema prirodnom i društvenom ambijentu u kojem živi.

(7) U slučaju organizacije grupnih školskih putovanja, kao što su ekskurzije, izleti, stručne posjete, škola je obavezna da zaključi ugovor sa turističkom agencijom koja posjeduje licencu Ministarstva trgovine i turizma za obavljanje poslova turističke agencije.

(8) Oblik i sadržaj ugovora o organizovanju ekskurzije propisuje se pravilnikom koji donosi ministar trgovine i turizma, u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast turizma.

(9) Za organizovanje ekskurzija potrebna je saglasnost RPZ-a.

(10) Za organizovanje stručnih posjeta potrebna je saglasnost Ministarstva.

(11) Vannastavne aktivnosti mogu se finansirati: sredstvima roditelja, sredstvima škole, donacijama, iz drugih izvora.

(12) Ministar donosi Pravilnik o uslovima i načinu izvođenja ekskurzija, stručnih posjeta, izleta i drugih vannastavnih aktivnosti.

Član 51

(1) U srednjem obrazovanju i vaspitanju obezbjeđuju se uslovi za ostvarivanje društvenih, tehničkih, humanitarnih, sportskih i kulturnih aktivnosti koje doprinose razvoju ličnosti učenika i promovisanju jednakih šansi za sve učenike, nastavnike i ostale zaposlene, uvažavajući istovremeno i pravo na različitost među njima.

(2) Škola utvrđuje i sprovodi programe koji podržavaju i njeguju različite kulture, jezike i vjeroispovijesti učenika i zaposlenih.

(3) U školi se organizuju vannastavne aktivnosti uključivanjem učenika u različite oblike rada koji se zasnivaju na dobrovoljnom izjašnjavanju učenika, a u skladu sa mogućnostima i potrebama škole.

(4) Udruženja i fondacije, ustanove i organizacije mogu, uz saglasnost Ministarstva, realizovati programe, projekte ili druge aktivnosti u školama ukoliko od toga ne ostvaruju dobit.

(5) Programi, projekti i druge aktivnosti iz stava 4. ovog člana moraju služiti ciljevima i zadacima obrazovanja i vaspitanja i ne mogu remetiti redovno odvijanje obrazovno-vaspitnog procesa.

(6) Ministar donosi uputstvo o načinu realizacije programa, projekata i drugih aktivnosti u školama.

(7) U školi nije dozvoljeno reklamiranje i promovisanje bilo kakvih proizvoda i usluga.

(8) Ministarstvo vodi evidenciju odobrenih projekata u elektronskom obliku.

Član 52

(1) Rad u školi u toku školske godine realizuje se na osnovu godišnjeg programa rada škole.

(2) Godišnjim programom rada škole utvrđuju se:

1) mjesto,

2) vrijeme,

3) način,

4) nosioci ostvarivanja nastavnog plana i programa.

(3) Školski odbor, na prijedlog nastavničkog vijeća, usvaja godišnji program rada škole.

(4) Ministarstvo za svaku školsku godinu utvrđuje obrazac godišnjeg programa rada škole i dostavlja ga školama elektronskim putem.

Član 53

Škola dostavlja godišnji program rada škole najkasnije do 30. septembra:

1) Ministarstvu,

2) RPZ,

3) skupštini jedinice lokalne samouprave,

4) osnivaču, ukoliko je privatna škola.

Član 54

(1) Škola je dužna da realizuje predviđeni fond nastavnih časova u obimu ne manjem od 95%.

(2) Ako se utvrdi da škola nije ostvarila fond nastavnih časova u obimu iz stava 1. ovog člana, produžiće nastavu dok se ne ostvari potreban godišnji fond nastavnih časova.

(3) Škola koja ne ostvari predviđeni godišnji fond nastavnih časova u obimu iz stava 1. ovog člana ne može izdati svjedočanstvo o završenom razredu, odnosno srednjem obrazovanju.

(4) Izuzetno od stava 1. ovog člana, škola može odstupiti od predviđenog fonda nastavnih časova u slučaju proglašenja vanredne situacije ili u slučaju proglašenja vanrednog stanja i u drugim opravdanim slučajevima, uz saglasnost Ministarstva.

Član 55

(1) Optimalan broj učenika u odjeljenju je 24.

(2) Minimalan broj učenika u odjeljenju je 16.

(3) Maksimalan broj učenika u odjeljenju je 32.

(4) U odjeljenje u školi mogu biti uključena najviše dva učenika sa smetnjama u psihofizičkom razvoju koji se školuju po posebnom nastavnom planu i programu.

(5) Za jednog učenika sa smetnjama u psihofizičkom razvoju broj učenika u odjeljenju smanjuje se za tri učenika u odnosu na maksimalan broj učenika.

(6) Odjeljenje, odnosno vaspitna grupa učenika sa smetnjama u razvoju može imati od šest do deset učenika ako su učenici sa istim smetnjama u školama za učenike sa smetnjama u razvoju.

(7) Odjeljenje, odnosno vaspitna grupa u koju su uključeni učenici sa različitim psihofizičkim smetnjama ima najmanje četiri, a najviše osam učenika.

(8) Ministar može, u izuzetnim okolnostima, dati saglasnost za formiranje odjeljenja sa manjim ili većim brojem učenika od propisanog u st. 2. i 3. ovog člana.

Član 56

(1) Dnevno opterećenje učenika reguliše se rasporedom časova i ne može iznositi više od 35 časova sedmično.

(2) Nastava, po pravilu, počinje u 07.00 sati, a završava se do 19.30 sati.

(3) U umjetničkoj školi, zbog specifičnog oblika nastave kao što je:

1) individualna nastava,

2) nastava hora,

3) nastava orkestra,

4) nastava kamerne muzike i drugo, može se utvrditi i drugo vrijeme za početak i završetak nastave.

(4) Čas teoretske nastave, vježbi i praktične nastave u školi traje 45 minuta.

(5) Čas praktične nastave koja se izvodi u privrednim društvima i drugim pravnim subjektima izvan škole traje 60 minuta.

(6) Za učenike sa posebnim obrazovnim potrebama čas traje 40 minuta, ako se nastava odvija u posebnim odjeljenjima.

(7) Svi oblici nastave za učenike organizuju se u jednoj smjeni.

(8) Ministar može, u izuzetnim okolnostima, odlučiti da produži ili skрати trajanje časova u pojedinim ili svim školama.

(9) U izuzetnim slučajevima, ukoliko je to u najboljem interesu učenika, direktor škole može donijeti odluku o obustavi nastave ili skraćenju nastavnog časa, koji ne može trajati kraće od 30 minuta.

(10) Obustava nastave ili skraćenje nastavnog časa u slučaju iz stava 9. ovog člana može trajati najduže jedan dan i direktor je dužan da o tome obavijesti Ministarstvo.

(11) Ministarstvo može, na zahtjev škole, dati saglasnost za obustavu nastave ili skraćenje nastavnog časa iz st. 4. i 6. ovog člana, ukoliko obustava ili skraćenje časa traje duže od jednog dana.

Član 57

(1) Obrazovno-vaspitni rad može da se ostvaruje i kao nastava na daljinu.

(2) Nastava na daljinu može da se organizuje za redovnog učenika koji nije u mogućnosti da pohađa nastavu i druge oblike obrazovno-vaspitanog rada zbog: bolesti, invaliditeta, kao i nemogućnosti putovanja do škole zbog života u udaljenim sredinama.

(3) Nastava na daljinu ostvaruje se u izuzetnim slučajevima na zahtjev roditelja, za svaku školsku godinu, na prijedlog škole, uz saglasnost ministra.

(4) O nastavi na daljinu škola odlučuje na osnovu raspoloživih tehničkih mogućnosti i sredstava potrebnih za ovaj vid obrazovanja i vaspitanja.

(5) Škola vodi evidenciju o obrazovanju i vaspitanju učenika koji ostvaruju nastavu na daljinu.

(6) U slučajevima proglašenja vanredne situacije ili u slučaju proglašenja vanrednog stanja i u drugim opravdanim slučajevima, škola može organizovati nastavu na daljinu primjenom različitih sredstava elektronske komunikacije, uz saglasnost Ministarstva.

(7) Ministar na prijedlog RPZ-a donosi Uputstvo o organizovanju nastave na daljinu.

Član 58

(1) Škola, u skladu sa mogućnostima, organizuje obrazovno-vaspitni rad za učenike kojima je na osnovu propisa koji se odnose na izvršenje krivičnih sankcija, izrečena zavodska mjera - upućivanje u vaspitno-popravni dom.

(2) Obrazovno-vaspitni rad iz stava 1. ovog člana podrazumijeva pripremu učenika za polaganje razrednog ispita.

(3) Troškovi za organizovanje obrazovno-vaspitnog rada iz stava 1. ovog člana obezbjeđuju se iz sredstava ustanove, odnosno vaspitno-popravnog doma, u skladu sa propisom kojim se reguliše izvršenje krivičnih i prekršajnih sankcija.

(4) Ministar, uz saglasnost ministra pravde, donosi pravilnik kojim se propisuje način organizovanja i realizovanja obrazovno-vaspitnog rada iz stava 1. ovog člana.

Član 59

(1) Školski udžbenik je osnovno i obavezno nastavno sredstvo i izvor učenja propisan nastavnim planom i programom.

(2) Uz udžbenik, kao osnovno i obavezno nastavno sredstvo, koriste se priručnik, radna sveska, zbirka zadataka i druga literatura.

(3) U srednjem obrazovanju koriste se udžbenici i nastavna sredstva koje odobri ministar.

(4) Upotrebu udžbenika iz stručnih predmeta za školu unutrašnjih poslova odobrava ministar unutrašnjih poslova

(5) Udžbenici se objavljuju u katalogu udžbenika za određenu školsku godinu.

(6) Udžbenici i nastavna sredstva moraju zadovoljiti naučne, pedagoške, psihološke, etičke, didaktičko-metodičke, jezičke, estetske i tehničke standarde definisane zakonom kojim se propisuje ova oblast.

(7) Pored uslova navedenih u stavu 6. ovog člana, udžbenici i nastavna sredstva moraju da budu urađeni i usklađeni sa nastavnim planom i programom, te primjereni uzrastu učenika.

(8) RPZ provjerava ispunjenost uslova iz stava 7. ovog člana, o čemu daje mišljenje koje dostavlja Ministarstvu.

(9) Sadržaj udžbenika mora biti u saglasnosti sa Ustavom Republike Srpske i međunarodnim konvencijama.

(10) Udžbenik ne smije sadržavati reklamni sadržaj.

(11) Udžbenik može biti objavljen u štampanom i elektronskom obliku.

(12) Ministar donosi Spisak odobrenih udžbenika za narednu školsku godinu, najkasnije do kraja maja tekuće godine.

(13) Ministar donosi Pravilnik o standardima kvaliteta udžbenika za srednju školu.

Član 60

(1) Škola je dužna da ima biblioteku u okviru škole ili ima pristup biblioteci kao sastavnom dijelu svojih ukupnih obrazovno-vaspitnih aktivnosti.

(2) Školska biblioteka je sastavni dio obrazovno-vaspitnog procesa i uključena je u nastavne i slobodne aktivnosti.

(3) Biblioteka je dužna da u svom fondu prikuplja udžbenike i druga nastavna sredstva namijenjena učenicima, nastavnicima i stručnim saradnicima, kao i stručnu literaturu.

(4) Zadatak biblioteke je da kod učenika razvija navike čitanja i korištenja bibliotečkih usluga, te da učenike osposobljava da koriste informacije u svim oblicima i na svim medijima i omogući im da ovladaju vještinama potrebnim za učenje tokom života.

Član 61

(1) Škola donosi razvojni plan kojim se utvrđuju prioriteti u ostvarivanju obrazovno-vaspitnog rada i ističu potrebe škole.

(2) Mjerila za praćenje i ostvarivanje vrednovanja planiranih aktivnosti sastavni su dio razvojnog plana.

(3) Razvojni plan se donosi na osnovu:

- 1) analize obrazovno-vaspitnog rada u školi,
- 2) izvještaja o samovrednovanju i spoljašnjem vrednovanju kvaliteta rada,
- 3) rezultata mature,
- 4) preporuka Ministarstva ili RPZ,
- 5) razvojnog plana jedinice lokalne samouprave.

Član 61a

(1) Škola podstiče i prati karijerni razvoj učenika s ciljem prohodnosti kroz obrazovne nivoe, čime se omogućava primjena koncepta cjeloživotnog učenja i lakša pokretljivost radne snage.

(2) Škola formira Tim za karijerno vođenje i savjetovanje (u daljem tekstu: Tim) s ciljem jačanja vještina upravljanja karijerom i donošenja odgovornih odluka o profesionalnoj budućnosti učenika.

(3) Tim čine predstavnici zaposlenih u školi i, po potrebi, predstavnik jedinice lokalne samouprave, visokoškolskih ustanova, poslodavaca i strukovnih udruženja.

(4) Sastancima mogu da prisustvuju i predstavnici roditelja i učenika.

(5) Tim sarađuje sa osnovnim školama u procesu planiranja upisa učenika u školu, kao i sa visokoškolskim ustanovama i poslovnom zajednicom.

(6) Ministar donosi Uputstvo o načinu rada, aktivnostima i sastavu Tima za karijerno vođenje i savjetovanje u srednjoj školi.

GLAVA VI

UČENICI

Član 62

- (1) U prvi razred škole upisuje se lice koje je završilo osnovnu školu i nije starije od 17 godina.
- (2) Lica koja se upisuju u škole za učenike sa smetnjama u razvoju mogu imati drugu dobnu granicu za upis u prvi razred, a najviše do navršene 21. godine.
- (3) Upis učenika vrši se na osnovu javnog konkursa.
- (4) Status redovnog učenika može se steći samo u jednoj školi.
- (5) Izuzetak od stava 4. ovog člana može biti odličan učenik koji ima status redovnog učenika u jednoj školi i može u isto vrijeme da se upiše i u muzičku školu.
- (6) Upis učenika može se vršiti i elektronski, putem jedinstvenog informacionog sistema Ministarstva.

Član 63

- (1) Školski odbor predlaže osnivaču najkasnije do 31. decembra tekuće godine, prijedlog plana upisa za narednu školsku godinu.
- (2) Pri izradi prijedloga plana upisa, školski odbor će uzeti u obzir mišljenje jedinice lokalne samouprave, Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske, Privredne komore, Zanatske komore, Unije udruženja poslodavaca i ostalih društvenih partnera, kao i rezultata obavljene ankete učenika i roditelja.
- (3) Poslodavac može da predloži upis zanimanja koje je potrebno privredi ukoliko obezbijedi uslove za obavljanje praktične nastave.
- (4) Ministar imenuje Komisiju za kreiranje upisne politike učenika u prvi razred srednjih škola (u daljem tekstu: Komisija za upisnu politiku).
- (5) U Komisiju za upisnu politiku biraju se predstavnici društvenih partnera značajnih za planiranje upisa učenika u škole i kreiranje upisne politike.
- (6) Komisija za upisnu politiku imenuje se na period od četiri godine.
- (7) Zadatak Komisije za upisnu politiku je da u cilju podizanja kvaliteta obrazovanja vodi upisnu politiku u skladu sa:
 - 1) potrebama tržišta rada,
 - 2) iskazanim potrebama za nastavak daljeg školovanja na visokoškolskim ustanovama.
- (8) Ministar, u ime osnivača, za javne škole najkasnije do kraja marta tekuće godine donosi pravilnik o planu upisa za narednu školsku godinu, koji sadrži:

- 1) u gimnazijama - broj odjeljenja i učenika po smjerovima koji se planira za upis u narednoj školskoj godini,
 - 2) u muzičkim školama - broj odjeljenja i učenika po odsjecima koji se planira za upis u narednoj školskoj godini,
 - 3) u stručnim školama i stručnim tehničkim školama - broj struka i zanimanja, broj odjeljenja i učenika koji se planira za upis u narednoj školskoj godini,
 - 4) u vjerskim školama - broj odjeljenja i učenika po smjerovima koji se planira za upis u narednoj školskoj godini,
 - 5) u školama za učenike sa posebnim obrazovnim potrebama - broj struka i zanimanja, broj odjeljenja i učenika koji se planira za upis u narednoj školskoj godini.
- (9) Osnivač privatne škole podnosi zahtjev Ministarstvu radi davanja saglasnosti na plan upisa učenika najkasnije do 31. decembra tekuće godine.
- (10) Ministarstvo najkasnije do kraja aprila daje saglasnost na plan upisa učenika u privatnim školama.
- (11) Ministar može, u izuzetnim slučajevima, dati saglasnost za promjenu plana upisa učenika u javnim školama.
- (12) Ministar donosi pravilnik o upisu učenika u prvi razred srednjih škola.
- (13) Kriterijumi za upis učenika u prvi razred srednjih škola su:
- 1) rezultat koji je učenik ostvario na maloj maturi,
 - 2) ostvaren opšti uspjeh u VI, VII, VIII i IX razredu,
 - 3) poseban uspjeh iz nastavnih predmeta značajnih za vrstu škole u koju se kandidat upisuje,
 - 4) rezultati ostvareni na posebnom ispitu za umjetničke škole.

Član 64

- (1) Upis redovnih učenika vrši se u junskom i julskom roku, na osnovu javnog konkursa koji raspisuje osnivač.
- (2) Osnivač, do 31. maja tekuće godine u sredstvima javnog informisanja, objavljuje konkurs za upis redovnih učenika u prvi razred.
- (3) Izuzetno od st. 1. i 2. ovog člana, u slučaju proglašenja vanredne situacije ili u slučaju proglašenja vanrednog stanja i u drugim opravdanim slučajevima, ministar, uz saglasnost Vlade, može odrediti i druge rokove.
- (4) Ministar, uz saglasnost Vlade, donosi naredbu o određivanju drugog roka za upis redovnih učenika.

Član 65

(1) Učesnik konkursa za upis u prvi razred ili njegov roditelj, koji smatra da konkurs za upis nije sproveden na utvrđeni način i u skladu sa zakonom, te da su time povrijeđena njegova prava, ima pravo da podnese prigovor direktoru u roku od osam dana od dana objavljivanja spiska primljenih učenika.

(2) Direktor škole donosi rješenje po prigovoru u roku od 24 sata, a najkasnije prvog narednog radnog dana.

(3) Učesnik konkursa koji je nezadovoljan rješenjem direktora škole može podnijeti žalbu školskom odboru, u roku od tri dana od dana prijema rješenja iz stava 2. ovog člana.

(4) Školski odbor donosi odluku o žalbi iz stava 3. ovog člana, u roku od tri dana od dana prijeme žalbe.

(5) Odluka školskog odbora je konačna.

Član 66

(1) Upis u drugi, treći i četvrti razred vrši se svake godine prije početka školske godine, a najkasnije do 31. avgusta, a broj učenika određuje se u skladu sa članom 55. ovog zakona.

(2) Upis učenika u Srednju školu unutrašnjih poslova vrši se na osnovu javnog konkursa koji raspisuje MUP, u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast policije i unutrašnjih poslova.

(3) Izuzetno od stava 1. ovog člana, u slučaju proglašenja vanredne situacije ili u slučaju proglašenja vanrednog stanja i u drugim opravdanim slučajevima ministar, uz saglasnost Vlade, može odrediti i druge rokove.

(4) Ministar, uz saglasnost Vlade, donosi naredbu o određivanju drugih rokova za upis učenika u drugi, treći i četvrti razred.

Član 67

(1) Škola, nastavnici i drugi zaposleni u školi dužni su da se brinu o zdravstvenom stanju učenika i obavezni su da obavijeste roditelje i zdravstvene ustanove ako je nekom učeniku potrebna medicinska pomoć.

(2) Škola obavlja aktivnosti na zdravstvenoj zaštiti u skladu sa zakonom kojim se uređuje zdravstvena zaštita.

(3) Učenik koji iz zdravstvenih razloga ne može učestvovati u nekoj fizičkoj aktivnosti ili vježbi, ako bi takva aktivnost ili vježba mogla da ugrozi njegovo zdravlje, biće trajno ili privremeno oslobođen od takvih aktivnosti ili vježbi.

(4) Odluku o oslobađanju učenika od određenih fizičkih aktivnosti na period duži od dvije sedmice donosi odjeljsko vijeće, na prijedlog nadležne zdravstvene ustanove.

(5) Učenik iz stava 3. ovog člana ne može zbog toga biti neocijenjen, niti dobiti ocjenu nedovoljan.

(6) Učenik iz stava 3. ovog člana ocjenjuje se iz ostalih sadržaja fizičkog vaspitanja.

Član 68

(1) Učeniku koji se bavi vrhunskim sportom, odnosno koji se priprema za međunarodno takmičenje u znanju, može se prilagoditi ispunjavanje nastavnih obaveza, na način propisan opštim aktom škole.

(2) Zbog zdravstvenog stanja učenik može biti trajno ili privremeno oslobođen obaveze savladavanja dijela nastavnog sadržaja koji nije u skladu sa njegovim mogućnostima, ako ti sadržaji nisu iz osnovnih predmeta struke.

(3) Ocjenjivanje učenika u slučajevima iz stava 1. ovog člana vršiće se na osnovu drugih elemenata tog predmeta, kojih učenik nije oslobođen.

(4) Odjeljsko vijeće donosi programe za učenike iz stava 1. ovog člana.

Član 69

(1) Svi učenici sa teritorije Republike i Bosne i Hercegovine konkurišu pod jednakim uslovima za upis u prvi razred javne ili privatne škole bez obzira na to gdje su završili osnovnu školu.

(2) Škola omogućava svakom učeniku da na najbolji način razvija svoja znanja, sposobnosti i kompetencije.

(3) Učenik je obavezan da redovno pohađa nastavu i izvršava školske obaveze i odgovorno se odnosi prema učenicima, nastavnicima, drugim radnicima škole i prema imovini škole.

Član 70

(1) Učenik ima pravo na:

- 1) pohađanje nastave i izvršavanje školskih obaveza,
- 2) stav i uvažavanje njegove ličnosti i mišljenja,
- 3) savjet i pomoć u rješavanju problema,
- 4) informisanost o svim pitanjima koja se na njega odnose,
- 5) učešće u radu savjeta učenika,
- 6) zaštitu od svakog oblika diskriminacije,
- 7) zaštitu od svakog oblika nasilja, zlostavljanja, zanemarivanja i zloupotrebe,
- 8) izradu i sprovođenje kućnog reda škole,
- 9) predlaganje poboljšanja obrazovno-vaspitnog procesa.

(2) Učenik je obavezan da:

- 1) redovno pohađa nastavu i izvršava sve svoje školske obaveze,
- 2) poštuje pravila kućnog reda škole i etičkog kodeksa,
- 3) poštuje ličnost drugih učenika, nastavnika i svih zaposlenih u školi,
- 4) postupa u skladu sa uputstvima nastavnika, stručnih saradnika, direktora i ostalih radnika škole koja su u skladu sa ovim zakonom i kućnim redom škole,
- 5) čuva školsku imovinu, udžbenike i druga obrazovno-vaspitna sredstva.

Član 71

- (1) Roditelji imaju pravo i obavezu da se brinu o obrazovanju svoje djece.
- (2) Roditelj učenika može da potpiše ugovor sa privrednim društvima ili drugim pravnim i fizičkim licem za stipendiranje učenika tokom školovanja.
- (3) Pravo roditelja je da odaberu vrstu obrazovanja koju će njihova djeca sticati u skladu sa mogućnostima djeteta i pod uslovom da je takvim izborom ostvareno pravo djeteta na odgovarajuće obrazovanje.
- (4) Roditelji su obavezni da kontinuirano kontaktiraju i sarađuju sa školom.
- (5) Škola je dužna da u pisanoj formi opomene roditelja da učenik ne pohađa redovno nastavu ili neopravdano izostaje sa časova, te da ga pozove na razgovor.
- (6) Učenik može odsustvovati sa nastave samo u opravdanim slučajevima.
- (7) Roditelj treba da, najkasnije u roku od osam dana, opravda izostanak učenika, izuzetno u roku od 15 dana.
- (8) Odsustvo sa nastave koje nije uzrokovano bolešću učenika može opravdati, odnosno odobriti izostanak:

- 1) odjeljski starješina - najviše do tri nastavna dana,
- 2) direktor škole - najviše do deset nastavnih dana,
- 3) nastavničko vijeće - više od deset nastavnih dana.

Član 72

- (1) Roditelji ne mogu svoje pravo na izbor obrazovanja djece ostvarivati na način kojim promovišu predrasude na polnom, rasnom, nacionalnom, vjerskom i socijalnom osnovu, kao i na način protivan odredbama ovog zakona.

(2) Roditelji imaju pravo i obavezu da u interesu svoje djece, putem svojih predstavnika u školskim organima i tijelima na svim nivoima, učestvuju u odlučivanju o pitanjima od značaja za rad škole i funkcionisanje srednjeg obrazovanja.

Član 73

(1) U školi se vrši vrednovanje učeničkih znanja, vještina i sposobnosti.

(2) Ocjenjivanje se izražava brojčanom i opisnom ocjenom.

(3) U školi se ocjenjuje vladanje učenika na osnovu praćenja odnosa učenika prema pravima drugih, prema radu i prema sebi.

(4) Ocjenjivanje vladanja izražava se opisnom ocjenom.

(5) Postignuće učenika sa smetnjama u razvoju vrednuje se opisno i brojčano, u skladu sa programom po kojem se školuje.

(6) Odluku o načinu vrednovanja donosi nastavničko vijeće.

Član 74

(1) Provjeravanjem i ocjenjivanjem stečenih ishoda učenja utvrđuje se uspješnost učenika pri postizanju utvrđenih standarda znanja i vještina, odnosno ispunjavanje obaveza koje su određene obrazovnim programima.

(2) U slučaju proglašenja vanredne situacije ili u slučaju proglašenja vanrednog stanja i u drugim opravdanim slučajevima, ocjena se može zaključiti na osnovu praćenja, ocjenjivanja i vrednovanja učenika prilikom izvođenja nastave na daljinu.

(3) Ministar, uz saglasnost Vlade, a na prijedlog RPZ, donosi Uputstvo o praćenju, vrednovanju i ocjenjivanju učenika prilikom izvođenja nastave na daljinu.

Član 75

(1) Uspjeh učenika prati se i ocjenjuje tokom nastave.

(2) Nastavnik ocjenjuje učenika na času, sa obrazloženjem, a ocjena je javna i dostupna učeniku i njegovom roditelju.

(3) Ocjena se upisuje u odjeljensku knjigu brojevima od 1 do 5 bez dodatnih znakova, sa datumom kada je izvršeno provjeravanje postignuća učenika, kao i u elektronski dnevnik, u školama koje za to imaju uslove.

(4) Zaključnu ocjenu za svaki predmet nastavnik predlaže javno u odjeljenju na kraju polugodišta i školske godine, na osnovu praćenja i ocjenjivanja tokom polugodišta, odnosno školske godine.

(5) Uspjeh učenika u učenju iz nastavnih predmeta na kraju svakog polugodišta ocjenjuje se opisnom i brojčanom ocjenom:

1) odličan (5),

2) vrlodobar (4),

3) dobar (3),

4) dovoljan (2),

5) nedovoljan (1).

(6) Ocjena nedovoljan (1) nije prolazna.

(7) Zaključne ocjene iz predmeta na prijedlog predmetnih nastavnika utvrđuje odjeljsko vijeće, a verifikuje nastavničko vijeće.

(8) Opšti uspjeh učenika zaokružen na dvije decimale utvrđuje odjeljsko vijeće, a verifikuje nastavničko vijeće.

(9) Vlananje učenika ocjenjuje se opisnom ocjenom:

1) primjerno,

2) vrlo dobro,

3) dobro,

4) zadovoljava,

5) loše.

(10) Zaključnu ocjenu vladanja na prijedlog odjeljskog starješine utvrđuje odjeljsko vijeće, a verifikuje nastavničko vijeće.

(11) U slučajevima iz člana 33. ovog zakona uspjeh učenika u učenju iz nastavnih predmeta može da se ocjenjuje u skladu sa programom na osnovu kojeg se realizuje nastava.

(12) Ocjena iz vladanja ne utiče na opšti uspjeh učenika.

Član 76

(1) Opšti uspjeh učenika koji ima sve pozitivne ocjene utvrđuje se aritmetičkom sredinom ocjena svih obaveznih predmeta, i to:

1) odličan uspjeh - ako ima srednju ocjenu najmanje 4,50,

2) vrlodobar uspjeh - ako ima srednju ocjenu od 3,50 do 4,49,

3) dobar uspjeh - ako ima srednju ocjenu od 2,50 do 3,49,

- 4) dovoljan uspjeh - ako ima srednju ocjenu od 2,00 do 2,49.
- (2) Ocjene iz fakultativnih predmeta ne utiču na opšti uspjeh učenika.
- (3) Srednja ocjena opšteg uspjeha sa dvije decimale upisuje se u propisanu evidenciju, kao i u svjedočanstvo i diplomu.
- (4) Učenik završava razred kada na kraju školske godine ima pozitivne ocjene iz svih predmeta.
- (5) Učenici koji na kraju školske godine imaju prolazne ocjene iz svakog nastavnog predmeta prelaze u viši razred, nakon upisa do 31. avgusta.

Član 77

- (1) Učeniku se utvrđuje opšti uspjeh nedovoljan (1) ako mu je na kraju nastavne godine zaključena ocjena nedovoljan (1) iz najmanje tri nastavna predmeta, odnosno ako nije položio popravni ispit u propisanom roku.
- (2) Učenik kojem je opšti uspjeh utvrđen ocjenom nedovoljan (1) ponavlja razred.
- (3) Popravni ispit polaže učenik koji na kraju drugog polugodišta ili na razrednom ispitu ima do dvije nedovoljne ocjene iz obaveznih predmeta.
- (4) Učenik u avgustu polaže popravni ispit u školi u kojoj stiče obrazovanje, a učenik završnog razreda u junskom ili avgustovskom ispitnom roku.
- (5) Učenik završnog razreda koji nije položio popravni ispit, završni ispit ili maturski ispit u junu, može polagati ispit u avgustu tekuće školske godine.
- (6) U slučaju da učenik ne položi ispit ni u roku iz stava 4. ovog člana, može nastaviti školovanje kao vanredni učenik, u skladu sa članom 97. stav 3. tačka 3) ovog zakona.
- (7) Ako učenik ne položi ispit ni u roku iz stava 6. ovog člana, gubi status redovnog učenika.
- (8) Izuzetak od stava 7. ovog člana je učenik koji je zbog bolesti ili drugog opravdanog razloga spriječen da pristupi polaganju ispita u narednoj školskoj godini.
- (9) Učenik iz stava 8. ovog člana može polagati ispit po prestanku bolesti zbog koje je bio spriječen da pristupi polaganju ispita.
- (10) Redovan učenik se upućuje da ponavlja razred kada na kraju drugog polugodišta ima najmanje tri negativne ocjene iz obaveznih predmeta, kada ne pristupi polaganju razrednog, odnosno popravnog ispita ili ako ga ne položi.
- (11) Redovan učenik ima pravo jednom da ponovi razred u toku školovanja.
- (12) Učenik iz stava 4. ovog člana ima pravo da se upiše u odgovarajući razred najkasnije do 31. avgusta.

(13) Škola je dužna da dostavi RPZ izvještaj o uspjehu u učenju i vladanju na kraju prvog polugodišta i na kraju školske godine, najkasnije u roku od deset dana od završetka prvog polugodišta, odnosno drugog polugodišta.

(14) RPZ je dužan da Ministarstvu dostavi analizu urađenu na osnovu izvještaja o uspjehu u učenju i vladanju na kraju prvog polugodišta i na kraju školske godine, najkasnije u roku od 15 dana od završetka prvog polugodišta, odnosno drugog polugodišta.

Član 78

(1) Učenik koji je nezadovoljan zaključnom ocjenom na kraju drugog polugodišta može zahtijevati od direktora škole da ga ispita i ocijeni komisija.

(2) Zahtjev se podnosi u roku od 24 sata, a najkasnije prvog narednog radnog dana od dana upoznavanja učenika sa zaključnom ocjenom.

(3) Direktor škole, u roku od tri dana od dana prijema zahtjeva, odlučuje o zahtjevu učenika.

(4) Ako direktor odobri učeniku polaganje ispita pred komisijom, formiraće komisiju koja ima najmanje tri člana, u kojoj je najmanje jedan član verifikovani nastavnik iz tog predmeta.

(5) Nastavnik koji je ocijenio učenika ocjenom kojom je učenik nezadovoljan ne može biti član komisije.

(6) Izuzetno, u školama gdje jedan nastavnik izvodi nastavu određenog predmeta može se angažovati nastavnik odgovarajućeg predmeta iz druge škole.

(7) Ispit iz stava 4. ovog člana obavlja se u roku od tri dana od dana odobrenja polaganja ispita pred komisijom.

(8) Ocjena komisije je konačna.

(9) Direktor može donijeti rješenje kojim odbija zahtjev učenika predviđen u stavu 1. ovog člana, na koje učenik može izjaviti žalbu školskom odboru u roku od osam dana od dana prijema rješenja.

(10) Rješenje školskog odbora je konačno.

(11) Ministar donosi pravilnik o ocjenjivanju učenika u nastavi i polaganju ispita u srednjoj školi.

Član 79

(1) Radi kontinuiranog praćenja rada i razvoja učenika, škola formira i vodi obrazovno-vaspitni karton za svakog učenika, sa početnim podacima preuzetim iz osnovne škole.

(2) Po završetku svakog razreda u školi, učeniku koji završi razred škola izdaje svjedočanstvo o završenom razredu.

(3) Na kraju srednjeg obrazovanja, poslije položenog završnog ispita ili maturalnog ispita, škola izdaje učeniku diplomu o završenom obrazovanju.

(4) Učenik koji je tokom cijelog srednjeg obrazovanja imao odličan uspjeh i primjerno vladanje oslobađa se polaganja maturalnog, odnosno završnog ispita.

(5) Izuzetno, škola će omogućiti polaganje maturalnog, odnosno završnog ispita na osnovu pismenog zahtjeva učenika iz stava 4. ovog člana.

Član 80

(1) U srednjoj školi učenici polažu sljedeće ispite:

- 1) razredni,
- 2) završni,
- 3) maturalni,
- 4) popravni,
- 5) dopunski,
- 6) godišnji.

(2) Razredni ispit polaže:

- 1) redovan učenik koji iz opravdanih razloga nije prisustvovao redovnoj nastavi više od jedne trećine predviđenog godišnjeg fonda časova,
- 2) redovan učenik koji je iz opravdanih razloga ostao neocijenjen na kraju školske godine,
- 3) redovan učenik iz predmeta iz kojeg nije organizovana nastava najmanje za jednu trećinu ukupnog godišnjeg fonda časova nastave, kao i iz predmeta čiju nastavu izvodi neverifikovano lice,
- 4) učenik kojem je odobreno ubrzano napredovanje,
- 5) učenik za kojeg postoji opravdan razlog polaganja ispita uz saglasnost ministra,
- 6) učenik kojem je izrečena zavodska mjera - upućivanje u vaspitno-popravni dom.

(3) Ako je to u najboljem interesu učenika, ministar, uz saglasnost Vlade, može da odluči o polaganju razrednog ispita za učenike koji su pohađali nastavu na daljinu

(4) Završni ispit polažu učenici koji su uspješno završili treći razred srednje stručne škole.

(5) Maturalni ispit polažu učenici koji su uspješno završili četvrti razred srednje tehničke škole i gimnazije.

(6) Popravni ispit polaže:

- 1) redovan učenik koji iz jednog ili dva nastavna predmeta ima zaključenu ocjenu nedovoljan (1),
- 2) redovan učenik koji na razrednom ispitu dobije ocjenu nedovoljan (1) iz jednog ili dva nastavna predmeta.
- (7) Dopunski ispit polaže se iz određenih predmeta u slučajevima promjene i daljeg nastavka školovanja, te nakon sprovedenog postupka nostrifikacije.
- (8) Godišnji ispit polažu učenici umjetničkih škola na kraju svakog razreda.
- (9) Ukoliko učenik dobije nedovoljnu ocjenu na godišnjem ispitu iz glavnog predmeta, upućuje se na ponavljanje razreda.
- (10) Direktor škole imenuje komisije pred kojima se polažu popravni ispiti, razredni ispiti i drugi ispiti u srednjem obrazovanju i vaspitanju, koji ne spadaju u redovno ocjenjivanje učenika.
- (11) U slučaju proglašenja vanredne situacije ili u slučaju proglašenja vanrednog stanja i u drugim opravdanim slučajevima, ministar, uz saglasnost Vlade, donosi naredbu kojom određuje rokove za polaganje ispita iz stava 1. ovog člana
- (12) Ministar donosi pravilnik o sadržaju i načinu polaganja završnog i maturalnog ispita u srednjim stručnim i tehničkim školama, pravilnik o sadržaju i načinu polaganja maturalnog ispita u gimnaziji i pravilnik o sadržaju i načinu polaganja maturalnog ispita u muzičkim školama.

Član 81

- (1) Učenik koji se ističe u učenju i vladanju pohvaljuje se, odnosno pohvaljuje i nagrađuje.
- (2) Školski odbor, na prijedlog nastavničkog vijeća, utvrđuje vrste pohvala i nagrada, kao i uslove za njihovo dodjeljivanje.
- (3) Učeniku koji je naročito uspješan u obrazovno-vaspitnom procesu i drugim aktivnostima u školi može se dodijeliti pohvala i nagrada prema kriterijumima utvrđenim pravilnikom koji usvaja školski odbor, pri čemu se kao obavezni moraju definisati:
 - 1) uspjeh u učenju i vladanje učenika,
 - 2) zalaganje u nastavi i vannastavnim aktivnostima,
 - 3) rezultati ostvareni na takmičenjima.
- (4) Za ostvarene rezultate učenik može dobiti pohvalu:
 - 1) odjelenskog starješine,
 - 2) odjelenskog vijeća,
 - 3) nastavničkog vijeća,

4) direktora škole.

(5) Redovan učenik koji tokom obrazovanja pokaže izuzetne sposobnosti i ima odličan uspjeh, može završiti dva razreda u toku jedne školske godine.

(6) Nastavničko vijeće utvrđuje ispunjenost uslova za ostvarivanje prava iz stava 4. ovog člana.

(7) Za učenika generacije bira se učenik koji je u toku školovanja imao odličan uspjeh i primjerno vladanje u svim razredima.

(8) Ministar donosi pravilnik o postupku za izbor učenika generacije u srednjoj školi.

Član 82

(1) Učenik može odgovarati disciplinski i materijalno.

(2) Za povredu obaveze učeniku se može izreći sljedeća vaspitno-disciplinska mjera:

1) ukor odjeljenjskog starješine,

2) ukor odjeljenjskog vijeća,

3) ukor direktora,

4) ukor nastavničkog vijeća,

5) isključenje iz škole.

(3) Škola je dužna da pismenu odluku o izrečenim vaspitno-disciplinskim mjerama odmah po izricanju dostavi roditelju učenika.

(4) Učenik ili njegov roditelj može podnijeti žalbu nastavničkom vijeću u roku od osam dana od dana prijema odluke o izrečenoj vaspitno-disciplinskoj mjeri iz stava 2. t. 1) i 2) ovog člana.

(5) Učenik ili njegov roditelj, može podnijeti žalbu školskom odboru u roku od osam dana od dana prijema odluke o izrečenoj vaspitno-disciplinskoj mjeri iz stava 2. t. 3), 4) i 5) ovog člana.

(6) Vaspitno-disciplinska mjera izriče se za školsku godinu u kojoj je utvrđena povreda obaveze učenika, a može se u toku školske godine ublažiti ili ukinuti, osim u slučaju iz stava 2. tačka 5) ovog člana.

(7) Učenik neće odgovarati za materijalnu štetu i šteta se ne može naplatiti od učenika ako nije dokazano da je štetu učinio sam ili sa drugim učenicima.

(8) U slučaju da je učenik odgovoran za pričinjenu materijalnu štetu u školi, odluku o visini nadoknade donosi direktor, na prijedlog komisije za procjenu štete.

(9) Direktor formira komisiju koja procjenjuje pričinjenu materijalnu štetu u školi, u slučaju da je učenik odgovoran za štetu.

(10) Direktor škole oslobađa učenika obaveze da nadoknadi pričinjenu štetu, ako se dokaže da učenik štetu nije učinio namjerno.

Član 83

(1) Isključenje iz škole kao vaspitno-disciplinska mjera može se izreći samo za težu povredu obaveze učenika.

(2) Teža povreda obaveze učenika je:

- 1) prepravka podataka u svjedočanstvu, diplomi i drugim javnim ispravama koje izdaje škola,
- 2) prepravka ili dopisivanje podataka u evidenciji koju vodi škola,
- 3) političko organizovanje i djelovanje učenika u školi,
- 4) krađa i uništavanje imovine škole, privrednog društva, ustanove, druge organizacije ili drugog učenika,
- 5) podstrekavanje, pomaganje, davanje učeniku alkohola, duvana ili narkotičkog sredstva ili njihova upotreba,
- 6) izazivanje tuče ili učešće u tuči,
- 7) nedolično ili nasilničko ponašanje prema nastavnicima i ostalom radnom osoblju,
- 8) nedolično ili nasilničko ponašanje učenika jednih prema drugima,
- 9) posjedovanje oružja,
- 10) izražavanje nacionalne i vjerske netrpeljivosti,
- 11) neopravdano izostajanje sa nastave i drugih oblika obrazovno-vaspitnog rada,
- 12) zloupotreba korištenja mobilnih telefona, u vrijeme nastave i snimanje video-klipova za vrijeme boravka u školi i njihova dalja distribucija ili u svrhu prevare u postupku ocjenjivanja,
- 13) izazivanje opšte opasnosti po sebe i druge,
- 14) upotreba pirotehničkih sredstava.

(3) Na osnovu odluke nastavničkog vijeća o isključenju učenika iz škole, direktor škole donosi rješenje o isključenju učenika iz škole.

(4) Učenik ili njegov roditelj, odnosno staratelj ima pravo da podnese žalbu na rješenje o isključenju učenika iz škole školskom odboru u roku od osam dana od dana prijema rješenja.

(5) Školski odbor dužan je da donese odluku o žalbi iz stava 4. ovog člana, u roku od 15 dana od dana prijema žalbe.

(6) Odluka školskog odbora je konačna.

(7) Škola je obavezna da na početku školske godine upozna učenike i roditelje sa njihovim pravima, odnosno dužnostima i odgovornostima utvrđenim ovim zakonom i pravilima škole.

(8) Direktor je dužan da o izrečenim vaspitno-disciplinskim mjerama, i djelima koja utiču na zdravlje i bezbjednost učenika, a koja se dese u školi, obavijesti nadležne ustanove i organe.

(9) Sa učenikom koji vrši povredu pravila ponašanja ili se ne pridržava odluka direktora i organa škole, neopravdano izostane sa nastave 15 časova, odnosno koji svojim ponašanjem ugrožava druge u ostvarivanju njihovih prava, škola je dužna da, uz učešće roditelja učenika, pojača vaspitni rad aktivnostima: u okviru odjeljenske zajednice, stručnim radom odjeljenskog starješine, pedagoga, psihologa, posebnih timova, a kada je to neophodno, da sarađuje sa odgovarajućim ustanovama socijalne, odnosno zdravstvene zaštite na promjeni ponašanja učenika.

(10) Ukoliko se protiv učenika vodi krivični postupak ili je zatečen u vršenju teškog krivičnog djela, učeniku će se omogućiti polaganje razrednog ispita bez prisustva redovnoj nastavi, sve do obustave krivičnog postupka ili pravosnažnosti sudske presude.

Član 84

(1) Učenik, odnosno roditelj može u toku školovanja podnijeti zahtjev za prelazak u drugu školu radi završavanja početog školovanja.

(2) Učenik iz stava 1. koji prelazi u drugu školu ima obavezu da polaže dopunske ispite iz predmeta koji nisu bili utvrđeni nastavnim planom i programom koji je učenik počeo da savladava, u rokovima i na način utvrđen odlukom nastavničkog vijeća.

(3) Učenik iz stava 1. ovog člana poslije završenog prvog, odnosno drugog razreda može da pređe u drugu struku, odnosno zanimanje ili smjer, ako je u prethodnim razredima imao najmanje vrlo dobar uspjeh i primjerno vladanje i ako mu to odobri nastavničko vijeće.

(4) Učenik iz stava 1. ovog člana poslije završenog prvog, odnosno drugog razreda može da pređe u istoj struci u drugo zanimanje ili smjer, ako je u prethodnim razredima imao vrlo dobar uspjeh i primjerno vladanje i ako mu to odobri nastavničko vijeće.

(5) U slučajevima iz st. 3. i 4. ovog člana, nastavničko vijeće uzima u obzir broj učenika u odjeljenjima, koji ne može preći maksimalan broj učenika utvrđen članom 55. stav 3. ovog zakona.

(6) Ukoliko učenik želi da pređe u niži stepen obrazovanja, poslije završenog prvog, odnosno drugog razreda, može uz njegov pristanak i pristanak roditelja, nastaviti obrazovanje za zanimanja sa jednostavnijim programom u istoj ili drugoj školi u drugu struku, odnosno zanimanje, ili u istoj struci u drugo zanimanje, ukoliko ima primjerno vladanje i ako mu to odobri nastavničko vijeće.

(7) Škola će omogućiti prelazak učenika iz škole i nastavak školovanja u drugoj školi ako je mjesto u kojem se nalazi škola postalo mjesto prebivališta roditelja učenika, što se dokazuje uvjerenjem o prebivalištu učenika i roditelja.

(8) Ukoliko učenik iz stava 7. ovog člana prelazi u odjeljenje koje ima maksimalan broj učenika utvrđen članom 55. stav 3. ovog zakona, škola je dužna da zatraži saglasnost ministra.

(9) Učeniku iz stava 7. ovog člana dozvolice se nastavak školovanja u drugoj školi, ako u mjestu u koje učenik prelazi ne postoji škola koju je prethodno pohađao, uz obavezu da položi ispite iz predmeta koji nisu bili zastupljeni u školi iz koje dolazi.

(10) Učenik koji završi srednju stručnu školu u trogodišnjem trajanju može se upisati u četvrti razred srednje tehničke škole iste struke ako je aritmetička sredina opšteg uspjeha za sva tri razreda u srednjoj stručnoj školi ocjena najmanje 3.50, ako učenik ima primjerno vladanje i ako mu to odobri nastavničko vijeće.

(11) Učenici iz st. 3, 4, 6. i 7. ovog člana obavezni su da polože razliku predmeta najkasnije do 30. aprila tekuće školske godine, a ako razliku predmeta ne polože do tog roka, gube status redovnih učenika.

(12) Prelazak iz privatne u javnu školu, poslije završenog razreda učenik može ostvariti ako je u prethodnim razredima imao odličan uspjeh i primjerno vladanje, a prilikom upisa u privatnu školu je ispunjavao uslove za upis u prvi razred u javnu školu.

(13) Prelazak učenika, pod uslovima iz stava 12. ovog člana, odobrava nastavničko vijeće, vodeći računa o broju učenika propisanih članom 55. stav 3. ovog zakona.

(14) Učenik, odnosno roditelj nezadovoljan odlukom nastavničkog vijeća može podnijeti prigovor školskom odboru.

Član 85

(1) Učenik prelazi u drugu školu na osnovu ispisnice u roku od osam dana od dana izdavanja ispisnice i svjedočanstava o završenom prethodnom razredu.

(2) Ispisnica se izdaje u roku od pet dana od dana podnošenja zahtjeva roditelja za izdavanje ispisnice.

(3) U toku postupka isključenja učenika iz škole, škola ne može učeniku izdati ispisnicu do konačne odluke školskog odbora.

Član 86

(1) Učenik gubi status redovnog učenika:

- 1) završavanjem obrazovanja,
- 2) ispisivanjem iz škole,
- 3) isključenjem iz škole,
- 4) napuštanjem škole,
- 5) kada izgubi pravo na redovno školovanje.

(2) Učeniku koji je ispisan iz škole izdaje se ispisnica, koja sadrži podatke o njegovom uspjehu.

(3) Postupak i uslovi za utvrđivanje prestanka statusa redovnog učenika utvrđuju se aktima škole.

Član 87

(1) Redovan učenik koji je isključen iz škole nema pravo da se upiše u istu ili drugu školu kao redovan učenik u istoj školskoj godini.

(2) Ukoliko je riječ o maloljetnom licu iz stava 1. ovog člana koje dolazi iz porodice sa narušenim porodičnim odnosima, škola je dužna da obavijesti nadležni centar za socijalni rad.

GLAVA VII

UČENICI SA POSEBNIM OBRAZOVNO-VASPITNIM POTREBAMA

Član 88

(1) Djeca sa posebnim obrazovno-vaspitnim potrebama imaju pravo na srednje obrazovanje.

(2) Obrazovanje djece i mladih sa posebnim obrazovno-vaspitnim potrebama sastavni je dio jedinstvenog obrazovnog sistema Republike.

(3) Učenici sa posebnim obrazovno-vaspitnim potrebama (u daljem tekstu: učenici sa posebnim potrebama) su:

1) nadareni i talentovani učenici,

2) učenici sa smetnjama u razvoju:

1. učenici sa oštećenjem vida,

2. učenici sa oštećenjem sluha,

3. učenici sa oštećenjem u govorno-glasovnoj komunikaciji,

4. učenici sa tjelesnim oštećenjem i hroničnim oboljenjima,

5. učenici sa intelektualnim oštećenjem,

6. učenici sa psihičkim poremećajima i oboljenjima,

7. učenici sa višestrukim smetnjama,

3) učenici sa smetnjama u učenju, problemima u ponašanju i emocionalnim problemima,

4) učenici sa smetnjama uslovljenim vaspitanjem, socijalnim, ekonomskim i kulturnim faktorima.

(4) Učenici sa smetnjama u razvoju upisuju se na osnovu nalaza i mišljenja stručne komisije o procjeni potreba i usmjeravanju djece i omladine sa smetnjama u razvoju, a koje donosi nadležna ustanova.

(5) Prijedlog za utvrđivanje, odnosno ponovno utvrđivanje vrste i stepena ometenosti u razvoju može da podnese roditelj, ljekar u nadležnoj zdravstvenoj ustanovi, ustanova socijalne i dječje zaštite, škola i druga javna, nevladina i privatna organizacija, kao i pojedinac.

(6) Nalazom i mišljenjem o procjeni potreba i usmjeravanju djece i omladine sa smetnjama u razvoju, u skladu sa vrstom i stepenom ometenosti u razvoju predlaže se školovanje i profesionalno usmjeravanje učenika u skladu sa ovim zakonom.

(7) Obrazovanje učenika sa posebnim potrebama odvija se u redovnim školama ili školama za djecu sa smetnjama u razvoju.

(8) Učenici sa smetnjama u razvoju imaju pravo da budu u redovnom razredu, ako je to u skladu sa njihovim potrebama i psihofizičkim mogućnostima i ukoliko je školi odobren upis za zanimanje za koji postoji prilagođeni nastavni plan i program.

(9) Rad sa učenicima sa smetnjama u razvoju može se organizovati u manjim grupama u školi ili pojedinačnim radom sa nastavnikom - defektologom.

Član 89

(1) Učenici sa smetnjama u razvoju stiču srednje obrazovanje i vaspitanje u redovnim školama u kojima je odobreno školovanje za zanimanja za koja postoje prilagođeni nastavni planovi i programi (u daljem tekstu: inkluzija) ili srednjim školama za djecu sa smetnjama u razvoju.

(2) U redovnim školama, učenici sa smetnjama u razvoju školuju se u redovnim i kombinovanim odjeljenjima.

(3) U školama za djecu sa smetnjama u razvoju školuju se učenici u skladu sa preporukama navedenim u nalazu i mišljenju stručne komisije.

Član 90

(1) Obrazovno-vaspitni rad sa nadarenim i talentovanim učenicima realizuje se na osnovu nastavnog plana i programa, te individualnih obrazovnih programa koje predlaže stručni tim škole, a usvaja nastavničko vijeće.

(2) U radu sa nadarenim i talentovanim učenicima škola treba da obezbijedi:

1) veću individualizaciju nastave i primjenu sredstava, oblika i metoda rada u skladu sa potrebama nadarenih i talentovanih učenika, a posebno za:

1. učenje putem istraživanja, rješavanja problema i otkrića,
2. složenije oblike programiranog učenja,
3. oblikovanje procesa učenja u kome se zahtijeva veći stepen stvaralačkog učenja,

4. posebne programe u okviru dodatne nastave,

5. izbor odgovarajućih modela u okviru nastave na više nivoa težine,

6. posebne programe učenja korištenjem elektronskih medija,

2) vannastavne aktivnosti koje podsticajno djeluju na razvoj, iskazivanje i usavršavanje nadarenosti i talenta učenika:

1. učešće u slobodnim aktivnostima, sekcijama i klubovima u kojima se mogu birati programi i aktivnosti u skladu sa njihovim interesovanjima, tempom napredovanja i nivoom aspiracija,

2. primjena posebnih programa podrške kroz takmičenja, nagrade, stipendije, istraživačke kampove, posjete naučnim centrima, izložbe, festivale nauke.

(3) Ministar daje saglasnost za formiranje oglednih ili specijalizovanih odjeljenja.

Član 91

(1) U školi se formira tim za podršku nadarenim i talentovanim učenicima (u daljem tekstu: tim za podršku).

(2) Direktor škole, na prijedlog nastavničkog vijeća, donosi rješenje o imenovanju i broju članova tima za podršku.

(3) Tim za podršku čine: nastavnici škole, stručni saradnici i roditelj učenika.

(4) Direktor škole imenuje koordinatora tima za podršku, po pravilu, pedagoga ili psihologa.

(5) Tim za podršku sarađuje sa stručnim timom škole, promoviše značaj rada sa nadarenim i talentovanim učenicima, sarađuje sa predstavnicima obrazovnih institucija sistema, naučnih institucija, nevladinih organizacija i drugih koji mogu pružiti podršku nadarenim i talentovanim učenicima.

Član 92

Škola vrši identifikaciju, obrazovanje, praćenje i podsticanje nadarenih i talentovanih učenika, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se reguliše školovanje i stipendiranje mladih talenata.

Član 93

(1) U odjeljenju u srednjim školama za djecu sa smetnjama u razvoju iz člana 88. stav 3. tačka 2) ovog zakona, može da bude od šest do deset učenika.

(2) Izuzetno od stava 1. ovog člana, odjeljenje u koje su uključeni učenici sa višestrukim smetnjama u razvoju i odjeljenje kombinovano od više razreda može imati od tri do šest učenika.

(3) Ministar donosi pravilnik o načinu organizacije rada, normativima i standardima za finansiranje srednjih škola za djecu sa smetnjama u razvoju.

Član 94

(1) Za obrazovanje, vaspitanje, habilitaciju i rehabilitaciju učenika sa smetnjama u razvoju iz člana 88. stav 3. tačka 2) ovog zakona, može se osnovati srednja škola za djecu sa smetnjama u razvoju.

(2) Škola iz stava 1. ovog člana može da ima u svom sastavu zaštitnu, proizvodnu radionicu ili radionicu praktične nastave, kao i dokumentacioni centar s ciljem informisanja, obuke, vođenja i prikupljanja dokumentacije o djeci sa smetnjama u razvoju.

(3) Jedinica lokalne samouprave na čijoj teritoriji roditelj učenika iz stava 1. ovog člana ima prebivalište, snosi troškove servisnih usluga:

1) prevoza,

2) ishrane,

3) smještaja učenika.

(4) Smještaj i ishrana mogu biti u vidu dnevnog ili stalnog boravka.

Član 94a

(1) Škola iz člana 94. stav 1. ovog zakona može da bude resursni centar za inkluzivno vaspitanje i obrazovanje.

(2) Resursni centar za inkluzivno vaspitanje i obrazovanje obavlja sljedeće poslove:

1) savjetodavni rad sa roditeljima i nastavnicima,

2) izvođenje obaveznih individualnih i grupnih vannastavnih aktivnosti za učenike u inkluzivnom vaspitanju i obrazovanju,

3) individualni defektološki rad,

4) adaptacija obrazovnih materijala za učenike sa smetnjama u razvoju,

5) razmjena informacija, identifikacija potencijala i sklonosti djeteta s ciljem prelaska na sljedeći nivo obrazovanja,

6) drugi poslovi koji su u interesu poboljšanja položaja učenika sa smetnjama u razvoju.

(3) Ministar rješenjem daje saglasnost na organizovanje rada resursnog centra za inkluzivno vaspitanje i obrazovanje u okviru škole iz stava 1. ovog člana.

(4) Škola iz stava 1. ovog člana svojim aktom o organizaciji i sistematizaciji propisuje organizaciju poslova iz stava 2. ovog člana.

Član 95

- (1) Tokom trajanja srednjeg obrazovanja i vaspitanja može se obaviti ponovno utvrđivanje vrste i stepena ometenosti u razvoju učenika.
- (2) Prijedlog za ponovno utvrđivanje vrste i stepena ometenosti u razvoju učenika može podnijeti roditelj, škola, zdravstvena ustanova i ustanova socijalne zaštite.
- (3) Ustanove socijalne zaštite čiji je osnivač Vlada mogu obavljati djelatnost obrazovanja i vaspitanja djece sa smetnjama u razvoju, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se propisuje socijalna zaštita.
- (4) Škole za učenike sa smetnjama u razvoju mogu da obavljaju djelatnost dnevnog zbrinjavanja djece i omladine sa smetnjama u razvoju, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se propisuje socijalna zaštita.
- (5) Cilj osnivanja ustanova iz st. 3. i 4. ovog člana je rani tretman, habilitacija, rehabilitacija, socijalizacija, obrazovanje i vaspitanje djece sa smetnjama u razvoju.

Član 96

- (1) Škola je odgovorna za utvrđivanje i opis posebnih obrazovnih potreba učenika, kao i za opšti plan zadovoljavanja tih potreba uz pomoć specijalizovane stručne službe škole sa pedagoškim, psihološkim i defektološkim znanjem zdravstvene ili druge ustanove.
- (2) Škola se može obratiti RPZ za savjet i obuku nastavnika i stručnih saradnika za pomoć u obrazovanju učenika sa posebnim obrazovnim potrebama.
- (3) Ministarstvo može organizovati obuku nastavnika i stručnih saradnika putem seminara, obuke na radnom mjestu u kraćim ili dužim periodima, pojedinačnog usmjeravanja i drugih aktivnosti kojima je cilj da pomognu školama.
- (4) Roditelji učenika sa posebnim obrazovnim potrebama prisustvuju po potrebi radu stručnog tima škole i kontinuirano sarađuju sa nastavnicima i stručnim saradnicima.
- (5) Roditeljima se svakog polugodišta dostavlja pisani izvještaj o postignutim rezultatima učenika.

GLAVA VIII

VANREDNO OBRAZOVANJE UČENIKA

Član 97

- (1) Vanredni učenik je učenik koji savladava nastavni plan i program, odnosno stiče srednje obrazovanje bez redovnog pohađanja nastave, putem polaganja ispita.
- (2) Vanredni učenik je lice koje je izgubilo status redovnog učenika, a mlađe je od 18 godina.
- (3) Izuzetno, osim lica iz stava 2. ovog člana, pravo na vanredno obrazovanje mogu steći i sljedeća lica:
 - 1) redovan učenik koji u toku školske godine odluči da pređe na vanredno obrazovanje,

- 2) učenik koji uporedo savladava drugi nastavni plan i program, odnosno dio nastavnog plana i programa,
- 3) redovan učenik završnog razreda koji ne položi popravni, maturski ili završni ispit u avgustovskom ispitnom roku, može taj ispit da polaže kao vanredan učenik u ispitnim rokovima utvrđenim opštim aktom škole, uz obavezu plaćanja naknade stvarnih troškova, u skladu sa rješenjem ministra iz člana 98. stav 1. ovog zakona.
- (4) Redovan učenik iz stava 3. tačka 2) ovog člana može se osloboditi obaveze plaćanja školarine i troškova plaćanja ispita po odobrenju direktora škole, ako postiže izuzetne rezultate u učenju i ukoliko potiče iz osjetljivih društvenih grupa.
- (5) Škole mogu obavljati srednje obrazovanje vanrednih učenika ukoliko su za to registrovane u sudu.
- (6) Ispiti za vanredne učenike su:
 - 1) razredni ispit,
 - 2) popravni ispit,
 - 3) završni ispit,
 - 4) maturski ispit,
 - 5) dopunski ispit,
 - 6) godišnji ispit.
- (7) Vanredni učenik polaže ispite iz svakog nastavnog predmeta utvrđenog nastavnim planom i programom u okviru jednog razreda, osim nastavnog predmeta fizičkog vaspitanja.
- (8) Rokovi polaganja ispita vanrednih učenika utvrđuju se godišnjim planom rada škole za svaku školsku godinu, a ispiti se mogu polagati u sljedećim rokovima:
 - 1) oktobarski,
 - 2) februarSKI,
 - 3) aprilSKI,
 - 4) junSKI.
- (9) Vanredni učenik može polagati najviše četiri ispita u jednom roku.
- (10) Vladanje vanrednog učenika se ne ocjenjuje.
- (11) Škola je obavezna da vodi matičnu knjigu vanrednih učenika.
- (12) Učenik iz stava 3. tačka 1) ovog člana ne može nastaviti redovno obrazovanje.

Član 98

- (1) Ministar donosi rješenje kojim se utvrđuje visina školarine i troškovi polaganja ispita vanrednih učenika.
- (2) Škola sa vanrednim učenikom, odnosno sa njegovim roditeljima zaključuje ugovor, kojim se regulišu međusobna prava i obaveze.
- (3) Troškove iz stava 1. ovog člana plaćaju vanredni učenici.
- (4) Plaćanje školarine iz stava 1. ovog člana vrši se za svaku pojedinačnu godinu vanrednog školovanja prilikom upisa, u skladu sa ugovorom iz stava 2. ovog člana.
- (5) Ministar donosi pravilnik o upisu i načinu polaganja ispita vanrednih učenika.

Član 99

- (1) Prava vanrednih učenika su:
 - 1) da putem polaganja ispita steknu odgovarajuće obrazovanje,
 - 2) uvažavanje ličnosti vanrednog učenika,
 - 3) pravo na pripremni rad kroz konsultacije sa predmetnim nastavnikom,
 - 4) pravo na podnošenje žalbe direktoru, u roku od tri dana od dana upoznavanja vanrednog učenika sa zaključnom ocjenom, u slučaju da je sa ocjenom nezadovoljan.
- (2) Direktor je dužan da odluči o žalbi u roku od 24 sata od prijema žalbe, a najkasnije prvog narednog radnog dana.

Član 100

- (1) Obaveze vanrednih učenika su da:
 - 1) poštuje školska pravila, odluke direktora, nastavnika i organa škole,
 - 2) radi na usvajanju znanja, vještina i kompetencija, te u postupku ocjenjivanja na ispitu pokaže svoje stvarno znanje bez korištenja raznih oblika nedozvoljenih radnji,
 - 3) uredno plaća školarinu i troškove polaganja ispita,
 - 4) izvršava druge obaveze utvrđene opštim aktom škole.
- (2) Javne isprave koje škola izdaje vanrednom učeniku su:
 - 1) svjedočanstvo za svaki završeni razred,

2) diploma o završenom maturskom, odnosno završnom ispitu.

Član 101

Nakon završenog srednjeg obrazovanja i vaspitanja u srednje stručne i srednje tehničke škole može da se upiše lice radi prekvalifikacije, dokvalifikacije, polaganja specijalističkog ispita u skladu sa propisima kojima se uređuje stručno obrazovanje i cjeloživotno učenje.

GLAVA IX

RADNICI ŠKOLE

Član 102

(1) Obrazovno-vaspitni rad u školi obavljaju nastavnici i stručni saradnici.

(2) Nastavnik obavlja sljedeće poslove:

1) ostvaruje ciljeve i zadatke srednjeg obrazovanja i vaspitanja utvrđene ovim zakonom i na osnovu njega donesenim propisima i drugim aktima,

2) planira i realizuje nastavni plan i program u okviru 40-časovne radne sedmice i godišnjeg programa rada škole,

3) vrednuje uspjeh i vladanje učenika,

4) vodi pedagošku evidenciju i dokumentaciju o obrazovno-vaspitnom radu i učenicima,

5) sarađuje sa stručnom službom škole, roditeljima učenika i društvenim partnerima čiji je rad značajan za kvalitet rada škole,

6) učestvuje u radu stručnih organa škole radi unapređivanja rada škole,

7) izvršava i druge obaveze koje proizlaze iz opštih akata škole i godišnjeg programa rada škole.

(3) Nastavnici i stručni saradnici dužni su da preduzimaju mjere zaštite prava djeteta, te da o svakom kršenju tih prava odmah obavijeste nadležnu socijalnu službu.

(4) Rad u školi ne može obavljati lice koje je pravosnažnom presudom osuđivano ili ako je protiv njega pokrenut krivični postupak za krivična djela učinjena protiv službene dužnosti, protiv polnog integriteta, seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta, falsifikovanje javne isprave, nedozvoljena proizvodnja i promet opojnih droga, omogućavanje uživanja opojnih droga, niti lice koje se vodi u Registru lica pravosnažno osuđenih za krivična djela seksualne zloupotrebe i iskorištavanja djece.

(5) Ministar, na prijedlog RPZ, donosi etički kodeks za radnike i učenike srednje škole.

Član 102a

(1) Područja rada nastavnika su:

- 1) planiranje i programiranje,
- 2) učenje i poučavanje,
- 3) praćenje i vrednovanje,
- 4) kreiranje okruženja za učenje,
- 5) saradnja s porodicom i zajednicom,
- 6) profesionalni razvoj,
- 7) učešće u radu i razvoju škole i obrazovnog sistema.

(2) Opis poslova nastavnika iz područja rada iz stava 1. ovog člana propisan je standardima rada u srednjoj školi i opštim aktom škole.

Član 102b

(1) Područja rada pedagoga su:

- 1) planiranje, programiranje i pripremanje za rad,
- 2) praćenje, vrednovanje i unapređenje obrazovno-vaspitnog rada,
- 3) rad sa učenicima,
- 4) rad sa nastavnicima,
- 5) partnerstvo sa porodicom i zajednicom,
- 6) profesionalni razvoj,
- 7) rad sa stručnim organima i timovima na nivou škole i van nje.

(2) Područja rada psihologa su:

- 1) rad sa učenicima,
- 2) rad sa roditeljima,
- 3) rad sa nastavnicima,
- 4) planiranje, programiranje, dokumentovanje i analitičko-istraživački rad,
- 5) profesionalni razvoj i vrednovanje kvaliteta rada škole,
- 6) rad u stručnim organima, timovima i saradnja sa društvenom sredinom.

(3) Područja rada koordinatora praktične nastave su:

- 1) planiranje, pripremanje i organizovanje praktične nastave kod poslodavaca,
- 2) saradnja sa poslodavcima i mentorima praktične nastave kod poslodavaca,
- 3) saradnja sa direktorom i stručnim saradnicima škole,
- 4) saradnja sa nastavnicima praktične nastave i rad u školskim stručnim organima i timovima,
- 5) rad sa učenicima i stvaranje uslova za razvoj, učenje i inkluzivnu klimu, saradnja sa porodicom,
- 6) praćenje, dokumentovanje i aktivnosti usmjerene na osiguranje kvaliteta praktične nastave,
- 7) stručno usavršavanje i profesionalni razvoj.

(4) Područja rada socijalnog radnika su:

- 1) rad sa učenicima,
- 2) rad sa porodicom,
- 3) analitičko-istraživački i preventivni rad,
- 4) planiranje rada, saradnja sa nastavnicima i stručnim organima škole,
- 5) saradnja sa lokalnom zajednicom i drugim institucijama i organizacijama,
- 6) razvoj profesionalnih vještina i znanja.

(5) Područja rada bibliotekara su:

- 1) planiranje, pripremanje, dokumentovanje i bibliotečko-informacioni rad,
- 2) saradnja sa učenicima,
- 3) saradnja sa roditeljima,
- 4) saradnja sa nastavnicima i stručnim organima i timovima,
- 5) profesionalni razvoj,
- 6) rad u stručnim organima i saradnja sa lokalnom zajednicom.

(6) Područja rada defektologa, odnosno specijalnog edukatora - rehabilitatora su:

- 1) planiranje, programiranje i pripremanje za rad,

- 2) rad sa učenicima,
 - 3) saradnja sa porodicom,
 - 4) stvaranje uslova za razvoj i učenje učenika i kreiranje inkluzivne klime,
 - 5) praćenje i dokumentovanje razvoja i napredovanja učenika,
 - 6) profesionalni razvoj,
 - 7) aktivnosti usmjerene na unapređenje i osiguranje kvaliteta rada škole.
- (7) Opis poslova pedagoga, psihologa, koordinatora praktične nastave, socijalnog radnika, bibliotekara i defektologa - specijalnog edukatora - rehabilitatora iz područja rada iz st. 1, 2, 3, 4, 5. i 6. ovog člana propisani su standardima rada i opštim aktom škole.

Član 103

- (1) Škola je samostalna u zapošljavanju nastavnika, stručnih saradnika i ostalih radnika, u skladu sa zakonima.
- (2) Na prava i dužnosti zaposlenih u školi koje nisu uređene ovim zakonom primjenjuje se opšti propis o radu i kolektivni ugovor za zaposlene u prosvjeti i kulturi.
- (3) U srednjem obrazovanju poštuje se sloboda nastavnika da izvodi nastavu na način koji smatra odgovarajućim, pri čemu se mora voditi računa o pedagoškim standardima i primjeni savremenih oblika i metoda rada u izvođenju nastave.

Član 104

- (1) Poslove nastavnika može da obavlja lice koje, osim opštih uslova utvrđenih opštim propisom o radu, ispunjava i sljedeće posebne uslove:
 - 1) ima završen najmanje prvi ciklus studijskog programa u četvorogodišnjem trajanju, sa ostvarenih najmanje 240 ECTS bodova ili ekvivalent i stručno zvanje u određenoj oblasti,
 - 2) ima ljekarsko uvjerenje o psihičkoj i fizičkoj sposobnosti za rad sa učenicima,
 - 3) ima položen stručni ispit za rad u nastavi, osim ako se javni konkurs raspisuje za prijem pripravnika.
- (2) Uslovi iz stava 1. ovog člana dokazuju se prije zasnivanja radnog odnosa.
- (3) Lice iz stava 1. koje ima završen drugi ciklus studija, obavezno mora imati završen prvi ciklus studija iz iste naučne oblasti iz stava 1. tačka 1) ovog člana.
- (4) Izuzetno od stava 1. tačka 1) ovog člana, poslove nastavnika praktične nastave mogu izvoditi i lica sa drugim stepenom stručne spreme, u skladu sa pravilnikom kojim se definišu stručni profili i zvanja nastavnika i stručnih saradnika.

(5) Diplome izdate u Bosni i Hercegovini, kao i diplome izdate u bivšoj SFRJ do 6. aprila 1992. godine sa istim stepenom i vrstom školske spreme koja se traži za nastavnike i saradnike škole, imaju jednaku vrijednost, a u skladu sa zakonskim propisima o važnosti javnih isprava.

(6) Za dokazivanje uslova iz stava 1. tačka 2) ovog člana prihvata se samo ljekarsko uvjerenje o psihofizičkoj sposobnosti radnika koje izdaje nadležna zdravstvena ustanova.

(7) Izuzetno od uslova iz stava 1. tačka 3) ovog člana, škola može, na upražnjeno radno mjesto, angažovati lice koje je steklo radni staž van škole u trajanju od najmanje godinu dana u struci, ukoliko ispunjava ostale uslove propisane ovim zakonom.

(8) Lice iz stava 7. ovog člana dužno je da položi stručni ispit u roku od deset mjeseci od dana zasnivanja radnog odnosa u školi.

(9) Lice iz stava 8. ovog člana nema status pripravnika, a stručni ispit polaže pod istim uslovima predviđenim za pripravnika.

(10) Direktor ne obavlja poslove u nastavi.

(11) Stručni saradnici mogu obavljati poslove u nastavi, u okviru 40-časovne radne sedmice.

(12) Ministar donosi pravilnik o stručnim profilima i zvanjima nastavnika i stručnih saradnika u srednjim tehničkim i srednjim stručnim školama.

(13) Ministar donosi pravilnik o stručnim profilima i zvanjima nastavnika i stručnih saradnika u gimnaziji.

(14) Ministar donosi pravilnik o vrsti, stručnim profilima i zvanjima nastavnika i stručnih saradnika u muzičkim školama.

(15) Ministar donosi pravilnik o vrsti, stručnim profilima i zvanjima nastavnika i stručnih saradnika u školama za djecu sa posebnim obrazovnim potrebama.

Član 105

(1) Stručne poslove u školi obavljaju radnici stručne službe škole (u daljem tekstu: stručni saradnici): pedagog, psiholog, koordinator praktične nastave, socijalni radnik i bibliotekar.

(2) Lica iz stava 1. ovog člana, pored opštih uslova utvrđenih opštim propisom o radu, moraju imati:

1) završen prvi ciklus studijskog programa u trajanju od najmanje četiri godine i ostvarenih najmanje 240 ECTS bodova ili ekvivalent,

2) položen stručni ispit za rad u obrazovno-vaspitnom procesu,

3) ljekarsko uvjerenje o psihofizičkoj sposobnosti za rad sa učenicima.

(3) Izuzetno od uslova iz stava 2. tačka 1) ovog člana, poslove koordinatora praktične nastave može izvoditi lice sa drugim stepenom stručne spreme, u skladu sa pravilnikom kojim se propisuju stručni profili i zvanja nastavnika i stručnih saradnika.

(4) Lica iz stava 1. ovog člana koja imaju završen drugi ciklus studija, obavezno moraju imati završen prvi ciklus studija iz određene oblasti iz stava 2. tačka 1) ovog člana.

(5) Broj izvršilaca iz stava 1. ovog člana određuje se pravilnikom kojim se propisuju normativi i standardi za finansiranje srednjih škola.

(6) Ministar, na prijedlog RPZ-a, donosi Pravilnik o standardima rada nastavnika i stručnih saradnika u srednjoj školi.

Član 106

(1) Direktor raspisuje javni konkurs za upražnjeno radno mjesto nastavnika, stručnog saradnika, sekretara i računovođe, obavezno posredstvom Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske.

(2) Konkurs za popunu upražnjenog radnog mjesta objavljuje se u dnevnim novinama koje se objavljuju u Republici.

(3) Konkurs za upražnjeno radno mjesto raspisuje se na određeno ili neodređeno vrijeme.

(4) Prilikom raspisivanja konkursa, u konkursu je potrebno navesti da li se prima pripravnik ili lice sa radnim iskustvom.

(5) U slučaju da se raspisuje konkurs za lica sa radnim iskustvom, potrebno je navesti da pravo učešća na konkursu imaju i lica iz člana 104. stav 7. ovog zakona.

(6) Konkurs za upražnjeno radno mjesto na neodređeno vrijeme može se raspisati samo u slučaju kada postoji potreba za angažovanjem radnika na najmanje pola radnog vremena.

(7) Konkurs za prijem radnika na određeno vrijeme može se raspisati i za manje od jedne četvrtine radnog vremena.

(8) Radniku zaposlenom na određeno vrijeme i neverifikovanom nastavniku, radni odnos na određeno vrijeme ne može prerasti u radni odnos na neodređeno vrijeme.

(9) Prilikom raspisivanja konkursa potrebno je navesti da pravo učešća na konkursu imaju i lica koja su po propisima važećim do stupanja na snagu ovog zakona ispunjavali uslove u pogledu profila i zvanja nastavnika.

(10) Vjeroučitelji se primaju u radni odnos na osnovu ovog zakona i uz prethodno pribavljenu saglasnost nadležne crkve ili vjerske zajednice.

Član 107

(1) Prije raspisivanja konkursa za popunu upražnjenog radnog mjesta za radnike iz člana 106. stav 1. ovog zakona, sa punim ili nepunim radnim vremenom, direktor je dužan rasporediti:

- 1) nastavnika koji je ostao bez norme ili ima nepunu normu časova za određeni nastavni predmet u školi,
 - 2) nastavnika škole sa područja aktiva direktora za čijim radom je djelimično ili potpuno prestala potreba u drugoj školi.
- (2) Raspoređivanje radnika iz stava 1. ovog člana vrši se za radnike koji imaju zaključen ugovor o radu na neodređeno vrijeme sa školom.
- (3) Raspoređivanje radnika iz stava 1. t. 1) i 2) ovog člana, ukoliko je moguće, vrši se do pune norme za radnike koji su sa tim saglasni.
- (4) Ukoliko i nakon raspoređivanja radnika iz stava 1. tačka 1) ovog člana radno mjesto ne bude popunjeno, aktiv direktora srednjih škola razmjenjuje informacije o raspoloživim potrebnim nastavnicima radi njihovog raspoređivanja.
- (5) Ukoliko i nakon raspoređivanja radnika iz stava 4. ovog člana radno mjesto ne bude popunjeno, predsjednici aktiva srednjih škola razmjenjuju informacije o raspoloživim potrebnim nastavnicima sa direktorima osnovnih škola sa područja jedinice lokalne samouprave na kojoj se srednja škola nalazi, radi njihovog raspoređivanja.
- (6) Ukoliko ne postoji mogućnost trajnog raspoređivanja, radnik iz stava 1. tačka 2) i st. 3, 4. i 5. ovog člana, raspoređuje se na jednu školsku godinu, o čemu škole zaključuju sporazum o upućivanju radnika na rad u drugu školu, u skladu sa zakonom kojim se definišu radni odnosi.
- (7) Radnik iz stava 6. ovog člana po isteku vremena na koje je raspoređen zadržava status lica bez norme ili sa umanjenom normom i raspoređuje se u skladu sa procedurama propisanim ovim članom.

Član 108

- (1) Komisiju za prijem radnika (u daljem tekstu: komisija za prijem) imenuje direktor.
- (2) Komisija za prijem iz stava 1. ovog člana dužna je da u roku od osam dana od dana zaključivanja konkursa sačini i predloži direktoru listu kandidata koji ispunjavaju uslove konkursa.
- (3) Direktor je dužan da primi u radni odnos prvog kandidata sa rang-liste za izbor kandidata.
- (4) Ukoliko kandidat koji je prvi na listi ne prihvati ponuđeno radno mjesto, prima se u radni odnos sljedeći kandidat sa liste.
- (5) Ministar donosi pravilnik o postupku za prijem u radni odnos u srednjoj školi i načinu bodovanja kriterijuma za prijem.
- (6) U pravilniku iz stava 5. ovog člana, kriterijumi za prijem radnika su:
 - 1) vrijeme provedeno na evidenciji nezaposlenih lica, koju vodi Zavod za zapošljavanje, nakon sticanja odgovarajuće stručne spreme,
 - 2) prosjek ocjena tokom studiranja,

3) rezultati ostvareni na intervjuu i testu,

4) radni staž kandidata.

(7) U slučaju da prijavljeni kandidat nije zadovoljan odlukom direktora, može podnijeti prigovor školskom odboru, u roku od osam dana od dana prijema obavještenja.

(8) Školski odbor odlučuje o prigovoru kandidata iz stava 6. ovog člana, provjerava navode iz žalbe i zakonitost sprovođenja postupka izbora i prijema kandidata.

(9) Odluka školskog odbora je konačna i protiv iste nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti sudski postupak pred nadležnim sudom.

(10) Ako se na konkurs ne prijavi nastavnik koji ispunjava uslove stručne spreme utvrđene ovim zakonom i pravilnikom kojim se uređuje vrsta stručne spreme nastavnika i stručnog saradnika i ukoliko ne postoji mogućnost angažovanja stručnog lica zaposlenog u školi ili na području aktiva direktora sa nepunom normom, direktor može, na određeno vrijeme, primiti lice bez potrebnih uslova u pogledu nivoa i vrste obrazovanja - neverifikovani nastavnik, sa najmanje četiri odslušana semestra tog predmeta u toku studija, a najduže za jedno polugodište.

(11) Ministar donosi uputstvo o angažovanju neverifikovanih lica na mjesto nastavnika.

Član 109

(1) U slučajevima iznenadnog odsustva nastavnika, stručnog saradnika, sekretara i računovođe zbog bolesti i drugog opravdanog odsustva, kada obavljanje poslova ne trpi odgađanje, direktor škole može, bez raspisivanja javnog konkursa, zaključiti ugovor o radu na određeno vrijeme sa licem koje ima radno iskustvo i koje ispunjava uslove propisane ovim zakonom i pravilnikom kojim se definišu profili i zvanja nastavnika i stručnih saradnika, a najduže do 60 dana.

(2) U slučaju iz stava 1. ovog člana, ukoliko dođe do iznenadnog odsustva nastavnika, direktor raspoređuje nastavnika sa nepunom normom časova iz te škole, ukoliko je to moguće, a najduže do 60 dana.

(3) Izuzetno, u slučaju iz stava 1. ovog člana, ukoliko nije moguće angažovati lice sa iskustvom, škola može angažovati lice bez iskustva.

Član 110

(1) Na zahtjev radnika škole, a s ciljem omogućavanja radnicima lakšeg obavljanja radnih obaveza i racionalizacije troškova prevoza, škole se mogu sporazumjeti o trajnom premještanju radnika koji imaju zaključene ugovore o radu na neodređeno vrijeme sa školom, a rade na istim radnim mjestima.

(2) U slučaju iz stava 1. ovog člana, trajni premještaj se može izvršiti uz saglasnost, u pisanoj formi oba radnika, oba direktora škola i saglasnost Ministarstva.

Član 111

(1) Škola može na upražnjeno radno mjesto angažovati pripravnika.

- (2) Pripravnički staž traje godinu dana.
- (3) Pripravnik je lice koje se prvi put zapošljava u struci.
- (4) Lice koje ima manje od godinu dana radnog iskustva u struci i nije ostvarilo uslove za polaganje stručnog ispita ima status pripravnika.
- (5) Nakon isteka pripravničkog staža pripravnik može pristupiti polaganju stručnog ispita.
- (6) Pripravniku koji u roku od deset mjeseci po isteku pripravničkog staža ne položi stručni ispit, prestaje radni odnos.
- (7) Tokom pripravničkog staža nastavnici, stručni saradnici, sekretari i računovođe osposobljavaju se uz pomoć mentora za samostalni rad, savladavaju program pripravničkog staža i pripremaju se za polaganje stručnog ispita.
- (8) Škola može sa nezaposlenim licem zaključiti ugovor o stručnom osposobljavanju radi obavljanja pripravničkog staža u skladu sa zakonom kojim se regulišu radni odnosi.
- (9) U slučaju iz stava 8. ovog člana škola je dužna da zatraži saglasnost Ministarstva.
- (10) Studenti fakulteta koji se obrazuju za nastavnička zanimanja mogu da obavljaju praksu u školama sa kojima je fakultet potpisao sporazum o obavljanju prakse.
- (11) Ministar rješenjem određuje škole u kojima se polaže praktični dio stručnog ispita.

Član 112

- (1) Nakon obavljenog pripravničkog staža, pripravnik polaže stručni ispit.
- (2) Pripravnik-vjeroučitelj polaže stručni ispit na osnovu programa o načinu polaganja stručnog ispita za vjeroučitelje, koji donosi nadležna vjerska zajednica.
- (3) Pripravnik-računovođa polaže stručni ispit u skladu sa propisima kojima se reguliše knjigovodstvenoračunovodstvena oblast.
- (4) Stručni ispit iz stava 2. ovog člana sastoji se iz praktičnog i usmenog dijela ispita.
- (5) Praktični dio stručnog ispita pripravnik polaže u školi iz člana 111. stav 11. ovog zakona, a usmeni dio stručnog ispita u Ministarstvu.
- (6) Izuzetno od stava 6. ovog člana, pripravnik-vjeroučitelj usmeni dio ispita polaže u visokoškolskoj ustanovi u kojoj se stiču zvanja potrebna za obavljanje tih poslova, a koju odredi nadležna vjerska zajednica.
- (7) Ministar donosi rješenje kojim se utvrđuje visina naknade za polaganje stručnog ispita u iznosu od 80% najniže plate nakon oporezivanja u Republici za mjesec koji prethodi mjesecu u kojem se podnosi prijava.

- (8) U slučaju da kandidat ne položi usmeni dio ispita, upućuje se na popravni iz tog dijela ispita.
- (9) U slučaju iz stava 8. ovog člana ministar rješenjem utvrđuje visinu naknade za polaganje popravnog ispita u iznosu od 40% najniže plate nakon oporezivanja u Republici za mjesec koji prethodi mjesecu u kojem se podnosi prijava.
- (10) Ministar rješenjem imenuje komisiju za polaganje stručnog ispita (u daljem tekstu: Komisija) i utvrđuje visinu naknade članovima Komisije koji nisu zaposleni u Ministarstvu, a koja iznosi za predsjednika Komisije 10%, a za člana Komisije 5% najniže neto plate u Republici za mjesec koji prethodi mjesecu u kojem se polaže stručni ispit.
- (11) Troškove prvog polaganja stručnog ispita snosi škola u kojoj je pripravnik zaposlen na neodređeno vrijeme.
- (12) Lice iz člana 111. stav 8. ovog zakona samo plaća troškove polaganja stručnog ispita.
- (13) Polaganje stručnog ispita obavlja se u više ispitnih rokova.
- (14) Ministar, u skladu sa brojem prijavljenih kandidata unutar ispitnih rokova, donosi rješenje kojim određuje datum za polaganje praktičnog, usmenog i pismenog dijela stručnog ispita.
- (15) Bračni supružnik i djeca poginulog ili nestalog borca Republike, te lica sa invaliditetom, bez obzira na uzrok i vrijeme nastanka invalidnosti, a čiji status se dokazuje uvjerenjem nadležnih organa Republike oslobađaju se plaćanja naknade iz st. 8. i 10. ovog člana.
- (16) Rješenje o oslobađanju plaćanja naknade za polaganje stručnog ispita donosi ministar, na zahtjev kandidata.
- (17) Pripravnik-nastavnik, pripravnik-stručni saradnik i pripravnik-sekretar polažu stručni ispit u skladu sa Pravilnikom o polaganju stručnog ispita u srednjoj školi, koji donosi ministar.

Član 113

- (1) Direktor, nastavnici, stručni saradnici i ostali radnici škole moraju obaviti ljekarski sistematski pregled svake godine prije početka redovne nastave.
- (2) Psihička, fizička i zdravstvena sposobnost direktora, nastavnika, stručnih saradnika i ostalih radnika škole može se provjeravati i u toku školske godine.
- (3) Sistematski pregledi direktora, nastavnika, stručnih saradnika i ostalih radnika škole obavljaju se kod nadležnih zdravstvenih ustanova, sa kojima škola ima zaključen ugovor.
- (4) Direktor, nastavnici, stručni saradnici i ostali radnici koji boluju od zarazne ili duševne bolesti, korisnici droge i alkoholičari ne mogu raditi u školi.
- (5) Ako postoji osnovana sumnja da je nastavniku, stručnom saradniku i drugima radnicima narušeno psihičko ili fizičko zdravlje, zbog čega je smanjena njihova sposobnost obavljanja obrazovno-vaspitnog rada, školski odbor na prijedlog direktora, nastavničkog vijeća, savjeta učenika ili savjeta roditelja donosi odluku o upućivanju radnika na komisijski ljekarski pregled u nadležnu zdravstvenu ustanovu.

(6) Ako nadležna zdravstvena ustanova utvrdi da je psihičko ili fizičko zdravlje lica iz stava 5. ovog člana narušeno i bitno smanjena njegova sposobnost za obavljanje obrazovno-vaspitnog rada, školski odbor donosi odluku o oslobađanju radnika od neposrednog obrazovno-vaspitnog rada sa učenicima.

(7) Ako škola ne može obezbijediti drugo radno mjesto koje odgovara stručnoj spremi i preostaloj radnoj sposobnosti licu iz stava 6. ovog člana, kao i ostalim radnicima za koje je utvrđeno da je njihovo psihičko ili fizičko zdravlje narušeno, obezbjeđuje se materijalna i socijalna sigurnost u skladu sa zakonom kojim se reguliše ova oblast.

(8) Direktor, nastavnici, stručni saradnici i ostali radnici koji odbiju da odu na komisijski ljekarski pregled čine težu povredu radne dužnosti.

Član 114

(1) Radno vrijeme nastavnika i stručnog saradnika iznosi 40 časova u okviru radne sedmice.

(2) Strukturu i raspored obaveza nastavnika i stručnog saradnika u okviru radne sedmice, kao i sedmični i godišnji fond časova donosi školski odbor godišnjim programom rada škole.

(3) Škola do 30. septembra izdaje nastavnicima i stručnim saradnicima rješenje o 40-časovnoj radnoj sedmici.

(4) Ministar donosi pravilnik o 40-časovnoj radnoj sedmici u srednjoj školi.

Član 115

(1) Ako škola ne može da obezbijedi nastavnika i stručnog saradnika za broj časova koji je veći od predviđene norme časova, direktor ih može rasporediti nastavnicima i stručnim saradnicima tog predmeta do kraja školske godine, ali broj časova sedmično i godišnje ne smije biti veći od broja propisanog Zakonom o radu.

(2) Nastavnik i stručni saradnik koji odbije da izvodi nastavu prema ovom članu čini težu povredu radne dužnosti.

Član 116

(1) Nastavnici, stručni saradnici, sekretari, računovođe i direktori škola dužni su da se stručno usavršavaju.

(2) Stručno usavršavanje se ostvaruje kroz sljedeća područja i oblasti:

- 1) prirodne nauke,
- 2) društvene i humanističke nauke,
- 3) umjetničke nauke,
- 4) pedagoške i psihološke nauke,

5) metodičke i didaktičke nauke,

6) inkluzije,

7) druga područja u skladu sa potrebama obrazovanja i vaspitanja.

(3) Programe obuka i usavršavanja za period od četiri godine utvrđuje, organizuje i realizuje RPZ na osnovu javnog poziva.

(4) Ministar donosi Katalog programa obuka i usavršavanja na prijedlog RPZ-a, a na osnovu utvrđenih područja iz stava 2. ovog člana.

Član 117

(1) Nosioци organizacije i realizacije stručnog usavršavanja nastavnika, stručnih saradnika i direktora su RPZ, škola i visokoškolska ustanova.

(2) Stručno usavršavanje ostvaruje se kroz: programe obuke, stručne skupove, savjetovanja, ljetne i zimske škole, stručna i studentska putovanja, međunarodne i regionalne skupove i kroz programe u okviru cjeloživotnog učenja, istraživački rad i usvajanje novih znanja kroz obuke sa zaposlenima u visokoškolskim ustanovama.

(3) Stručno usavršavanje obrazovno-vaspitnih radnika škola planira godišnjim programom rada škole, razvojnim planom, a u skladu sa definisanim oblastima iz člana 116. stav 2. ovog zakona.

Član 118

(1) Rad nastavnika i stručnih saradnika ocjenjuje direktor, najmanje jednom godišnje.

(2) Nastavnici i stručni saradnici ocjenjuju se iz sljedećih oblasti:

1) planiranje, programiranje i pripremanje,

2) učenje i poučavanje, praćenje i vrednovanje,

3) kreiranje okruženja za učenike, saradnja sa porodicom i zajednicom,

4) profesionalni razvoj,

5) učešće u radu i razvoju škole i obrazovnog sistema.

(3) Rad direktora ocjenjuje se iz sljedećih oblasti:

1) rukovođenje obrazovno-vaspitnim procesom,

2) planiranje i organizovanje rada škole,

3) saradnja sa organima jedinice lokalne samouprave i roditeljima,

4) finansijsko i administrativno upravljanje radom škole.

(4) Rad direktora kontinuirano prati i ocjenjuje ministar.

(5) Na prijedlog RPZ ministar ocjenjuje direktora, najmanje jednom u dvije godine.

Član 119

(1) Za postignute rezultate u radu nastavnici i stručni saradnici mogu biti pohvaljeni i nagrađeni.

(2) Nastavnici i stručni saradnici mogu napredovati i steći stručna zvanja:

1) mentor - ako dva puta uzastopno bude ocijenjen integrisanom ocjenom "naročito se ističe",

2) savjetnik - ako tri puta uzastopno bude ocijenjen integrisanom ocjenom "naročito se ističe",

3) viši savjetnik - ako četiri puta uzastopno bude ocijenjen integrisanom ocjenom "naročito se ističe".

(3) Ministar donosi rješenje o stručnom napredovanju u zvanja iz stava 2. ovog člana.

(4) Ministar donosi pravilnik o načinu stručnog usavršavanja, ocjenjivanju direktora, nastavnika i stručnih saradnika i napredovanju nastavnika i stručnih saradnika.

(5) Pored nastavnika i stručnih saradnika, direktor prati i rad ostalih radnika, te ih na osnovu postignutih rezultata pohvaljuje i nagrađuje u skladu sa opštim aktima škole.

Član 119a

(1) Za izuzetne rezultate i zalaganje u radu na razvijanju učeničkih znanja, sposobnosti i talenata, podsticanju kritičkog razmišljanja, istraživanja, većeg zalaganja i interesovanja učenika s ciljem postizanja boljih rezultata, primjenu raznovrsnih i savremenih inovativnih metoda u obrazovno-vaspitnom radu, te za doprinos kvalitetnijem obrazovanju i vaspitanju u Republici nastavnici i stručni saradnici mogu biti nagrađeni Svetosavskom nagradom.

(2) Izbor kandidata za dodjelu Svetosavske nagrade vrši se putem javnog poziva, koji raspisuje Ministarstvo.

(3) Javni poziv objavljuje se u novembru tekuće godine i otvoren je za dostavljanje prijava kandidata, najmanje 15 dana od dana objavljivanja.

(4) Ministar rješenjem imenuje Komisiju za dodjelu Svetosavske nagrade.

(5) Uslovi koje kandidat obavezno ispunjava prilikom prijavljivanja na javni poziv za dodjelu Svetosavske nagrade su:

1) da je u radnom odnosu u školi u godini u kojoj se dodjeljuje nagrada,

2) da ima najmanje 10 godina radnog staža na mjestu nastavnika ili stručnog saradnika,

(6) Kriterijumi za bodovanje prilikom utvrđivanja liste kandidata za dodjelu Svetosavske nagrade su:

1) osvojeno prvo, drugo ili treće mjesto na takmičenjima učenika u skladu sa Kalendarom takmičenja koje je pripremao taj nastavnik,

2) osvojeno prvo, drugo ili treće mjesto učenika koje je pripremao taj nastavnik na međunarodnom takmičenju,

3) inovativnost i kreativnost u radu, uspješna primjena raznovrsnih i savremenih inovativnih metoda i tehnologija u obrazovno-vaspitnom radu,

4) učestvovanje u razvijanju i javnom predstavljanju primjera dobre prakse,

5) učešće u istraživanjima, projektima i programima obrazovno-vaspitnog karaktera, stručnim i studijskim putovanjima i posjetama, skupovima i zajednicama profesionalnog učenja,

6) doprinos unapređenju kvaliteta rada škole i doprinosi njenom ugledu u domaćim i međunarodnim okvirima,

7) da je autor ili koautor ili recenzent udžbenika i drugog nastavnog sredstva ili didaktičkog materijala,

8) da ima objavljene radove u stručnim časopisima iz djelokruga svog rada,

9) da je autor knjige, kompozicije ili drugog sadržaja koji se može koristiti u radu škole.

(7) Kriterijum iz stava 6. tačka 1) ovog člana ne odnosi se na nastavnike za čiji predmet nije organizovano republičko takmičenje u prethodnoj školskoj godini.

(8) Komisija iz stava 4. ovog člana dostavlja ministru prijedlog kandidata za dodjelu Svetosavske nagrade.

(9) Dobitniku Svetosavske nagrade ministar dodjeljuje povelju i novčanu nagradu.

(10) Nastavnik ili stručni saradnik može biti samo jednom dobitnik Svetosavske nagrade.

(11) Novčana nagrada iz stava 9. ovog člana dodjeljuje se u visini prosječne mjesečne neto plate isplaćene nastavniku u Republici u prethodnom mjesecu prije dodjeljivanja nagrade.

(12) Ministar donosi Pravilnik o postupku za dodjeljivanje Svetosavske nagrade.

Član 120

(1) Povredu radne obaveze radnik čini neizvršavanjem ili nemarnim, neblagovremenim i nesavjesnim izvršavanjem radne obaveze ili kršenjem etičkog kodeksa.

(2) Za povredu radne obaveze radnik odgovara u postupku za utvrđivanje odgovornosti.

(3) Odgovornost za povredu radne obaveze ne isključuje krivičnu, prekršajnu i materijalnu odgovornost.

(4) Disciplinski postupak protiv radnika koji je učinio povredu radne obaveze pokreće neposredni rukovodilac ili lice koje on ovlasti.

(5) Za povredu radnih obaveza i radne discipline radniku se može izreći jedna od sljedećih mjera:

- 1) pismeno upozorenje,
- 2) novčana kazna,
- 3) prestanak radnog odnosa.

(6) Mjera iz stava 5. tačka 3) ovog člana ne može se izreći za lakše povrede radne obaveze.

(7) Na odluku direktora o izrečenoj mjeri iz stava 5. ovog člana, nezadovoljni radnik može izjaviti prigovor školskom odboru.

(8) Odluka školskog odbora je konačna, a radnik nezadovoljan odlukom može pokrenuti postupak u skladu sa zakonom kojim se uređuju radni odnosi.

(9) Postupak utvrđivanja odgovornosti za teže povrede radnih obaveza i dužnosti sprovodi disciplinska komisija.

(10) Posebnim kolektivnim ugovorom uređuje se pokretanje, vođenje i zastarijevanje disciplinskog postupka za utvrđivanje disciplinske odgovornosti zbog povrede radnih obaveza i druga pitanja od značaja za zaštitu radne discipline, kao i pitanje materijalne odgovornosti radnika.

(11) Škola je dužna da donese pravilnik o disciplinskoj odgovornosti i disciplinskom postupku u skladu sa ovim zakonom i Posebnim kolektivnim ugovorom za zaposlene u oblasti obrazovanja i kulture Republike Srpske.

Član 121

(1) Teže povrede radnih obaveza su:

- 1) odbijanje radnika da izvršava svoje radne obaveze određene ugovorom o radu i rješenjem o 40-časovnoj radnoj sedmici,
- 2) odbijanje radnika da ode na komisijski ljekarski pregled,
- 3) krađa, namjerno uništenje, oštećenje ili nezakonito raspolaganje sredstvima škole, kao i nanošenje štete trećim licima, koju je škola dužna da nadoknadi,
- 4) zloupotreba položaja sa materijalnim ili drugim posljedicama za školu,
- 5) nasilno ponašanje prema učenicima, radnicima i trećim licima,
- 6) dolazak na posao u alkoholisanom stanju ili pod uticajem opojnih sredstava, te korištenje alkoholnih pića ili opojnih sredstava tokom radnog vremena,

- 7) neopravdan izostanak sa posla u trajanju od tri dana u kalendarskoj godini,
 - 8) organizovanje instruktivne nastave i kurseva za učenike škole u kojoj radi,
 - 9) ispitivanje i ocjenjivanje učenika suprotno ovom zakonu i podzakonskim propisima,
 - 10) organizovanje učenika u političke svrhe,
 - 11) izazivanje nacionalne ili vjerske netrpeljivosti,
 - 12) neprimjereno ponašanje prema učenicima, omalovažavanje i vrijeđanje učenika, roditelja učenika ili radnih kolega,
 - 13) organizovanje ili učestvovanje u prodaji knjiga ili druge robe učenicima,
 - 14) naplaćivanje testova učenicima,
 - 15) onemogućavanje kontrole i stručno-pedagoškog nadzora prosvjetnim savjetnicima i inspeksijskim organima,
 - 16) unošenje oružja u školu,
 - 17) uznemiravanje ili zlostavljanje učenika,
 - 18) odavanje poslovne ili službene tajne.
- (2) Lakše povrede radnih obaveza utvrđuju se Posebnim kolektivnim ugovorom za zaposlene u oblasti obrazovanja i kulture Republike Srpske i pravilnikom iz člana 120. stav 11. ovog zakona.

Član 122

- (1) Ukoliko radnik škole dođe u alkoholisanom stanju ili postoji sumnja da je u školu došao pod uticajem opojnih sredstva, direktor škole dužan je da odmah o tome obavijesti nadležnu organizacionu jedinicu Ministarstva unutrašnjih poslova i uputi radnika na ljekarski pregled.
- (2) Ako je radnik zatečen u vršenju radnji za koje se osnovano sumnja da predstavljaju krivično djelo, težu povredu radne obaveze iz stava 3. ovog člana ili radnji koja ugrožava imovinu veće vrijednosti, direktor škole ga može udaljiti sa rada i prije otkazivanja ugovora o radu.
- (3) Direktor škole udaljava sa rada radnika u slučaju da učini neku od sljedećih težih radnih obaveza:
 - 1) ako je zatečen u vršenju radnji za koje se osnovano sumnja da predstavljaju krivično djelo ili da ugrožavaju imovinu veće vrijednosti,
 - 2) ako utvrdi da je došao na radno mjesto pod uticajem alkohola ili opojnih sredstava,
 - 3) ako se nasilnički ponaša prema učenicima, radnicima škole i ostalim licima,

4) ako je protiv radnika pokrenut krivični postupak za djela učinjena protiv dostojanstva ličnosti, morala, službene dužnosti, polnog integriteta, zlostavljanja djeteta, polnog i drugog nasilja nad djetetom ili maloljetnim licem.

(4) U slučajevima iz stava 2. ovog člana, udaljenje radnika sa rada može trajati najduže do tri mjeseca, a u tom roku direktor je dužan da odluči o odgovornosti radnika.

(5) Ako direktor ne postupi u skladu sa stavom 3. ovog člana, nastavnika, stručnog saradnika ili drugog radnika udaljava ministar, u roku od osam dana od dana dostavljanja obavještenja, pri čemu se razmatra i kažnjava i postupak direktora.

(6) Za povredu radnih obaveza iz člana 121. stav 1. ovog zakona direktor može izreći mjeru:

1) pismeno upozorenje sa najavom otkaza ugovora o radu pod uslovom da radnik u narednom roku od šest mjeseci ne učini povredu radne obaveze ili nepoštovanje radne discipline,

2) novčanu kaznu u visini do 20% osnovne plate radnika, za mjesec u kome je novčana kazna izrečena, u trajanju od jednog do tri mjeseca,

3) prestanak radnog odnosa.

(7) Za povredu radnih obaveza iz člana 121. stav 2. ovog zakona radniku se može izreći mjera:

1) pismeno upozorenje,

2) novčana kazna u visini 10% osnovne plate radnika, za mjesec u kome je novčana kazna izrečena.

Član 123

(1) Radniku za čijim radom je djelimično ili potpuno, odnosno privremeno ili trajno prestala potreba zbog promjene u nastavnom planu i programu, smanjenog broja učenika ili statusne promjene škole, obezbjeđuje se materijalna i socijalna sigurnost u skladu sa ovim zakonom, Posebnim kolektivnim ugovorom za zaposlene u oblasti obrazovanja i kulture Republike Srpske i opštim aktima škole.

(2) Na pitanja iz radnog odnosa koja nisu regulisana ovim zakonom i podzakonskim propisima iz stava 1. ovog člana, primjenjivaće se zakonski propisi kojima se propisuju radni odnosi.

(3) Nastavniku radni odnos u školi može da prestane na kraju nastave u polugodištu u toku kojeg ispunjava uslove za odlazak u penziju.

Član 124

(1) Administrativne, pravne i računovodstvene poslove u školi obavljaju sekretar i računovođa.

(2) Poslove sekretara škole može obavljati lice sa završenim najmanje prvim ciklusom studijskog programa u trajanju od najmanje četiri godine i ostvarenih najmanje 240 ECTS bodova ili ekvivalentom, sa završenim pravnim fakultetom.

(3) Poslove računovođe škole može obavljati lice sa završenim najmanje prvim ciklusom studijskog programa ekonomije, finansija ili računovodstva u trajanju od najmanje četiri godine i ostvarenih najmanje 240 ECTS bodova ili ekvivalentom, koje ima odgovarajuću licencu u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast računovodstva.

(4) Administrativno-finansijske poslove za potrebe sekretara škole i računovođe škole može obavljati administrativno-finansijski radnik, ako škola ima sistematizovano radno mjesto administrativno-finansijskog radnika.

(5) Poslove administrativno-finansijskog radnika može obavljati lice sa završenom najmanje srednjom stručnom spremom, društvenog smjera.

(6) Broj izvršilaca iz stava 4. ovog člana određuje se pravilnikom kojim se propisuju normativi i standardi za finansiranje srednjih škola.

Član 125

(1) Nastavnici, stručni saradnici, kao i drugi radnici škole koji su zaključili ugovor o radu sa školom imaju pravo da protiv akata donesenih o njihovim pravima, obavezama i odgovornostima izjave prigovor školskom odboru u roku od 15 dana od dana dostavljanja akta.

(2) Odluka školskog odbora je konačna i protiv nje nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti sudski postupak pred nadležnim sudom, u skladu sa propisima kojima se regulišu radni odnosi.

(3) Zaposleni u školama godišnji odmor, po pravilu, koriste u toku raspusta.

(4) Opštim aktom škole detaljno se određuje broj dana, vrijeme i uslovi korištenja godišnjeg odmora, u skladu sa zakonom kojim se uređuju radni odnosi i posebnim kolektivnim ugovorom za zaposlene u oblasti obrazovanja i kulture.

(5) Broj ostalih radnika u školi, nivoi i vrste obrazovanja potrebni za obavljanje ostalih poslova u školi, način prijema i raspoređivanje ostalih radnika utvrđuju se aktom škole.

(6) Prije donošenja akta iz stava 5. ovog člana, potrebno je da škola pribavi saglasnost Ministarstva za broj i strukturu ostalih radnika.

Član 126

(1) Zaposleni u školama ostvaruju pravo na sindikalno organizovanje i štrajk, u skladu sa zakonskim propisima kojima se uređuju radni odnosi i pravo na organizovanje štrajka.

(2) *(brisano)*

GLAVA X

RUKOVOĐENJE I UPRAVLJANJE ŠKOLOM

Član 127

(1) Školski odbor je organ upravljanja školom koji je odgovoran za utvrđivanje i sprovođenje politike škole.

(2) Školski odbor ima sedam članova koje za javne škole u ime osnivača imenuje Ministarstvo, i to:

1) dva člana na prijedlog radnika škole iz reda zaposlenih,

2) dva člana u ime osnivača,

3) dva člana iz reda roditelja na prijedlog savjeta roditelja škole,

4) jedan član na prijedlog jedinice lokalne samouprave.

(3) Sastav školskog odbora, po pravilu, treba odražavati nacionalnu strukturu učenika, njihovih roditelja, radnika škole i jedinice lokalne samouprave.

(4) Školski odbor privatne škole imenuje osnivač.

(5) Mandat školskog odbora traje četiri godine.

(6) Svim članovima školskog odbora prestaje mandat istekom roka od četiri godine od dana konstituisanja školskog odbora.

(7) Član školskog odbora u mandatu školskog odbora u jednoj školi ne može biti biran za člana školskog odbora u drugoj školi.

(8) Po isteku mandata, član školskog odbora može biti ponovo biran za člana školskog odbora.

(9) Član školskog odbora može biti lice sa najmanje srednjom stručnom spremom.

(10) Odluke školskog odbora su pravno valjane ako se za njih izjasni većina od ukupnog broja članova školskog odbora.

(11) Članovi školskog odbora ne mogu biti lica koja u školama obavljaju poslove:

1) direktora,

2) pomoćnika direktora,

3) sekretara,

4) računovođe.

(12) Predsjednika i zamjenika predsjednika školskog odbora imenuje školski odbor iz reda svojih članova.

(13) Školski odbor donosi poslovnik o radu kojim se reguliše konstituisanje školskog odbora, izbor predsjednika i zamjenika predsjednika školskog odbora.

(14) Ministar donosi pravilnik o radu i postupku izbora i razrješenja članova školskog odbora.

Član 128

(1) Školski odbor:

- 1) donosi statut i druge opšte akte škole,
- 2) na prijedlog direktora donosi pravilnik o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u školi,
- 3) donosi godišnji program rada škole i finansijski plan i prati njegovo izvršenje,
- 4) odlučuje o korištenju finansijskih sredstava škole u skladu sa zakonom,
- 5) usvaja izvještaj o poslovanju škole i godišnji obračun,
- 6) odlučuje o korištenju sredstava za investicije i investiciono održavanje,
- 7) pokreće inicijativu za smjenu direktora,
- 8) donosi odluku i raspisuje konkurs za izbor direktora, posredstvom Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske,
- 9) razmatra prijave kandidata koji ispunjavaju uslove konkursa za imenovanje direktora,
- 10) ministru dostavlja dokumentaciju i spisak kandidata koji ispunjavaju uslove konkursa za imenovanje direktora, u roku od osam dana od dana razmatranja prijava,
- 11) donosi prijedlog plana upisa učenika,
- 12) odlučuje o žalbama učenika o isključenju iz škole,
- 13) odlučuje o prigovorima na odluke direktora,
- 14) odlučuje o prigovorima radnika na rješenja direktora i odluke komisija škole,
- 15) izvršava rješenja, odluke, zahtjeve Ministarstva i inspektora,
- 16) prati i kontroliše sve druge aktivnosti propisane ovim zakonom, statutom i osnivačkim aktom škole,
- 17) pokreće postupak kod nadležnih zdravstvenih ustanova za ocjenu radne i zdravstvene sposobnosti radnika, direktora i pomoćnika direktora, i lica ovlaštenog za zamjenu direktora škole,
- 18) prati uspjeh učenika i preduzima mjere za unapređivanje rada škole,
- 19) daje direktoru mišljenja i prijedloge o pitanjima od interesa za rad škole,
- 20) razmatra i druga pitanja utvrđena ovim zakonom.

(2) Školski odbor može zatražiti od nastavničkog vijeća ponovno razmatranje odluka nastavničkog vijeća o ocjenjivanju i vaspitno-disciplinskoj mjeri.

(3) U slučaju iz stava 2. ovog člana, odluka nastavničkog vijeća je konačna, nakon ponovnog razmatranja na zahtjev školskog odbora.

(4) Članove školskog odbora razrješava ministar u ime osnivača na osnovu inicijative ovlaštenih predlagača iz člana 127. stav 2. ovog zakona, inicijative drugih organa u školi ili na osnovu inspekcijskog nalaza, ako se utvrdi da ne ispunjavaju obaveze iz ovog zakona.

(5) Ministar će razriješiti dužnosti pojedine članove školskog odbora, predsjednika ili sve članove školskog odbora ako:

1) donosi nezakonite odluke,

2) ne donosi odluke u zakonskom roku,

3) neopravdano izostaje sa sjednica školskog odbora,

4) nesavjesnim radom onemogućava rad školskog odbora.

(6) Konstituisanjem školskog odbora članovima školskog odbora počinje mandat.

(7) Svojstvo člana školskog odbora prestaje istekom mandata, ostavkom ili razrješanjem.

(8) Ukoliko član školskog odbora bude razriješen dužnosti ili mu mandat prestane po nekom drugom osnovu, imenuje se novi član školskog odbora.

(9) Članu školskog odbora iz stava 8. ovog člana mandat ističe istekom mandata školskog odbora, čiji su članovi.

(10) Rad člana školskog odbora je dobrovoljan i ne plaća se.

Član 129

(1) Direktor rukovodi školom.

(2) Za direktora škole može da bude izabrano lice koje:

1) ima završen najmanje prvi ciklus studija u trajanju od najmanje četiri godine i ostvarenih najmanje 240 ECTS bodova ili ekvivalent,

2) ima najmanje pet godina radnog iskustva kao stručni saradnik ili nastavnik na predmetima koji se izučavaju u školi nakon sticanja diplome iz tačke 1) ovog stava,

3) nije pravosnažnom presudom osuđivano, niti je protiv njega pokrenut krivični postupak za krivična djela učinjena protiv službene dužnosti, protiv polnog integriteta, seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta, falsifikovanje javne isprave, nedozvoljena proizvodnja i promet opojnih droga, omogućavanje

uživanja opojnih droga i koje se ne vodi u Registru lica pravosnažno osuđenih za krivična djela seksualne zloupotrebe i iskorištavanja djece,

4) ima predložen program rada i ističe se svojim radom i sposobnostima za organizovanje obrazovno-vaspitnog rada škole,

5) ispunjava uslove za radno mjesto nastavnika i stručnog saradnika u školi u kojoj konkuriše.

(3) Nakon izbora, direktor škole mora proći edukaciju po programu koji propisuje ministar.

Član 130

(1) Školski odbor raspisuje konkurs za izbor direktora tri mjeseca prije isteka mandata direktora.

(2) Na prijedlog ministra, Vlada imenuje za direktora jednog od kandidata sa spiska iz člana 128. stav 1. tačka 10) ovog zakona.

(3) Ukoliko ministar ne predloži za direktora nijednog kandidata sa dostavljenog spiska, o tome obavještava školski odbor koji donosi odluku o raspisivanju novog konkursa.

(4) U slučaju iz stava 3. ovog člana, Vlada imenuje vršioca dužnosti direktora, do završetka konkursne procedure za izbor direktora, a najduže na 90 dana.

(5) Mandat direktora traje četiri godine i počinje od dana stupanja na dužnost.

Član 131

(1) Školski odbor privatne škole imenuje direktora škole.

(2) Lice koje je imenovano za direktora škole mora ispunjavati uslove iz člana 129. stav 2. ovog zakona.

Član 132

(1) Direktor je odgovoran za zakonitost rada i za uspješno obavljanje djelatnosti škole.

(2) Direktor za svoj rad odgovara Vladi, školskom odboru i ministru.

(3) Osim poslova utvrđenih zakonom kojim se uređuje sistem javnih službi, direktor:

1) planira, organizuje i odgovara za ostvarivanje nastavnog plana i programa,

2) organizuje i brine se o osiguranju kvaliteta i unapređivanju obrazovno-vaspitnog rada,

3) organizuje pedagoško-instruktivni uvid i nadzor i preduzima mjere za unapređivanje i usavršavanje rada nastavnika, odnosno saradnika i za sprečavanje njihovog negativnog uticaja na učenike i druge nastavnike, odnosno saradnike,

4) preduzima mjere radi izvršavanja naloga prosvjetnog inspektora i stručnog savjetnika, kao i u slučaju nedoličnog ponašanja zaposlenog i njegovog negativnog uticaja na učenike,

- 5) saraduje sa Ministarstvom, jedinicom lokalne samouprave, roditeljima učenika i društvenim partnerima za čije potrebe se školuju učenici,
- 6) saziva i rukovodi sjednicama nastavničkog vijeća, usmjerava i usklađuje rad stručnih organa u školi,
- 7) odgovara za sprovođenje odluka školskog odbora i stručnih organa škole,
- 8) predlaže školskom odboru pravilnik o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u školi,
- 9) obezbjeđuje zaštitu prava učenika, zaštitu zdravlja učenika i njihovu sigurnost u školi, te preduzima mjere radi osiguranja učenika,
- 10) obezbjeđuje zaštitu prava nastavnika i ostalih radnika, zaštitu zdravlja nastavnika i ostalih radnika i njihovu sigurnost u školi,
- 11) organizuje sprovođenje ispita, upisa i ocjenjivanja učenika u školi u skladu sa ovim zakonom i podzakonskim propisima,
- 12) obezbjeđuje namjensko trošenje sredstava u školi,
- 13) donosi odluke o slobodnim radnim mjestima i raspisuje konkurs za popunu upražnjenih radnih mjesta u školi,
- 14) prije raspisivanja konkursa za upražnjeno radno mjesto informiše aktiv direktora o slobodnim radnim mjestima i traži saglasnost aktiva direktora za raspisivanje konkursa,
- 15) prima u radni odnos nastavnike, stručne saradnike i ostale radnike na prijedlog komisije za izbor radnika,
- 16) organizuje čuvanje i brigu o školskom objektu, inventaru i opremi,
- 17) odgovoran je za izdavanje svjedočanstava, diploma i drugih dokumenata, kao i za uredno vođenje i čuvanje odjeljenjskih i matičnih knjiga, ljetopisa škole i drugih dokumenata škole,
- 18) sprovodi odluke, zaključke i rješenja Ministarstva i prosvjetne inspekcije,
- 19) saraduje sa vladinim, nevladinim i drugim organizacijama uz saglasnost Ministarstva,
- 20) preduzima mjere zaštite prava učenika, te o svakom kršenju tih prava, posebno o svim oblicima nasilja nad učenikom odmah obavještava nadležnu socijalnu ustanovu ili službu,
- 21) dostavlja izvještaj o realizaciji plana i programa rada škole i odgovoran je za tačnost podataka u godišnjem programu rada škole,
- 22) obezbjeđuje blagovremeno i tačno dostavljanje podataka Ministarstvu, osnivaču, predsjedniku aktiva direktora o broju učenika i odjeljenja, nastavnika, stručnih saradnika i ostalih radnika, broju časova, te drugih podataka,

23) ukoliko nastavničko vijeće ni nakon dva sastanka ne donose odluku o raspodjeli predmeta na nastavnike, odlučuje o raspodjeli predmeta,

24) blagovremeno obavještava zaposlene, stručne organe i organe upravljanja o svim pitanjima od interesa za rad škole,

25) podnosi izvještaj školskom odboru o uspjehu i o postignutim rezultatima obrazovno-vaspitnog rada,

26) prelaže nastavničkom vijeću podjelu odjeljenja i predmeta na nastavnike, na osnovu prijedloga stručnih aktiva,

27) na prijedlog nastavničkog vijeća donosi odluku o rasporedu odjeljenskih starješinstava.

Član 133

(1) Dužnost direktora prestaje:

- 1) istekom mandata,
- 2) na lični zahtjev - ostavkom,
- 3) sticanjem uslova za prestanak radnog odnosa,
- 4) razrješenjem,
- 5) ako je ocijenjen ocjenom "ne zadovoljava".

(2) Odluku o prestanku dužnosti direktora donosi Vlada, na prijedlog ministra.

(3) Po isteku mandata ili prestanku obavljanja dužnosti, direktor se vraća na radno mjesto sa kojeg je imenovan za direktora, osim kada mu mandat prestaje razrješenjem zbog neizvršavanja obaveza iz ovog zakona.

(4) Inicijativu za razrješenje direktora škole mogu pokrenuti:

- 1) ministar,
- 2) školski odbor,
- 3) nastavničko vijeće,
- 4) sindikat,
- 5) savjet roditelja,
- 6) inspekcija,
- 7) RPZ.

(5) Inicijativa za razrješenje direktora dostavlja se ministru.

(6) Ministar u roku od 15 dana od dana dostavljanja inicijative iz stava 5. ovog člana, razmatra inicijativu i utvrđuje da li postoje uslovi predviđeni ovim zakonom za razrješenje direktora, te o tome obavještava predlagača inicijative.

(7) Ako utvrdi da su ispunjeni uslovi predviđeni ovim zakonom za razrješenje direktora, Vlada na prijedlog ministra donosi rješenje o razrješenju direktora.

(8) U slučaju iz stava 7. ovog člana, Vlada imenuje vršioca dužnosti do okončanja postupka izbora direktora, a najduže do 90 dana.

(9) Za vršioca dužnosti direktora može da bude imenovano lice koje ispunjava uslove za imenovanje direktora škole.

(10) Prava, obaveze i odgovornosti direktora škole odnose se i na vršioca dužnosti direktora.

Član 134

(1) Vlada će razriješiti dužnosti direktora prije isteka mandata, ako:

1) utvrdi da ne izvršava obaveze predviđene ovim zakonom,

2) je škola, odnosno direktor odgovoran za prekršaj iz ovog zakona ili je počinio krivično djelo,

3) je nadležni organ utvrdio da škola ne ostvaruje godišnji program rada škole,

4) je nadležni organ utvrdio da direktor ne preduzima mjere za ostvarivanje ciljeva obrazovanja,

5) direktor ne postupi po nalogu, odnosno mjeri nadležnog organa za otklanjanje utvrđenih nedostataka i nepravilnosti,

6) nadležni organ utvrdi da direktor raspolaže sredstvima škole, školskim prostorom, opremom i imovinom škole na nezakonit ili neracionalan način,

7) direktor predlaganjem nezakonitih odluka, nepotpunim, neblagovremenim i netačnim obavještavanjem ili sazivanjem sjednica suprotno poslovniku, ometa rad organa upravljanja i zaposlenih,

8) direktor ne preduzima odgovarajuće mjere prema nastavniku, stručnom saradniku ili drugom zaposlenom radniku koji ne izvršava svoje radne obaveze,

9) se u školi vodi evidencija i izdaju javne isprave suprotno ovom zakonu,

10) škola ne obezbijedi čuvanje propisane evidencije i dokumentacije,

11) škola ne sprovodi mjere bezbjednosti, zaštite i osiguranja učenika,

12) škola naplati od učenika nadoknadu štete ili upisninu suprotno ovom zakonu,

- 13) ne raspiše konkurs na upražnjeno radno mjesto ili primi radnika suprotno ovom zakonu,
- 14) ne omogući obavljanje upravnog, stručno-pedagoškog i inspekcijskog nadzora ili ne otkloni nedostatke utvrđene tim nadzorom,
- 15) škola dostavi Ministarstvu netačne podatke u vezi sa radom škole, kao i o broju odjeljenja, učenika, časova i radnika,
- 16) se u školi obračun plate vrši suprotno važećim propisima i kolektivnom ugovoru,
- 17) škola ne izda svim nastavnicima i stručnim saradnicima rješenje o 40-časovnoj radnoj sedmici i ako se nastavnicima i stručnim saradnicima svakog mjeseca ne dostavlja obračunski list za platu,
- 18) učini težu povredu radnih obaveza,
- 19) dobije negativan revizorski izvještaj,
- 20) direktor radniku otkáže radni odnos suprotno važećim zakonskim i podzakonskim propisima,
- 21) škola izvrši upis učenika suprotno ovom zakonu i planu upisa,
- 22) škola obavi ispite suprotno ovom zakonu i pravilnicima,
- 23) utvrdi da dolazi u školu u alkoholisanom stanju ili pod uticajem opojnih droga,
- 24) utvrdi i druge nepravilnosti utvrđene ovim zakonom.

(2) Ministar donosi Pravilnik o uslovima i postupku izbora i razrješenja direktora srednje škole.

Član 135

- (1) Škola koja ima više od 20 odjeljenja može aktom o sistematizaciji radnih mjesta predvidjeti radno mjesto pomoćnika direktora, uz saglasnost Ministarstva.
- (2) Pomoćnika direktora škole imenuje direktor škole iz reda zaposlenih nastavnika i stručnih saradnika koji ispunjava uslove propisane članom 129. stav 2. t. 1), 3) i 5) i ima najmanje tri godine rada u nastavi ili na poslovima stručnog saradnika.
- (3) Postupak za izbor pomoćnika direktora propisuje se opštim aktom škole.
- (4) Pomoćnik direktora obavlja sljedeće poslove:
 - 1) organizuje, rukovodi i odgovara za pedagoški rad škole,
 - 2) koordinira rad stručnih organa škole,
 - 3) zamjenjuje direktora u odsustvu,

- 4) obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i opštim aktom škole.
- (5) Pomoćnik direktora u okviru 40-časovne radne sedmice može da izvodi i časove redovne nastave.
- (6) U školi u kojoj je direktor opravdano odsutan duže od mjesec dana, poslove direktora obavlja pomoćnik direktora, do povratka direktora na dužnost, a najduže do šest mjeseci.
- (7) U školi koja ne ispunjava uslove za sistematizovanje radnog mjesta pomoćnika direktora, a direktor je opravdano odsutan duže od mjesec dana, direktor, uz saglasnost ministra, ovlašćuje lice iz reda zaposlenih, koje ispunjava uslove da ga zamjenjuje do njegovog povratka na dužnost, a najduže do šest mjeseci.
- (8) Pomoćnik direktora imenuje se na mandat koji ne može biti duži od mandata direktora koji ga je imenovao.

Član 136

- (1) U školi se formira savjet roditelja kao savjetodavno tijelo.
- (2) Savjet roditelja čini po jedan predstavnik roditelja svakog odjeljenja u školi.
- (3) Roditelji učenika imaju pravo, a škola obavezu da pomognu roditeljima da formiraju savjet roditelja, čije članove biraju roditelji učenika.
- (4) Savjet roditelja:
 - 1) razmatra uspjeh učenika u učenju i vladanju,
 - 2) razmatra namjenu korištenja sredstava ostvarenih učeničkim radom, proširenom djelatnošću škole i od donacija i sredstava roditelja,
 - 3) razmatra školski kalendar,
 - 4) razmatra plan i program ekskurzija i izleta učenika na početku školske godine, te daje mišljenje,
 - 5) predstavlja stavove roditelja učenika školskom odboru,
 - 6) podstiče angažovanje roditelja u radu škole,
 - 7) učestvuje u izradi i realizaciji odgovarajućih projekata kojima se podstiče i unapređuje obrazovno-vaspitni rad u školi,
 - 8) promoviše interese škole u lokalnoj zajednici na čijem se području škola nalazi,
 - 9) u saradnji sa školom vrši izbor ponuđača za realizovanje plana i programa ekskurzije i izleta,
 - 10) inicira sprovođenje programa i edukacija roditelja o razvojnim potrebama djece i drugim temama.

(5) Savjet roditelja ima pravo da svoje prijedloge, pitanja i stavove upućuje školskom odboru, direktoru, odnosno stručnim organima škole.

(6) Statutom škole definiše se broj članova, način i procedura osnivanja i rada savjeta roditelja.

(7) Članovi školskog odbora iz reda savjeta roditelja informišu savjet roditelja o svom radu.

Član 137

(1) U školi se formira savjet učenika kao savjetodavno tijelo.

(2) Savjet učenika čini po jedan predstavnik učenika svakog odjeljenja u školi.

(3) Obaveza škole je da pruži pomoć učenicima pri formiranju savjeta učenika.

(4) Članove savjeta učenika biraju učenici.

(5) Savjet učenika:

1) promoviše interese škole u lokalnoj zajednici na čijem području se nalazi škola,

2) predstavlja stavove učenika školskom odboru škole,

3) podstiče angažovanje učenika u radu škole,

4) informiše direktora škole i školski odbor o svojim stavovima kada ocijeni da je to potrebno ili po zahtjevu školskog odbora o svakom pitanju koje se odnosi na rad i upravljanje školom,

5) promoviše prava učenika i podstiče društveno koristan rad u zajednici,

6) razmatra pitanja uspjeha učenika, rada učeničke zadruge, ekskurzija i izleta učenika, uslova rada škole i drugih pitanja utvrđenih aktima škole o čemu daje mišljenje,

7) učestvuje u izradi i realizaciji odgovarajućih projekata kojima se podstiče i unapređuje obrazovno-vaspitni rad u školi.

(6) Statutom škole definiše se broj članova, način i procedura osnivanja i rada savjeta učenika.

(7) Savjet roditelja i savjet učenika mogu djelovati u zajedničkom savjetu u koji će biti uključeni: roditelji, nastavnici, učenici, zaposleni u školskoj administraciji i zainteresovani predstavnici lokalne zajednice.

GLAVA XI

STRUČNI ORGANI U ŠKOLI

Član 138

(1) Stručni organi škole su:

- 1) odjeljensko vijeće,
- 2) stručni aktivni nastavnika,
- 3) nastavničko vijeće.

(2) Statutom škole uređuje se način rada stručnih organa.

Član 139

(1) Odjeljenska vijeća čine nastavnici koji predaju u tom odjeljenju.

(2) Odjeljenska vijeća:

- 1) utvrđuju zaključne ocjene iz predmeta i predlažu ih nastavničkom vijeću,
- 2) predlažu nastavničkom vijeću ocjene iz vladanja i vaspitno-disciplinske mjere,
- 3) kontinuirano prate rad i napredovanje odjeljenja,
- 4) prate realizaciju nastavnih programa i predviđenog fonda časova,
- 5) usklađuju rad nastavnika u obrazovno-vaspitnom procesu,
- 6) analiziraju rad nastavnika i stručnih saradnika i predlažu mjere za poboljšanje obrazovno-vaspitnog rada,
- 7) vrše planiranje pismenih provjera učenika,
- 8) predlažu organizovanje dopunske i dodatne nastave,
- 9) predlažu pohvale i nagrade za učenike.

Član 140

Stručni aktivni nastavnika:

- 1) predlažu direktoru podjelu predmeta po predmetnim nastavnicima,
- 2) planiraju i programiraju nastavu,
- 3) vrše evaluaciju uspjeha i vladanja učenika i o tome izvještavaju direktora, u roku od osam dana od dana završetka prvog i drugog polugodišta,
- 4) prate razvoj savremenih oblika i metoda rada i primjenjuju ih u svom radu,

- 5) predlažu nastavničkom vijeću plan kontinuiranog usavršavanja nastavnika,
- 6) predlažu programe rada dodatne i dopunske nastave,
- 7) predlažu mjere za unapređivanje obrazovno-vaspitnog rada,
- 8) vrše ujednačavanje kriterijuma za ocjenjivanje učenika,
- 9) analiziraju rezultate rada nastavnika i učenika,
- 10) predlažu mjere za unapređivanje rada u okviru aktiva.

Član 141

- (1) Nastavničko vijeće čine nastavnici i stručni saradnici u školi.
- (2) Nastavničko vijeće:
 - 1) odlučuje o organizaciji obrazovnog rada,
 - 2) usvaja raspored odjeljenskih starješinstava,
 - 3) prati ostvarivanje nastavnog programa škole, preduzima mjere za njegovu realizaciju i podnosi izvještaj školskom odboru,
 - 4) analizira uspjeh učenika u učenju i vladanju i preduzima mjere za njihovo poboljšanje,
 - 5) razmatra i odlučuje o vaspitnim i disciplinskim mjerama učenika,
 - 6) verifikuje zaključne ocjene iz svih oblika nastave i ispita,
 - 7) analizira rad odjeljenskog vijeća i predlaže mjere za unapređivanje obrazovno-vaspitnog rada,
 - 8) određuje vanredni ispitni rok,
 - 9) analizira izvještaje o izvršenom stručno-pedagoškom nadzoru i inspekcijskom nadzoru,
 - 10) donosi plan usavršavanja nastavnika,
 - 11) razmatra i usvaja programe rada vannastavnih i slobodnih aktivnosti,
 - 12) razmatra plan i program ekskurzije i izleta, te daje mišljenja,
 - 13) razmatra školski kalendar rada škole,
 - 14) razmatra i utvrđuje godišnji program rada škole,
 - 15) učestvuje u izradi akata škole.

Član 142

- (1) Za područje jedne ili više jedinica lokalne samouprave formira se aktiv direktora.
- (2) Aktiv direktora iz stava 1. ovog člana čine direktori svih srednjih škola sa teritorije jedne ili više jedinica lokalne samouprave.
- (3) Rad aktiva direktora uređuje se poslovníkom o radu.
- (4) Aktiv direktora ima predsjednika koji rukovodi aktivom i zastupa aktiv.
- (5) Predsjednik aktiva direktora za svoj rad odgovara ministru.
- (6) Aktiv direktora obavlja sljedeće poslove:
 - 1) donosi poslovnik o radu,
 - 2) razmjenjuje i razmatra informacije o potrebnim radnicima iz člana 107. stav 1. t. 1) i 2) ovog zakona, te vrše raspoređivanje radnika da bi se omogućilo angažovanje do punog radnog vremena,
 - 3) donosi akt kojim se određuju kriterijumi za raspored radnika iz tačke 2) ovog člana, pri čemu se kao obavezni kriterijum propisuje dužina radnog staža ostvarena u obrazovanju,
 - 4) preduzima mjere za unapređivanje obrazovno-vaspitnog rada u školama,
 - 5) sarađuje sa Ministarstvom i jedinicama lokalne samouprave, te drugim društvenim partnerima,
 - 6) razmatra i druga pitanja od značaja za rad škola u svom području.
- (7) Škole, članice aktiva direktora, dužne su da prije raspisivanja konkursa za upražnjeno radno mjesto zatraže od aktiva informacije o radnicima iz člana 107. stav 1. t. 1) i 2) ovog zakona, za čijim je radom djelimično ili potpuno prestala potreba, te zatraže saglasnost za raspisivanje konkursa.
- (8) Škole, članice aktiva direktora, dužne su da blagovremeno dostave tačne informacije aktivu.
- (9) Ministar donosi uputstvo kojim se propisuje način organizovanja i rada aktiva direktora srednjih škola.

Član 143

- (1) Za područje jedne ili više jedinica lokalne samouprave mogu da se formiraju i aktivni nastavnika, stručnih saradnika, sekretara i računovođa škola, a zavisno od zainteresovanosti radnika.
- (2) Rad aktiva iz stava 1. ovog člana uređuje se poslovníkom o radu.

Član 144

- (1) Stručne škole formiraju savjetodavno vijeće, koje čine predstavnici lokalnog tržišta rada, čija je djelatnost u vezi sa obrazovanjem određene struke i zanimanja koje obrazuje stručna škola.

(2) Savjetodavno vijeće pomaže školi u planiranju sadržaja njenih programa rada, savjetuje školu o svim pitanjima koja se tiču obuke i pomažu jačanju veze između škole i lokalnog tržišta rada.

(3) Sastav savjetodavnog vijeća i procedura imenovanja njegovih članova regulišu se statutom škole.

(4) Rad člana savjetodavnog vijeća je dobrovoljan i ne plaća se.

GLAVA XII

PRIZNAVANJE STRANE KVALIFIKACIJE

Član 145

(1) Državljanin Republike Srpske i Bosne i Hercegovine koji je u inostranstvu završio srednju školu ili pojedini razred, ima pravo da zahtijeva priznavanje javne isprave o stečenom srednjoškolskom obrazovanju ili izjednačavanje javne isprave o završenom razredu srednje škole.

(2) Građani koji imaju prijavljen privremeni boravak u Republici imaju pravo na srednje obrazovanje po nastavnom planu i programu u Republici.

(3) Strani državljanin i lice bez državljanstva ima pravo da zahtijeva priznavanje ili izjednačavanje javne isprave stečene u inostranstvu ako za to ima pravni interes.

Član 146

(1) Predmet postupka priznavanja jeste diploma, svjedočanstvo i druga javna isprava o završenom srednjoškolskom obrazovanju stečena u inostranstvu.

(2) Priznavanje javne isprave o stečenom srednjoškolskom obrazovanju i vaspitanju, odnosno završenom pojedinom razredu srednje škole vrši Ministarstvo.

(3) Uz zahtjev za priznavanje javne isprave iz stava 2. ovog člana, zainteresovano lice dostavlja:

1) original ili ovjerenu foto-kopiju srednjoškolske isprave o završenom obrazovanju,

2) original ili ovjerene foto-kopije srednjoškolskih isprava o završenom razredu ili godini obrazovanja iz koje su vidljivi izučavani predmeti (svjedočanstva, uvjerenja, potvrde i drugo),

3) ovjeren prevod isprava iz t. 1) i 2) ovog stava od ovlašćenog prevodioca na jedan od službenih jezika koji su u upotrebi u Republici,

4) nastavni plan i program, odnosno dokument koji odgovara sadržaju nastavnog plana i programa Republike.

(4) Strana srednjoškolska isprava se priznaje sa odgovarajućom srednjoškolskom ispravom stečenom u Republici radi prava na nastavljjanje obrazovanja i prava na zapošljavanje.

(5) Postupak priznavanja se ne sprovodi za javne isprave i dokumente iz čl. 2. i 3. Sporazuma o uzajamnom priznavanju dokumenata u obrazovanju i regulisanju statusnih pitanja učenika i studenata ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 79/05), stečene u srednjim školama u Republici Srbiji.

(6) Javna isprava iz stava 4. ovog člana ima pravno dejstvo kao javna isprava izdata na teritoriji Republike.

Član 147

(1) Postupak priznavanja srednjoškolske isprave sprovodi se u skladu sa zakonom kojim se uređuje opšti upravni postupak, ukoliko ovim zakonom nije drugačije utvrđeno.

(2) U postupku priznavanja strane srednjoškolske isprave uzima se u obzir:

- 1) sistem školovanja zemlje u kojoj je stečena srednjoškolska isprava,
- 2) nastavni plan i program,
- 3) trajanje školovanja,
- 4) kvalifikacijski okvir u toj zemlji,
- 5) klasifikaciju kvalifikacije u kvalifikacijskom okviru te zemlje,
- 6) stanje sistema osiguranja kvaliteta za sticanje te kvalifikacije,
- 7) prava koja daje strana srednjoškolska isprava imaocu,
- 8) druge okolnosti od značaja za odlučivanje.

(3) Ministar donosi rješenje kojim se priznavanje uslovljava polaganjem ispita ili provjerom znanja, ukoliko se u postupku priznavanja utvrdi da nastavni plan i program inostrane škole znatno odstupa od plana i programa sa kojim se upoređuje.

(4) Škola je dužna da utvrdi razliku predmeta na osnovu dokumentacije koju joj dostavi Ministarstvo.

(5) Ministarstvo može sprovođenje ispita i provjeru znanja povjeriti posebnoj stručnoj komisiji koju imenuje ministar ili školi u kojoj lice koje je podnijelo zahtjev za priznavanje, odnosno izjednačavanje nastavlja školovanje.

Član 148

Lice koje je podnijelo zahtjev za priznavanje strane srednjoškolske isprave može uslovno da se upiše u naredni razred ukoliko postupak nije okončan do isteka roka za upis učenika u školu.

Član 149

(1) Rješenje o priznavanju konačno je u upravnom postupku i protiv njega nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.

(2) Ministarstvo trajno čuva dokumentaciju priloženu uz zahtjeve za priznavanje strane srednjoškolske isprave i o tome vodi evidenciju.

GLAVA XIII

EVIDENCIJA, DOKUMENTACIJA, JAVNE ISPRAVE I PEČAT

Član 150

(1) Evidencija i pedagoška dokumentacija koju vodi škola:

- 1) matična knjiga,
- 2) evidencija o izdatim svjedočanstvima i diplomama,
- 3) odjeljenjska knjiga,
- 4) evidencija o praktičnoj nastavi kod poslodavca,
- 5) evidencija o ispitima,
- 6) ljetopis škole,
- 7) učenički dosije,
- 8) dosije direktora, nastavnika, stručnih saradnika i ostalih radnika,
- 9) godišnji program rada škole,
- 10) dnevnik rada:
 1. slobodnih (vannastavnih) aktivnosti učenika,
 2. dopunske,
 3. dodatne,
 4. fakultativne,
 5. pripremne nastave,
 6. praktične nastave kod poslodavca,
- 11) knjiga dežurstva,
- 12) raspored časova,
- 13) plan stažiranja pripravnika i evidencija o realizaciji plana stažiranja pripravnika,

- 14) evidencija o brojnom stanju učenika po razredima i odjeljenjima,
- 15) evidencija o opštem uspjehu i vladanju učenika,
- 16) evidencija o stručnom usavršavanju direktora, nastavnika i stručnih saradnika,
- 17) evidencija o izdatim uvjerenjima o pohađanju nastave,
- 18) evidencija o upisanim i ispisanim učenicima u toku školske godine,
- 19) obrazovno-vaspitni karton učenika.

(2) Škola trajno čuva:

- 1) matičnu knjigu,
- 2) matičnu knjigu vanrednih učenika, ukoliko obavlja djelatnost vanrednog obrazovanja učenika,
- 3) ljetopis škole,
- 4) evidenciju o izdatim svjedočanstvima i diplomama o završenoj srednjoj školi,
- 5) nastavni plan i program,
- 6) registar uz matičnu knjigu.

(3) Odjeljenska knjiga i evidencija o ispitima čuva se deset godina.

(4) U slučaju pogrešnog upisa podataka u pedagošku dokumentaciju ili evidenciju, ispravka se vrši tako što se pogrešno upisana riječ ili dio teksta precrtava tako da se može pročitati, a iznad precrtanog teksta upisuje se ispravan tekst, odnosno podatak.

(5) Ispravka se vrši trajnim mastilom crvene boje i ovjerava se potpisom direktora i pečatom škole.

(6) Pedagoška dokumentacija i evidencija u školi vodi se u pisanom i elektronskom obliku kroz Jedinstveni informacioni sistem Ministarstva (eDnevnik).

(7) U slučaju pogrešnog upisa podataka u elektronsku dokumentaciju i evidenciju, ispravku vrši predmetni nastavnik ili odjeljenjski starješina na osnovu odobrenja direktora i uz podatak se evidentira posebna napomena koja sadrži datum izmjene, ime i prezime lica koje je izvršilo izmjenu i prepravljeni podatak.

Član 151

(1) Javne isprave koje izdaje škola su:

- 1) svjedočanstvo,

- 2) diploma,
 - 3) uvjerenje o položenom ispitu, odnosno o savladanom programu stručnog osposobljavanja,
 - 4) diploma za izuzetan uspjeh iz pojedinog nastavnog predmeta,
 - 5) priznanje učeniku za posebne uspjehe,
 - 6) uvjerenje o pohađanju nastave,
 - 7) ispisnica.
- (2) Upisivanje, odnosno ispisivanje, ponavljanje razreda i isključivanje učenika iz škole obavezno se evidentira na poledini svjedočanstva i ovjerava pečatom škole.
- (3) Škola izdaje učeniku uvjerenje o položenom ispitu, odnosno o savladanom programu stručnog osposobljavanja.
- (4) Obrasci javnih isprava koje izdaje škola štampani su na ćiriličkom ili latiničkom pismu.
- (5) Podaci se u javne isprave upisuju ručno ili elektronski kroz Jedinstveni informacioni sistem Ministarstva (eDnevnik).
- (6) Ministar donosi pravilnik o sadržaju i načinu vođenja dokumentacije i evidencije i obrascima javnih isprava u srednjoj školi.

Član 152

- (1) Škola ovjerava vjerodostojnost javne isprave pečatom.
- (2) Sadržaj pečata utvrđuje se u skladu sa zakonom kojim se regulišu pečati.
- (3) Službeno lice odgovorno za upotrebu i čuvanje pečata određuje direktor škole.

Član 153

- (1) Škola izdaje duplikat javne isprave na propisanom obrascu poslije proglašavanja javne isprave nevažećom u "Službenom glasniku Republike Srpske".
- (2) Škola izdaje uvjerenje o podacima o kojima vodi evidenciju u nedostatku propisanog obrasca.

Član 154

- (1) Lice koje nema javnu ispravu o završenom školovanju, a evidencija o tome, odnosno arhivska građa je uništena, nestala ili nedostupna, može da podnese zahtjev osnovnom sudu u mjestu prebivališta ili boravišta radi utvrđivanja završenog školovanja.
- (2) Rješenje suda kojim se dokazuje da je lice steklo srednje obrazovanje zamjenjuje svjedočanstvo o završenom srednjem obrazovanju i vaspitanju.

GLAVA XIV

OSIGURANJE KVALITETA OBRAZOVNO-VASPITNOG RADA

Član 155

(1) U školi se radi unapređenja kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada sprovodi samovrednovanje i spoljašnje vrednovanje rada škole.

(2) Na osnovu rezultata vrednovanja kvaliteta rada, škola sačinjava plan za unapređivanje kvaliteta rada u oblastima definisanim standardima osiguranja kvaliteta rada ustanove.

(3) Standardi osiguranja kvaliteta za škole su:

- 1) upravljanje i rukovođenje ustanovom,
- 2) podučavanje i učenje,
- 3) učenička postignuća,
- 4) podrška učenicima,
- 5) organizacija i sadržaj nastavnih planova i programa,
- 6) ljudski, materijalni i resursi unutar škole,
- 7) sistemi i procesi osiguranja kvaliteta.

(4) Plan za unapređivanje kvaliteta rada sastavni je dio razvojnog plana škole.

(5) Samovrednovanje rada vrši škola prema metodologiji koju propisuje RPZ.

(6) Spoljašnje vrednovanje rada škole vrši RPZ prema svom godišnjem programu rada.

(7) Radi unapređenja kvaliteta rada u školi, vrše se provjere učeničkih postignuća.

(8) Plan provjere učeničkih postignuća definiše RPZ.

(9) O planu provjere učeničkih postignuća RPZ upoznaje škole do kraja prvog polugodišta tekuće školske godine.

Član 156

(1) Nakon završenog četvrtog razreda opšteg obrazovanja može se vršiti pismena provjera ishoda učenja učenika (u daljem tekstu: republička matura), rješavanjem testova.

(2) Pored učenika iz stava 1. ovog člana republičku maturu mogu polagati i učenici drugih škola u četvorogodišnjem trajanju.

- (3) Republičku maturu mogu polagati i učenici koji su četvorogodišnje školovanje završili izvan Republike.
- (4) Ministar odlučuje o provođenju republičke mature.
- (5) Programom mature određuju se nastavni predmeti iz kojih učenici rješavaju testove.
- (6) Program mature priprema i sprovodi RPZ.
- (7) Maturi pristupaju učenici koji su školu završili prema redovnom nastavnom planu i programu, nakon čega dobijaju uvjerenje o ostvarenom postignuću.
- (8) Ministar, na prijedlog RPZ, donosi rješenje kojim imenuje Komisiju za sprovođenje mature.
- (9) Rezultati aktivnosti iz stava 1. ovog člana služe školi za utvrđivanje kvaliteta rada nastavnika i škole, za razvojno planiranje i unapređivanje sveukupnog rada škole.
- (10) Međunarodno testiranje u školama može se sprovoditi uz prethodnu saglasnost Ministarstva.
- (11) Pripreme i organizovanje međunarodnog testiranja prati i podržava RPZ.
- (12) Ministar formira komisiju koja je zadužena za sprovođenje testiranja iz stava 9. ovog člana.

Član 157

- (1) Na osnovu rezultata samovrednovanja, spoljašnjeg vrednovanja i provjere postignuća učenika, škola utvrđuje prioritete razvoja i pravi plan unapređivanja osiguranja kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada.
- (2) Plan iz stava 1. ovog člana sastavni je dio razvojnog plana škole.
- (3) Pravilnikom o vrednovanju kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada u srednjoj školi propisuju se: aktivnosti u vezi sa samovrednovanjem i spoljašnjim vrednovanjem obrazovno-vaspitnog rada škole, organizacija aktivnosti koje se tiču mature, odnosno provjere učeničkih postignuća, programa provjere, sastava i procedure rada komisija i drugih pitanja koja se odnose na spoljašnju provjeru učeničkih postignuća.
- (4) Ministar, na prijedlog RPZ, donosi pravilnik iz stava 3. ovog člana.

GLAVA XV

FINANSIRANJE ŠKOLA

Član 158

- (1) Sredstva za rad škole koju osniva Republika obezbjeđuju se iz:
 - 1) budžeta Republike,

2) budžeta jedinice lokalne samouprave ili više jedinica lokalne samouprave zajedno na čijem području se škola nalazi,

3) drugih izvora.

(2) Iz budžeta Republike obezbjeđuju se:

1) sredstva za rashode za bruto plate zaposlenih, dio naknada iz radnog odnosa koje se finansiraju iz budžeta Republike,

2) sredstva za rashode za bruto naknade za rad van radnog odnosa,

3) sredstva za rashode za stručne usluge - stručno usavršavanje direktora, nastavnika, stručnih saradnika, sekretara i računovođa,

4) troškove republičkog ili višeg ranga takmičenja na osnovu saglasnosti Ministarstva,

5) dio izdataka za proizvedenu stalnu imovinu.

(3) Iz budžeta jedinice lokalne samouprave obezbjeđuju se:

1) rashodi za lična primanja zaposlenih - troškovi prevoza zaposlenih,

2) sredstva za rashode po osnovu korišćenja robe i usluga,

3) troškovi opštinskog i regionalnog takmičenja,

4) dio izdataka za proizvedenu stalnu imovinu.

(4) Škola može ostvariti prihod od:

1) donacija pravnih i fizičkih lica,

2) izdavanja školskog prostora, proširene djelatnosti, učeničkih zadruga, poljoprivrednih ekonomija, projektnih i ostalih aktivnosti.

(5) U javnim srednjim školama školovanje redovnih učenika je besplatno.

(6) Sredstva za finansiranje privatne škole obezbjeđuje osnivač.

(7) Ministar donosi Pravilnik o normativima i standardima za finansiranje srednjih škola.

Član 159

(1) Škola može obezbijediti dio sredstava izdavanjem na korištenje fiskulturne sale i sportskih terena za treninge, sportska takmičenja i rekreaciju, kao i izdavanjem školskih kabineta, učionica za nastavu i školske kuhinje, o čemu odluku donosi školski odbor.

- (2) Izdavanjem školskog prostora ne smije se ometati obrazovno-vaspitni rad škole.
- (3) Sredstva ostvarena izdavanjem školskog prostora uplaćuju se na račun javnih prihoda - organizacioni kod škole i koriste se isključivo za investiciona ulaganja, opremanje i poboljšanje materijalnog položaja škole.
- (4) Škola može obezbjeđivati sredstva i posredstvom donacija koje se uplaćuju na račun javnih prihoda i mogu se koristiti za rekonstrukciju i opremanje škole.
- (5) Ministar donosi uputstvo o izdavanju i načinu plaćanja školskog prostora.

Član 160

Školama čiji je osnivač Republika umanjuje se sredstva:

- 1) srazmjerno neizvršenim poslovima, odnosno za procenat za koji nije realizovan godišnji program rada škole,
- 2) za procenat za koji je smanjeno trajanje časova, odnosno nastavne godine bez odobrenja Ministarstva,
- 3) ako je školi doznačeno više sredstava zbog netačnih podataka na osnovu kojih je izvršen obračun,
- 4) ako je izdala u zakup dio školskog prostora bez saglasnosti Ministarstva, osim ako se tim prostorom koristi druga škola za izvođenje redovne nastave, za visinu prihoda od zakupa.

Član 161

- (1) Učenici škole, odnosno njihovi roditelji obezbjeđuju sredstva za udžbenike, priručnike, osiguranje učenika, kupovinu svesaka, ličnu opremu za rad, prevoz i ekskurzije.
- (2) Jedinica lokalne samouprave može kroz materijalne troškove obezbijediti plaćanje punog iznosa ili dijela troškova iz stava 1. ovog člana.
- (3) Škola može na početku školske godine od učenika naplatiti participaciju, a prikupljena sredstva će koristiti za osiguranje učenika, kupovinu svjedočanstava, diploma, svesaka i slično.

Član 162

Zainteresovana preduzeća, ustanove, roditelji i drugi pojedinci mogu učestvovati u finansiranju rada škola koje osniva Republika opremanjem kabineta i učionica, sanacijom i izgradnjom objekata, obezbjeđenjem uslova za obavljanje praktične nastave učenika i u drugim aktivnostima.

Član 163

- (1) Redovni učenik koji ponavlja razred plaća upisninu za ponavljanje razreda u visini najniže plate u Republici za tekuću školsku godinu.
- (2) Sredstva uplaćena u skladu sa stavom 1. ovog člana koristiće se za nabavku udžbenika djeci u socijalnoj potrebi i nagrade učenicima.

(3) Direktor škole može osloboditi učenika iz stava 1. ovog člana plaćanja upisnine u opravdanim slučajevima.

GLAVA XVI

NADZOR NAD RADOM ŠKOLE

Član 164

- (1) Ministarstvo vrši upravni nadzor nad zakonitošću rada škole.
- (2) Stručno-pedagoški nadzor vrši RPZ posredstvom prosvjetnih savjetnika.
- (3) Inspekcijski nadzor nad primjenom zakona i podzakonskih propisa iz oblasti srednjeg obrazovanja i vaspitanja vrši Republička prosvjetna inspekcija u sastavu Republičke uprave za inspekcijske poslove.

Član 165

- (1) Nadzor nad sprovođenjem odredaba ovog zakona koje se odnose na status učenika kod poslodavca vrši Republička inspekcija rada u sastavu Republičke uprave za inspekcijske poslove.
- (2) Nadzor nad sprovođenjem odredaba ovog zakona koje se odnose na obrazovanje učenika kod poslodavca vrši Republička prosvjetna inspekcija u sastavu Republičke uprave za inspekcijske poslove.
- "(3) Nadzor i kontrolu realizacije nastavnog programa praktične nastave kod poslodavca vrši škola (direktor, pomoćnik direktora, stručni saradnici, nastavnici praktične nastave) i inspektori - prosvjetni savjetnici RPZ-a.

Član 166

- (1) U vršenju stručno-pedagoškog nadzora, prosvjetni savjetnik ostvaruje:
 - 1) neposredan uvid u primjenu i realizaciju nastavnog plana i programa,
 - 2) uvid u rad i organizaciju rada škole, rad nastavnika, stručnih saradnika i direktora,
 - 3) neposredan uvid u način izvođenja nastave, ispita i drugih oblika obrazovno-vaspitnog rada,
 - 4) savjetodavno-instruktivnu pomoć nastavnicima, stručnim saradnicima i direktoru,
 - 5) uvid u održavanje školskih prostora,
 - 6) predlaže ministru i nadležnim organima preduzimanje neposrednih mjera za otklanjanje nepravilnosti i nedostataka, kao i mjera za unapređivanje obrazovno-vaspitnog rada.
- (2) O izvršenom stručno-pedagoškom nadzoru obavezno se sačinjava zapisnik o činjeničnom stanju, koji se dostavlja nadležnim organima škole.

(3) Prosvjetni savjetnik, prema svojim ovlaštenjima, rješenjem nalaže školi otklanjanje utvrđenih nepravilnosti.

(4) Ministar, na prijedlog RPZ-a, donosi Pravilnik o postupku sprovođenja stručno-pedagoškog nadzora.

Član 167

(1) U vršenju inspekcijskog nadzora prosvjetni inspektor ovlašten je da:

1) naloži otklanjanje nedostataka nastalih neizvršavanjem ili nepravilnom primjenom Zakona i podzakonskih propisa i akata,

2) naloži da otkloni nedostatke u postupku izricanja vaspitno-disciplinskih mjera u skladu sa zakonom, pravilnikom i statutom škole,

3) naloži školi da poništi pojedinačne akte koji su u suprotnosti sa Zakonom, podzakonskim propisima i aktima donesenim na osnovu Zakona,

4) naloži školi da poništi konkurs o prijemu nastavnika, stručnog saradnika, sekretara i računovođe ukoliko je direktor škole raspisao konkurs, a prethodno nije postupio u skladu sa ovim zakonom i podzakonskim propisima,

5) naloži školi da pokrene postupak pred nadležnim organom da se proglase ništavnim javne isprave i uvjerenja izdata na osnovu podataka iz evidencije koju vodi škola, ukoliko su izdata suprotno odredbama zakona, podzakonskim propisima i opštim aktima donesenim na osnovu Zakona,

6) naloži otklanjanje nedostataka u postupku vođenja evidencije i dokumentacije,

7) naloži školi usaglašavanje pojedinačnih akata škole sa propisima, ukoliko utvrdi da su doneseni suprotno odredbama Zakona, podzakonskim propisima i opštim aktima škole,

8) naloži školi da nastavnici, stručni saradnici i ostali radnici škole obave sistematski pregled,

9) naloži školskom odboru, direktoru i nastavničkom vijeću da poništi odluku koja je u suprotnosti sa Zakonom, podzakonskim propisima i drugim aktima donesenim na osnovu Zakona,

10) naloži direktoru škole da osigura učenike,

11) naloži donošenje godišnjeg programa rada škole za tekuću školsku godinu,

12) naloži da otkloni nedostatke u postupku ocjenjivanja i utvrđivanja ocjena, u skladu sa zakonom, pravilnikom i statutom škole,

13) preduzme i druge mjere i radnje za koje je ovlašten zakonom ili drugim propisom donesenim na osnovu zakona.

(2) Lice koje smatra da je došlo do povrede ovog zakona može se obratiti nadležnoj inspekciji u roku od tri mjeseca od dana saznanja za učinjenu povredu, a najkasnije u roku od šest mjeseci od dana učinjene povrede.

(3) Inspekcijski nadzor nad primjenom ovog zakona i podzakonskih propisa u dijelu koji se odnosi na prijem radnika škole iz člana 107. stav 1. ovog zakona, kao i nad radom aktiva direktora, vrši prosvjetna inspekcija.

(4) Inspekcijski nadzor nad prijemom radnika škole koji nisu obuhvaćeni članom 107. stav 1. ovog zakona vrši nadležna inspekcija rada.

GLAVA XVII

KAZNENE ODREDBE

Član 168

(1) Novčanom kaznom od 1.000 KM do 5.000 KM kazniće se za prekršaj škola ako:

1) dozvoli političko organizovanje i djelovanje ili korištenje školskog prostora u te svrhe, u vrijeme održavanja nastave (član 8. stav 2),

2) se u školi vrši diskriminacija (član 9),

3) obavlja proširenu djelatnost bez saglasnosti Ministarstva (član 26. stav 3),

4) ne ostvaruje propisani nastavni plan i program (čl. 31, 32, 34, 37. i 89),

5) odstupi od kalendara bez saglasnosti Ministarstva (član 48. stav 6),

6) ne donese godišnji program rada ili ga ne primjenjuje (član 52. stav 3),

7) utvrdi više časova obavezne nastave u dnevnom i sedmičnom rasporedu časova (čl. 54. i 56),

8) upotrebljava udžbenike i nastavna sredstva koja nisu odobrena (član 59. stav 12),

9) upiše učenika suprotno odredbama člana 62. i člana 63. stav 8. ovog zakona,

10) obavi ispit suprotno čl. 77. i 80. ovog zakona,

11) zaključi ugovor o radu na neodređeno vrijeme sa nastavnikom ili stručnim saradnikom koji ne ispunjava propisane uslove iz člana 102. stav 4. i člana 104. stav 1. ovog zakona,

12) ne raspiše konkurs za nastavnika, stručnog saradnika, sekretara, računovođu ili raspiše konkurs suprotno ovom zakonu (čl. 107. i 108),

13) ne vodi ili neuredno vodi propisanu evidenciju o obrazovno-vaspitnom radu škole za redovne učenike (čl. 150. i 151),

14) izda svjedočanstvo čija sadržina ne odgovara podacima u matičnoj knjizi (član 153),

15) naplati od učenika sredstva suprotno čl. 158. i 161. ovog zakona.

(2) Novčanom kaznom od 1.000 KM do 5.000 KM kazniće se i odgovorno lice u školi za prekršaj iz stava 1. ovog člana.

Član 169

Ako škola prestane da radi zbog krivice osnivača, osnivač se kažnjava novčanom kaznom od 15.000 KM, a odgovorno lice novčanom kaznom od 5.000 KM.

Član 170

(1) Novčanom kaznom od 100 KM do 500 KM kazniće se za prekršaj direktor škole ako postupi suprotno članu 132. stav 3. t. 14), 15) i 22).

(2) Novčanom kaznom od 500 KM do 1000 KM kazniće se i predsjednik aktiva direktora ako postupi suprotno članu 142. stav 7. ovog zakona.

GLAVA XVIII

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 171

(1) Nastavnici i stručni saradnici sa završenim prvim ciklusom studijskog programa i ostvarenih 180 ECTS bodova dužni su do početka školske 2019/2020. godine, ispune uslove za radna mjesta na koja su raspoređeni, u smislu nivoa i vrste obrazovanja, u skladu sa članom 104. ovog zakona.

(2) Sekretari, računovođe i ostali radnici koji su po propisima važećim do stupanja na snagu ovog zakona ispunjavali uslove u pogledu nivoa i vrste obrazovanja mogu i dalje obavljati rad u školi i ravnopravno konkurisati na radna mjesta u školama.

(3) Ukoliko se na raspisani konkurs za popunu radnog mjesta sekretara škole prijavi lice koje ima položen pravosudni ispit, smatraće se da ispunjava uslove i nije obavezno da polaže stručni ispit.

(4) Lica zatečena na radnom mjestu sekretara koja imaju radni staž duži od pet godina ostvaren u školi, ili radni staž duži od deset godina ostvaren u drugim institucijama na poslovima istog nivoa obrazovanja, oslobađaju se od obaveze polaganja stručnog ispita.

(5) Direktor škole imenovan na osnovu Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju ('Službeni glasnik Republike Srpske', br. 74/08, 106/09, 104/11 i 33/14), po prestanku obavljanja dužnosti direktora, vraća se u onu školu na radno mjesto na kojem je bio prije imenovanja za direktora.

(6) Ako nema slobodnog radnog mjesta jer je u vrijeme vršenja mandata direktora na njegovo prethodno radno mjesto primljen drugi radnik ili je radno mjesto ukinuto, lice iz stava 5. ovog člana raspoređuje se na mjesto koje odgovara njegovom nivou obrazovanja i stručnom zvanju u određenoj oblasti u istoj ili drugoj školi, u skladu sa članom 107. stav 1. ovog zakona.

(7) Ako nema slobodnog radnog mjesta u istoj ili drugoj školi, lice iz stava 5. ovog člana ostaje neraspoređeno i ostvaruje pravo na platu u visini koju je ostvarilo za mjesec koji je prethodio mjesecu u kojem mu je prestala dužnost, a najduže šest mjeseci, nakon čega mu prestaje radni odnos.

Član 172

(1) Vlada će u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti Uredbu o pedagoškim standardima za srednje obrazovanje i Uredbu o pedagoškim normativima za srednje obrazovanje i vaspitanje (član 16. stav 2).

(2) Vlada će u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti Uredbu o standardima zanimanja (član 40. stav 2).

(3) Vlada će u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti Uredbu o klasifikaciji zanimanja (član 43. stav 1).

Član 173

Ministar će u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti pravilnike o:

- 1) sadržaju i načinu vođenja registra srednjih škola (član 23. stav 4),
- 2) načinu organizacije rada, normativima i standardima za finansiranje muzičkih škola (član 35. stav 3),
- 3) načinu obrazovanja učenika kod poslodavca (član 46. stav 5),
- 4) školskom kalendaru (član 48. stav 5),
- 5) izvođenju ekskurzija i izleta (član 50. stav 6),
- 6) načinu organizovanja i realizovanja obrazovno-vaspitnog rada za učenike kojima je izrečena zavodska mjera (član 58. stav 3),
- 7) planu upisa za narednu školsku godinu (član 63. stav 8),
- 8) upisu učenika u prvi razred srednjih škola (član 63. stav 12),
- 9) ocjenjivanju učenika u nastavi i polaganju ispita u srednjoj školi (član 78. stav 11),
- 10) sadržaju i načinu polaganja završnog i maturalnog ispita u srednjim stručnim i tehničkim školama (član 80. stav 10),
- 11) sadržaju i načinu polaganja maturalnog ispita u gimnaziji (član 80. stav 10),
- 12) postupku za izbor učenika generacije u srednjoj školi (član 81. stav 8),
- 13) načinu organizacije rada, normativima i standardima za finansiranje srednjih škola za djecu sa smetnjama u razvoju (član 93. stav 3),
- 14) upisu i načinu polaganja ispita vanrednih učenika (član 98. stav 5),
- 15) etički kodeks za radnike i učenike srednje škole (član 102. stav 5),

- 16) stručnim profilima i zvanjima nastavnika i stručnih saradnika u srednjim tehničkim i srednjim stručnim školama (član 104. stav 12),
- 17) stručnim profilima i zvanjima nastavnika i stručnih saradnika u gimnaziji (član 104. stav 13),
- 18) stručnim profilima i zvanjima nastavnika i stručnih saradnika u muzičkim školama (član 104. stav 14),
- 19) stručnim profilima i zvanjima nastavnika i stručnih saradnika u školama za djecu sa posebnim obrazovnim potrebama (član 104. stav 15),
- 20) postupku za prijem u radni odnos u srednjoj školi i načinu bodovanja kriterijumima za prijem (član 108. stav 5),
- 21) postupku i programu za polaganje stručnog ispita u srednjoj školi (član 112. stav 1),
- 22) 40-časovnoj radnoj sedmici u srednjoj školi (član 114. stav 4),
- 23) načinu stručnog usavršavanja, ocjenjivanju direktora, nastavnika i stručnih saradnika i napredovanju nastavnika i stručnih saradnika (član 119. stav 4),
- 24) radu i postupku izbora i razrješenja članova školskog odbora (član 127. stav 14),
- 25) sadržaju i načinu vođenja dokumentacije i evidencije i obrascima javnih isprava u srednjoj školi (član 151. stav 5),
- 26) vrednovanju kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada u srednjoj školi (član 157. stav 4),
- 27) normativima i standardima za finansiranje srednjih škola (član 158. stav 7).

Član 173a

Ministar će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti:

- 1) Pravilnik o standardima kvaliteta udžbenika za srednju školu (član 59. stav 12),
- 2) Pravilnik o standardima rada nastavnika i stručnih saradnika u srednjoj školi (član 105. stav 6),
- 3) Pravilnik o postupku za dodjeljivanje Svetosavske nagrade (član 119a. stav 11),
- 4) Pravilnik o postupku sprovođenja stručno-pedagoškog nadzora (član 166. stav 4).

Član 173b

Ministar će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti:

- 1) Pravilnik o Nastavnom planu i programu za Srednju školu unutrašnjih poslova (član 31. stav 9),

- 2) Pravilnik o načinu organizacije rada, normativima i standardima za finansiranje srednjih umjetničkih, muzičkih, baletskih i likovnih škola (član 35. stav 3),
- 3) Pravilnik o načinu obrazovanja učenika u dualnom sistemu obrazovanja i praktičnoj nastavi kod poslodavca (član 46. stav 5),
- 4) Pravilnik o izvođenju ferijalne prakse (član 46a. stav 5),
- 5) Pravilnik o uslovima i načinu izvođenja ekskurzija, stručnih posjeta, izleta i drugih vannastavnih aktivnosti (član 50. stav 12),
- 6) Pravilnik o uslovima i postupku izbora i razrješenja direktora srednje škole (član 134. stav 2),
- 7) Pravilnik o normativima i standardima za finansiranje srednjih škola (član 158. stav 7).

Član 173v

Ministar će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti:

- 1) Uputstvo o organizovanju nastave na daljinu (član 57. stav 7),
- 2) Uputstvo o načinu rada, aktivnostima i sastavu Tima za karijerno vođenje i savjetovanje u srednjoj školi (član 61a. stav 6).

Član 173g

Ministar će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti Katalog programa obuka i usavršavanja (član 116. stav 4).

Član 174

Ministar će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti uputstva o:

- 1) načinu realizacije programa, projekata i drugih aktivnosti u školama (član 51. stav 6),
- 2) angažovanju neverifikovanih lica na mjesto nastavnika (član 108. stav 10),
- 3) načinu organizovanja i radu aktiva direktora srednjih škola (član 142. stav 9),
- 4) izdavanju i načinu plaćanja školskog prostora (član 159. stav 5).

Član 174a

Ministar će u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ove uredbe donijeti Uputstvo o praćenju, vrednovanju i ocjenjivanju učenika prilikom izvođenja nastave na daljinu (član 74. stav 3).

Član 175

Do donošenja propisa iz čl. 172, 173. i 174. ovog zakona, primjenjivaće se podzakonski propisi doneseni na osnovu Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 74/08, 106/09, 104/11 i 33/14), koji nisu u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.

Član 176

Škole će svoju organizaciju i opšte akte uskladiti sa odredbama ovog zakona u roku od devet mjeseci od stupanja na snagu podzakonskih akata iz čl. 172, 173. i 174. ovog zakona.

Član 177

Postupci početi prije stupanja na snagu ovog zakona okončaće se u skladu sa zakonom na osnovu kojeg su početi.

Član 178

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o srednjem obrazovanju i vaspitanju ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 74/08, 106/09, 104/11 i 33/14).

Član 179

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u Službenom glasniku Republike Srpske".

Samostalni član Uredbe sa zakonskom snagom o izmjeni i dopunama
Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju

("Sl. glasnik RS", br. 35/2020)

Član 10

Ova uredba stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srpske", a podnijeće se na potvrdu Narodnoj skupštini Republike Srpske čim ona bude u mogućnosti da se sastane.

Samostalni član Zakona o izmjenama i dopunama
Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju

("Sl. glasnik RS", br. 92/2020)

Član 27

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srpske".